

Vlaams
Fonds voor
Jaarverslag
2016
de
Letteren

Vlaams
Fonds voor
Jaarverslag
2016
de
Letteren

WOORD VOORAF	7		
INLEIDING	9		
1 ORGANISATIE	15		
1.1 VFL-BESTUUR	15		
1.2 DAGELIJKS BESTUUR	16		
1.3 ADVIESCOMMISSIES	17		
1.4 BESLISSINGSCOLLEGE	17		
1.5 BEROEPSCOMMISSIE	18		
1.6 VFL-TEAM	18		
2 SUBSIDIES EN PROJECTEN	21		
2.1 BINNENLAND	22		
2.1.1 Binnenland subsidies	22		
2.1.1.1 Auteurs	22		
Werkbeurzen literaire auteurs	22		
Stimuleringsbeurzen literaire auteurs	25		
Werkbeurzen non-fictieauteurs	25		
2.1.1.2 Strips	26		
Werkbeurzen voor stripauteurs	27		
2.1.1.3 Vertalers in het Nederlands	27		
Projectbeurzen literaire vertalers	27		
Stimuleringsubsidies literaire vertalers	29		
2.1.1.4 Literaire tijdschriften	30		
2.1.1.5 Productiesubsidies voor (strip)uitgevers	31		
2.1.1.6 Literaire manifestaties en organisaties	32		
Literaire organisaties	32		
Auteursgenootschappen	33		
Literaire manifestaties	34		
2.1.1.7. Leesbevordering	34		
Projecten leesbevordering	35		
Doelgroepgerichte literaire publicaties	36		
Iedereen Leest	37		
2.1.1.8. Auteurslezingen	37		
Subsidies auteurslezingen	37		
Tevredenheidsenquête auteurslezingen.be	38		
Nieuwe auteurs op de auteurslijst	39		
2.1.2 Binnenland projecten	41		
2.1.2.1. Poëziepromotie	41		
Gedichtendagessay	41		
Poëzieplatform	42		
Poëzietafel	42		
2.1.2.2. Literaire vertalers	43		
Literaire Vertaaldagen	43		
2.1.2.3. Literair middenveld	43		
2.1.2.4. Scholenproject Boekenbeurs	44		
		'Klassieke' belevingstocht op 7 en 8 november	44
		Uitgelezen en slampoëzie op 10 november	44
		2.1.2.5. Dynamische canon	45
		2.1.2.6 Slamlezingen	46
		2.1.2.7 Voorleestoer Sint-Niklaas	46
		2.1.2.8 Opstart schrijversresidentie Laïla Koubaa in de Sassepoort	46
		2.2 BUITENLAND	47
		2.2.1 Buitenland subsidies	47
		2.2.1.1 Vertaalsubsidies	50
		2.2.1.2 Vertalingen van poëzie	53
		2.2.1.3 Vertalingen van geïllustreerde boeken	55
		2.2.1.4 Auteursbezoeken	58
		2.2.1.6 Residenties	60
		Vertalershuis	60
		Passa Porta	62
		Writers in Residence	63
		2.2.1.7 Projectsubsidies fragmentvertalingen	63
		2.2.2 Projecten buitenland	64
		2.2.2.1 Frankfurt gastland: evaluatie	64
		2.2.2.2 Buitenlandse beurzen	67
		Frankfurter Buchmesse	67
		Proza	68
		Kinder- en jeugdliteratuur	68
		Poëzie	68
		Non-fictie	68
		Strips	68
		2.2.2.3 Publishers tour Kinder- en Jeugdliteratuur	69
		2.2.2.4 Poëzieprojecten	70
		Poetry International Web	70
		Lyrikline.org	71
		VersSchmuggel	71
		2.2.2.5 Vertalersprijzen	71
		2.2.2.7 ENLIT	72
		2.2.2.8 IBBY voorzitterschap	72
		3. SAMENWERKING	75
		3.1 HET VFL ALS AANSPREEKPUNT LETTEREN	75
		3.2 DE VLAAMSE OVERHEID	75
		3.3 HET NEDERLANDS LETTERENFONDS	76
		3.4 HET EXPERTISECENTRUM LITERAIR VERTALEN (ELV)	77
		3.5 DE NEDERLANDSE TAALUNIE	77
		3.6 BOEK.BE, VUV EN VVB	78
		3.7 VLAAMSE AUTEURSVVERENIGING (VAV)	78
		3.8 BOEKENOVERLEG	79
		3.9 IEDEREEN LEEST	80
		3.10 FLANDERS INVESTMENT AND TRADE	81
		3.11 KANTL	82

3.12 VERTEGENWOORDIGERS VAN DE VLAAMSE REGERING	82	6.4 PUBLICATIES	105
3.13 PLATFORM LITERATUUR EN SAMENLEVING	82	6.4.1 Informatiefiches buitenland	106
4 FINANCIËEL JAARVERSLAG 2016	85	6.4.2 Brochure Bookshelf Essentials 3	107
4.1 JAARREKENING	85	6.4.3 Literature from Flanders. Guest of Honour Special	108
4.1.1 Balans 2016	85	6.4.4 Literaire helden. Lezingen van auteurs over hun favoriete klassieker	109
4.1.1.1 Activa	86	6.4.5 News & Views	109
4.1.1.2 Passiva	87	7 UITDAGINGEN VOOR 2017	113
4.1.2 Resultatenrekening 2016	88	7.1 BELEIDSMATIGE PRIORITEITEN	113
4.1.2.1 Operationele opbrengsten	88	7.1.1 Analyse van het literaire middenveld	113
4.1.2.2 Kosten	88	7.1.2 Doelgroepenbeleid en diversiteit	113
4.1.2.3 Resultaat van het boekjaar	88	7.1.3 Ontwikkelingsbeleid	114
4.1.2.4 Toelichting jaarrekening 2016 en vergelijking met 2015	89	7.1.4 Verdere ontwikkeling van het non-fictiebeleid	115
Opbrengsten	89	7.1.5 Voorbereiding bijkomende middelen en opdrachten voor het VFL wegens veranderende opdracht van de provincies	115
Kosten	89	7.2 INTERNE PRIORITEITEN	116
Resultaat	90	7.2.1 Voorbereiding nieuw VFL-bestuur	116
Besluit van het VFL-bestuur	90	7.2.2 Beslissing in verband met de huisvestingsplaats van het Huis van de Letteren en cohabitatie met Iedereen Leest en mogelijke andere partijen	116
5 BELEID EN INTERNE WERKING	93	7.3 EXTERNE PRIORITEITEN	117
5.1 INTERNE STUDIEPUNTEN	93	7.3.1 Lancering nieuwe buitenlandwebsite	117
5.1.1. Beleidsontwikkeling non-fictie	93	7.3.2 Opvolging Frankfurter Buchmesse en de samenwerking met Nederland	117
5.1.2. Ontwikkelingsbeleid	93	BIJLAGE 1: SAMENSTELLING VFL-BESTUUR EN ANDERE ORGANEN	121
5.2 ACTUALISERING SUBSIDIEREGLEMENTEN 2017	94	BIJLAGE 2: ORGANIGRAM VFL-TEAM	123
5.2.1 Reglementen binnenland	94	BIJLAGE 3: REALISATIES 2016	125
5.2.2. Reglementen buitenland	95	BIJLAGE 4: AFSCHRIJVINGSTABEL INVESTERINGEN	135
5.3 STAGES EN ONDERZOEKPROJECTEN	95	BIJLAGE 5: RESULTATENREKENING	137
5.4 DIVERSITEITSBELEID	96	BIJLAGE 6: VERSLAG REGERINGSCOMMISSARIS	143
Vertegenwoordiging binnen de organisatie	96	BIJLAGE 7: LIJST VAN AFKORTINGEN	147
Verdere investering in extern netwerk	97	COLOFON	148
Nieuw reglement doelgroepgerichte publicaties	97		
Organisatie van een inspiratiedag rond lezen en diversiteit	97		
Aanbod slamlezingen opgenomen op www.auteurslezingen.be	98		
Ondersteuning van literaire creatie	98		
Vertaalbeleid	98		
6 COMMUNICATIE	101		
6.1 BELEIDSPAN IN DE PRAKTIJK	101		
6.1.1 Ontwikkeling nieuwe huisstijl	101		
6.1.2 Ontwikkeling nieuwe website buitenlandpromotie	101		
6.1.3 Ontwikkeling digitaal aanvraagloket	102		
6.2 ONLINE COMMUNICATIE	102		
6.2.1. Website	102		
www.vfl.be	102		
www.auteurslezingen.be	103		
6.2.2 Facebook	103		
6.2.3 Elektronische nieuwsbrieven	104		
6.3 PERS	104		

WOORD VOORAF

2016 is voor het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) het eerste jaar van de nieuwe beheersovereenkomst die met de Vlaamse overheid werd afgesloten voor de periode 2016-2020. Deze beheersovereenkomst bouwt voort op de verwezenlijkingen van de voorbije vijftien jaar en verankert het geïntegreerd letterenbeleid meer dan ooit bij het VFL. Daarnaast is er aandacht voor enkele wensen die het VFL al lang koestert en wordt daarvoor ook financiële ruimte gecreëerd.

Er werd een voorzichtige start genomen met een non-fictiebeleid dat in de loop van de komende beleidsperiode verder zal worden uitgerold. We versterken ons buitenlandbeleid en zorgen voor een grotere zichtbaarheid van Vlaamse auteurs op buitenlandse podia. Diversiteit en aandacht voor kansengroepen staan hoog op de agenda in al onze subsidiedomeinen, maar zeker ook in het kader van leesbevordering. Ten slotte kiezen we resoluut voor samenwerking in de sector en voor een coherent beleid om de Vlaamse letteren nog beter te ondersteunen.

2016 was ook en vooral het jaar van een geslaagd Vlaams-Nederlands gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse. Onder het motto 'Dit is wat we delen' leverde dit volgende resultaten op:

- 314 vertalingen van literaire titels uit het Nederlands in het Duits;
- meer dan 450 nieuwe aan Nederland en Vlaanderen gerelateerde boeken in het Duits;
- 136 verschillende Duitse uitgevers met in hun fonds één of meerdere vertalingen uit het Nederlands;
- 1.007 literaire programma's met deelname van 171 Nederlandstalige auteurs uit alle mogelijke genres;
- een enorme media-aandacht en een becijferde mediawaarde van ruim 58 miljoen euro.

In 2017 gaan we verder op het ingeslagen pad. We blijven ijveren voor een rijk en divers literair landschap in binnen- en buitenland. Omdat de stem van auteurs, illustratoren en vertalers het waard is gehoord te worden in uitdagende tijden.

Jos Geysels, voorzitter

Koen Van Bockstal, directeur

INLEIDING

Een uitstekend jaar voor auteurs, illustratoren en vertalers

In 2016 investeerde het VFL € 2.023.188 in de rechtstreekse financiële ondersteuning van literaire auteurs, stripauteurs, illustratoren en vertalers via werkbeurzen, projecten stimuleringsbeurzen en auteurslezingen. Dat is nog eens € 105.350 meer dan het voorgaande recordbedrag van 2015. De onrechtstreekse ondersteuning via honoraria voor auteurs, illustratoren en vertalers uitbetaald door literaire tijdschriften, literaire organisaties of manifestaties of de residentiewerking is daarbij zelfs nog niet inbegrepen. Deze cijfers tonen aan dat het VFL, dankzij zijn brede actieradius, zijn missie centraal stelt en realiseert: via een geïntegreerd letterenbeleid zorg dragen voor een dynamisch en divers letterenveld, waarbij de auteur en de lezer centraal staan, een breed toegankelijk literair landschap mogelijk maken en de Vlaamse literatuur meer zichtbaarheid geven in binnen- en buitenland.

Werkbeurzen

Het VFL kende in 2016 een bedrag van € 1.026.500 toe voor werk- en stimuleringsbeurzen aan 117 auteurs actief in alle mogelijke genres. Als je daarbij ook de subsidies voor literaire vertalers in het Nederlands telt, kom je op een totaal bedrag van € 1.127.725 maar door financiële aftopping (wegens het overschrijden van het maximale inkomensplafond van € 39.200), werd € 132.603 niet uitbetaald.

Aan 71% van de auteurs die een werkbeursaanvraag indienden, werd een beurs toegekend. Dat is een daling met 6% ten opzichte van 2015. Een werkbeurs varieert van € 5.000 (bij stripauteurs € 2.500) tot € 20.000. In 2016 bedroeg een gemiddelde werkbeurs (over alle genres heen) € 8.750.

Auteurslezingen

Het aantal gesubsidieerde auteurslezingen blijft sinds 2013, toen deze regeling opnieuw onder de hoede van het VFL kwam, jaar na jaar toenemen. In 2016 ondersteunde het VFL 2.660 lezingen: een toename met 318 lezingen of 12% ten opzichte van 2015. Dat brengt deze beleidslijn op een totaal bedrag van € 737.127, of € 129.516 meer dan in 2015.

De eigen financiële inbreng van het VFL bedraagt daarbij € 266.000, de bijdragen van organisatoren (d.w.z. geld uit de markt) bedragen maar liefst € 471.127. Dat is een mooi hefboomeffect, waarbij de inbreng van het VFL wordt aangevuld met bijna het dubbele vanwege organisatoren.

Bovendien groeide de auteurslijst verder aan. 96 nieuwe auteurs stelden zich kandidaat en 63 van hen werden effectief opgenomen. Dat brengt het totale aantal auteurs op de auteurslijst momenteel op 671, van wie er ruim 350 meerdere lezingen per jaar geven. Het VFL ondersteunt per auteur maximaal vijftien lezingen per jaar met een bijdrage van € 100 per lezing.

Vertalingen

Een belangrijke reden voor de toename van de rechtstreekse steun aan individuele kunstenaars is ook dit jaar bij de vertalers te vinden. Zowel de projectbeurzen, de stimuleringsbeurzen als de vertalingen uit het Nederlands namen een hoge vlucht.

In totaal betaalde het VFL € 303.306 uit voor vertalingen. Uiteraard heeft het Vlaams-Nederlandse gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse in oktober 2016 daarbij een belangrijke rol gespeeld (zie ook 2.2.1).

Literaire prijzen

Verschuillende sector- en cultuurprijzen zetten ook in 2016 verdienstelijke auteurs van bijzondere boeken in de bloemen. Zonder enige volledigheid te willen nastreven, lijsten we er hier enkele op:

- **Boekenleeuw:** Koos Meinderts, *De zee zien* (NL);
- **Boekenpauw:** Kitty Crowther, *Mama Medusa* (B);
- **De Bronzen Uil:** Lize Spit, *Het smelt*;
- **Debuutprijs:** Frederik Willem Daem, *Zelfs de vogels vallen*;
- **ECI Literatuurprijs:** Martin Michaël Driessen, *Rivieren* (NL);
- **Fintro Literatuurprijs:** Hagar Peeters, *Malva* (NL);
- **Herman de Coninckprijs:** Ruth Lasters, *Lichtmeters*;
- **Herman de Coninckprijs** (publieksprijs mooiste gedicht): Jeroen Theunissen, *Kijk naar de daken, kind*;
- **Libris Literatuurprijs:** Connie Palmen, *Jij zegt het* (NL);
- **Taalunie Toneelschrijfprijs:** Magne van den Berg, *Ik speel geen Medea* (NL);
- **Willy Vandersteenprijs:** Gerben Valkema & Eric Hercules, *Elsje maakt geschiedenis* (NL).

Ook in het buitenland werden Vlaamse auteurs of vertalers bekroond of liepen ze in de kijker. Enkele van die prijzen of nominaties waren:

- longlistnominatie **International Dublin Literary Award** (IE): *Fortunate Slaves* van Tom Lanoye, vertaling van *Gelukkige slaven* door Michele Hutchison;
- vermelding in **The New York Times '10 best books of 2016'** (VS): *War and Turpentine* van Stefan Hertmans, vertaling van *Oorlog en terpentijn* door David McKay;
- vermelding in **The Economist 'Books of the Year 2016'** (VK): *War and Turpentine* van Stefan Hertmans, vertaling van *Oorlog en terpentijn* door David McKay;
- winnaar **Deutscher Jugendliteraturpreis (Bilderbuch)** (DE): *Der hund, den Nino nicht hatte* van Anton Van Hertbruggen en Edward van de Vendel, vertaling van *Het hondje dat Nino niet had* door Rolf Erdorf;
- nominatie **Deutscher Jugendliteraturpreis (Bilderbuch)** (DE): *Der goldene Käfig* van Carll Cneut en Anna Castagnoli, vertaling van *De gouden kooi* door Ulrike Schimming;
- nominatie **Eisner Award** (VS): *Mowgli's Mirror* van Olivier Schrauwen, vertaling van *Le Miroir de Mowgli* (tekstloos);
- nominatie **Fauve d'Or:** *Arsène Schrauwen* van Olivier Schrauwen, vertaald door Charlotte Miquel.

Boekenverkoop in Vlaanderen kent lichte daling in 2016 maar houdt globaal goed stand¹

De omzet van de verkoop van papieren boeken in Vlaanderen kende in 2016 een lichte daling met 0,7%. Vooral het laatste kwartaal van 2016 maakte veel goed. De meest opvallende groei situeert zich bij de kinderboeken. Het meest succesvolle boek in Vlaanderen is in 2016 opnieuw een kookboek, *Puur Pascale* van Pascale Naessens. Lize Spit eindigt op de tweede plaats met *Het smelt*, de best verkochte debuutroman. De verkoop van digitale boeken steeg naar 3,9% van de totale boekenmarkt.

Stijgende verkoop van kinderboeken, andere genres stagneren of dalen

Met een omzetsijging van 3,2% doen de kinderboeken het opmerkelijk goed. J.K. Rowling slaagt er met Harry Potter in om verschillende generaties te boeien en met de meest recente titel, *Harry Potter en het vervloekte kind*, levert ze het best verkochte kinderboek van 2016 af.

Andere titels die we in de Top 10 van de kinderboeken terugvinden, zijn onder meer de boeken van K3 (Studio 100), de *Waanzinnige Boomhut*-reeks van Andy Griffiths (Lannoo), *Het leven van een loser* van Jeff Kinney (De Fontein), *De wereld rond in 80 dagen* van Koen Brandt (Het Geluidshuis) en de *D5R*-reeks van Jan Ruysbergh (Borgerhoff en Lamberigts).

Alle andere boekengenres tonen een lichte daling in hun omzetcijfers. De grootste omzetsdaling moeten we optekenen in de categorie strips (-4,9%), al zien we in de Globale Boeken Top 20 dat stripreeksen als *De Kiekeboes* en *F.C. De Kampioenen* (Standaard Uitgeverij) met maar liefst zeven titels toch goed vertegenwoordigd blijven. Fictie kent een terugval van 2,6%, informatieve non-fictie (een genre dat het VFL vanaf 2016 ondersteunt) een daling met 3,1%.

Het meest verkochte boek in Vlaanderen?

Het meest verkochte boek is in 2016 voor het derde jaar op rij van de hand van Pascale Naessens: *Puur Pascale* (Lannoo). Ook *Koken met gezond verstand* (Manteau) van Jeroen Meus en *Nooit meer diëten* (Borgerhoff & Lamberigts) van Sandra Bekkari vinden we hoog terug in de Globale Boeken Top 20. De omzet in het boekenggenre 'fictie en vrije tijd' bleef in 2016 zo goed als op hetzelfde niveau als in 2015 (+0,6%).

Een opvallend debuut van Lize Spit

De tweede plaats voor het debuut van Lize Spit in de Vlaamse Boeken Top 20 over alle genres heen is zeer uitzonderlijk. Inmiddels werden van dit boek ruim 130.000 exemplaren verkocht. De overige Vlaamse auteurs vinden we terug op de tiende plaats (Pieter Aspe met *Import*), de twaalfde plaats (Griet Op de Beeck met *Gij nu*) en de twintigste plaats (Stefan Hertmans met *De Bekeerlinge*). Het valt verder op dat er geen enkele Nederlandse auteur terug te vinden is in de Globale Boeken Top 20. De boeken in het fictiegenre kenden algemeen een lichte terugval (-1,9%).

¹. Grotendeels gebaseerd op het persbericht van Boek.be van 3 februari 2017.

Vlaamse Boeken Top 20 voor 2016 over alle genres heen

1. *Puur Pascale* - Pascale Naessens (Lannoo)
2. *Het Smelt* - Lize Spit (Das Mag)
3. *Dagelijkse Kost / Koken met gezond verstand* - Jeroen Meus (Manteau)
4. *De Kiekeboes 145: Wie A zegt* - Merho (Standaard Uitgeverij)
5. *Harry Potter en het vervloekte kind* - J.K. Rowling (De Harmonie)
6. *De Druivelaar 2017* (INNI Group)
7. *De Kiekeboes 147: Gebroken zwart* - Merho (Standaard Uitgeverij)
8. *De Kiekeboes 146: Alibaberg* - Merho (Standaard Uitgeverij)
9. *Harry Potter and the Cursed Child* - J.K. Rowling (Little Brown)
10. *Import* - Pieter Aspe (Manteau)
11. *Het geheim van mijn man* - Liane Moriarty (Bruna Uitgevers)
12. *Gij nu* - Griet Op De Beeck (Prometheus)
13. *Nooit meer diëten* - Sandra Bekkari (Borgerhoff & Lamberigts)
14. *Het meisje in de trein* - Paula Hawkins (Bruna)
15. *F.C. De Kampioenen 89: Paniek in de Pussycat* - Hec Leemans (Standaard Uitgeverij)
16. *Nooit meer diëten 2* - Sandra Bekkari (Borgerhoff en Lamberigts)
17. *F.C. De Kampioenen 90: De kampioentjes maken het bont* - Hec Leemans (Standaard Uitgeverij)
18. *F.C. De Kampioenen 91: De malle mascotte* - Hec Leemans (Standaard Uitgeverij)
19. *Als de rododendron bloeit* - Santa Montefiore (Meulenhoff Boekery)
20. *De bekeerlinge* - Stefan Hertmans (De Bezige Bij)

Non-fictie

In het non-fictiegenre is Etienne Vermeersch de best verkochte auteur met zijn boek *Over God* (Vrijdag). Met *Gezonde darmen voor een slanke lijn* bezet Michaele Axt-Gadermann (ZNU) de tweede plaats in de Top 20. Ook Dirk De Wachter (*De wereld van De Wachter* - Lannoo) en Rudi Vranckx (*Oorlog om de geesten* - Borgerhoff & Lamberigts) die in 2015 nog de Top 3 aanvoerden vinden we in 2016 terug in de Top 10, respectievelijk op de derde en de zesde plaats. Verder deden de autobiografie van Bruce Springsteen (*Born to Run* - Lannoo) en *Amerika* van VRT-correspondent Björn Soenens (Lannoo) het opvallend goed in de verkoop binnen dit genre. Globaal gezien kent het informatieve non-fictiegenre een lichte omzetsdaling (-3,1%).

Grootste stijging bij online verkoop

Het sterkst groeiende kanaal in de verkoop van papieren boeken zijn de internetwinkels. Hun omzet steeg in 2016 met 19% en hun marktaandeel steeg van 14,4% naar 17,2%. De boekensector volgt daarmee de stijgende trend van de internetverkoop in andere sectoren in ons land. Alle andere verkoopkanalen werden geconfronteerd met een daling: de boekhandelsketens vallen 4% terug (en behouden een marktaandeel van 63%), de onafhankelijke boekhandel verliest 10% omzet in vergelijking met vorig jaar en heeft zo'n 4,2% marktaandeel, de grootdistributie verliest 4% en behoudt een marktaandeel van 10,4%. Verwacht mag worden dat de gereguleerde boekenprijs, die normaal gezien begin juli 2017 van kracht wordt, zal zorgen voor een gelijkwaardig vertrekpunt van alle verkoopkanalen en de nodige ademruimte zal creëren voor het behoud van een breed, divers en kwalitatief hoogstaand boekenaanbod via alle verschillende kanalen.

Europese cijfers

Een blik op de rest van Europa leert dat Vlaanderen zich in de middenmoot situeert. Nederland kende voor het tweede jaar op rij een positief resultaat (van 3,7% naar meer dan 5%). Ook Duitsland en Spanje tekenden positieve cijfers op met respectievelijk +2,9% en +2,6%. Frankrijk en Wallonië daarentegen kennen een lichte omzetsdaling in de boekenverkoop met respectievelijk -1,2% en -1,8%. Spanje kent zelfs een terugval van 3,1%.

En het e-book?

Hoewel de e-bookverkoop verder gestegen is naar 4% van de totale boekenverkoop, is de voorspelde spectaculaire doorbraak er ook in 2016 niet gekomen. Momenteel is ongeveer 30% van alle beschikbare papieren titels ook als e-book verkrijgbaar.

1 ORGANISATIE

Het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) is een Vlaamse Openbare Instelling (VOI), opgericht op 30 maart 1999 en actief sinds 1 januari 2000.

Het VFL draagt via een geïntegreerd letterenbeleid zorg voor een dynamisch en divers letterenveld, waarbij de auteur en de lezer centraal staan. Het wil een breed toegankelijk literair landschap mogelijk maken en de Vlaamse literatuur meer zichtbaarheid geven in binnen- en buitenland. Samenwerking met sterke partners, in het letterenveld én over beleidsdomeinen heen en met respect voor de eigenheid van elke speler, is hiervoor een noodzakelijke voorwaarde. Daarbij lopen kwaliteit, professionaliteit en diversiteit steeds als een rode draad door alles wat het VFL doet en waar het VFL voor staat.

Het VFL-beleid is gericht op de ondersteuning van creatie, productie, presentatie en omkadering. Om deze doelstelling te verwezenlijken verleent het VFL subsidies, informatie en documentatie. Het organiseert en financiert ook projecten, samenwerkingsplatformen en andere initiatieven.

Het VFL evolueerde de jongste jaren van de louter subsidiërende organisatie die het oorspronkelijk was, naar een knooppunt, een katalysator en een bemiddelaar, en vervult daarbij zeer uiteenlopende functies:

- Het VFL ondersteunt talrijke literaire spelers.
- Het VFL draagt actief bij tot de professionalisering van de Vlaamse literaire sector.
- Het VFL bewaakt het geïntegreerde letterenbeleid vanuit een helikoptervisie.

De interne werking van het VFL wordt geregeld door het oprichtingsdecreet van 30 maart 1999 (*Belgisch Staatsblad* 27 augustus 1999), het decreet van 30 april 2004 houdende wijziging van het oprichtingsdecreet (*Belgisch Staatsblad* 29 juni 2004), het *Huishoudelijk Reglement* van 16 maart 2016 en de specifieke reglementeringen per subsidievorm. Deze teksten zijn terug te vinden op www.vfl.be. Voor zijn rol als uitvoerder van het letterenbeleid van de Vlaamse minister van Cultuur gelden de beleidsnota cultuur 2009-2014, de beleidsbrief 2012-2013 en de beheersovereenkomst 2016-2020 met de Vlaamse overheid als werkingskader.

De samenstelling van alle VFL-organen is opgenomen als bijlage 1 bij dit jaarverslag. Een organigram van het VFL-team werd toegevoegd als bijlage 2.

1.1 VFL-bestuur

Volgens het decreet is het VFL-bestuur bevoegd voor:

- de jaarlijkse begroting, de jaarrekening, het jaarlijkse actieplan, het meerjarenplan en het jaarverslag;
- de benoeming en het ontslag van de leden van de adviescommissies, het Beslissingscollege en de Beroepscommissie;
- de installatie van en het toezicht op het dagelijks bestuur;
- de bekrachtiging en de uitvoering van de beslissingen van het Beslissingscollege en de Beroepscommissie.

Belangrijke thema's in 2016:

- het Nederlands-Vlaamse gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse in 2016;
- het zoeken van nieuwe huisvesting voor het VFL en Iedereen Leest;
- de uitbouw en toepassing van een communicatiebeleid, met een nieuwe huisstijl en een nieuwe buitenlandwebsite;
- het invoeren van een beleid voor non-fictie;
- het werken aan een duurzaam en geïntegreerd literair middenveld en tijdschriftenveld;
- de voorbereiding van de overdracht van bijkomende middelen en opdrachten wegens de veranderende opdracht van de provincies;
- het opzetten van een beleidsdomeinoverschrijdend leesbevorderingsbeleid;
- de verderzetting van initiatieven met betrekking tot de dynamische literaire canon, vanuit Vlaams perspectief.

Daarnaast staan er bij de bestuursvergaderingen onder leiding van voorzitter Jos Geysels een aantal vaste punten op de agenda:

- de bekrachtiging van de besluiten van het Beslissingscollege en de Beroepscommissie;
- een overzicht van de betalingen, opgesplitst in de categorieën werkingskosten, nieuwe subsidie-engagementen, subsidie-engagementen voorgaande jaren en investeringen;
- de organisatie en werking van het VFL-team;
- de voorbereiding van, inhoudelijke discussie over en afwerking van (deel)beleidsplannen;
- de budgetopvolging en de herschikking van het budget op basis van tussentijdse overzichten;
- de informatieve rapportering van vertegenwoordigingen en overlegbesprekingen.

Het VFL-bestuur telt minstens negen leden met literaire kennis en bestuurlijke ervaring. De bestuurders worden benoemd voor vier jaar. Hun mandaat kan eenmaal worden verlengd. Het VFL-bestuur vergaderde acht keer in 2016.

In het najaar van 2016 nam Annick Schramme afscheid als VFL-bestuurslid, omdat haar mandaat afliep.

1.2 Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur heeft de leiding over het dagelijkse beheer en werkt onder het toezicht van het VFL-bestuur. Het is binnen de VFL-structuren verantwoordelijk voor de opvolging van de beslissingen van het VFL-bestuur en het bereidt de bestuursvergaderingen voor. Het vergadert maandelijks en heeft als vaste agendapunten: personeelszaken, het uittekenen van personeelsvacatures na de openstelling door het VFL-bestuur, de beslissing over de aanwerving van personeelsleden en de tewerkstellingsvoorwaarden, de preselectie van leden van adviescommissies en colleges, de vaststelling van de agenda van het VFL-bestuur en de externe vertegenwoordiging in afstemming met het VFL-bestuur.

1.3 Adviescommissies

In 2016 telde het VFL elf vaste adviescommissies. De adviescommissies geven inhoudelijk advies over subsidieaanvragen, projectvoorstellen en beoordelingsprocedures, zowel voor de binnen- als de buitenlandwerking van het VFL. Voor het behandelen van aanvragen voor non-fictie werd in 2016 een nieuwe adviescommissie in het leven geroepen, de adviescommissie Non-Fictie.

Elke adviescommissie wordt ondersteund door een VFL-stafmedewerker, de gedetailleerde verslaggeving van hun bijeenkomsten gebeurt door een tweede medewerker van het VFL-team. Tijdens vergaderingen worden vooral subsidieaanvragen besproken, waarbij de commissieleden de beschikking hebben over alle elementen van de aanvraag, inclusief de historie van de aanvrager bij het VFL. De aanvraagdossiers worden getoetst aan de beoordelingscriteria die staan opgesomd in de subsidiereglementen. De commissies leggen hun adviezen voor aan het Beslissingscollege.

Via e-mail en schriftelijke correspondentie wordt tussentijds een beroep gedaan op de specifieke expertise van de commissieleden voor bijvoorbeeld de titelselectie voor buitenlandacties, een inhoudelijk advies over productiesubsidies, de ontwikkeling van beleidsnota's, enzovoort.

De adviescommissies tellen vier leden en een voorzitter, die ook lid is van het Beslissingscollege. De adviescommissie Literaire Manifestaties en Organisaties en de adviescommissie Letteren en Samenleving bestaan uit zes leden en een voorzitter. Het VFL-bestuur benoemt de commissieleden voor een termijn van maximaal vier jaar. Hun mandaat is niet verlengbaar. De leden van de adviescommissies zijn auteur, vertaler, criticus of essayist, academicus, uitgever of bestuurslid van een literaire vereniging of organisatie.

Om belangenconflicten te vermijden wordt bij het begin van elke vergadering de directe en indirecte betrokkenheid van elke aanwezige bij een dossier vastgesteld. Commissieleden die betrokken zijn bij een aanvraagdossier nemen niet deel aan de advisering over dit dossier. Een aanvraag van een commissielid wordt steeds ook behandeld door een andere adviescommissie dan die waarin de aanvrager zelf zetelt. Juryleden van een belangrijke literaire prijs (Gouden Boekenuil, AKO, Libris, Herman de Coninckprijs) kunnen geen deel uitmaken van een adviescommissie of van het Beslissingscollege. Commissieleden die zich in een recensie uitgesproken positief of negatief hebben uitgelaten over het literaire werk van een auteur, adviseren niet over diens aanvraag.

1.4 Beslissingscollege

Het Beslissingscollege beslist over de subsidieaanvragen op basis van de gemotiveerde adviezen van de adviescommissies. Het evalueert jaarlijks de regelingen, signaleert nieuwe behoeften en reflecteert via zogenaamde denktankthema's over ontwikkelingen in het literaire veld. In 2016 werd er gereflecteerd over auteurslezingen door non-fictieauteurs en over de beroepsprocedure van het VFL.

Het Beslissingscollege bestaat uit twaalf leden: de elf voorzitters van de vaste adviescommissies en een onafhankelijke voorzitter die deskundig is op literair vlak. De leden van het Beslissingscollege hebben een mandaat van vier jaar dat niet verlengd kan worden.

Om belangenconflicten te vermijden wordt bij het begin van elke vergadering de directe

en indirecte betrokkenheid van elke aanwezige bij een dossier vastgesteld. Een lid kan nooit deelnemen aan de bespreking en besluitvorming over een aanvraag waarbij hij of zij betrokken is. Het Beslissingscollege vergaderde zes keer in 2016.

1.5 Beroepscommissie

De Beroepscommissie telt vier leden en een voorzitter. Ze zijn deskundig op literair en/of juridisch gebied en maken geen deel uit van de andere VFL-organen. Ze hebben een mandaat van vier jaar dat niet verlengd kan worden.

De Beroepscommissie is bevoegd inzake inhoudelijke bezwaren tegen de besluiten van het Beslissingscollege. De Beroepscommissie gaat na of de adviescommissie(s) en aansluitend het Beslissingscollege alle relevante elementen voor de besluitvorming hebben meegenomen, of ze consistent hebben geadviseerd en gemotiveerd, en of ze het aanvraagdossier objectief hebben beoordeeld.

Na onderzoek van alle onderdelen van het dossier, met inbegrip van contextuele gegevens, budget, beslissingen over gelijkaardige dossiers of andere door de Beroepscommissie relevant geachte elementen, beslist ze autonoom het besluit van het Beslissingscollege te bevestigen of geheel of gedeeltelijk te herzien. De beslissing van de Beroepscommissie moet bekrachtigd worden door het VFL-bestuur.

De Beroepscommissie behandelde in 2016 19 dossiers:

- werkbeurzen voor literaire auteurs: 6 dossiers – 3 herzieningen;
- werkbeurzen voor stripauteurs: 1 dossier – geen herziening;
- werkbeurzen voor non-fictieauteurs: 1 dossier – geen herziening;
- subsidies voor literaire organisaties: 2 dossiers – geen herzieningen;
- subsidies voor literaire manifestaties: 1 dossier – geen herziening;
- subsidies voor projecten leesbevordering: 2 dossiers – geen herzieningen;
- auteurslijst: 2 dossiers – geen herzieningen;
- projectbeurzen voor literaire vertalers: 3 dossiers – 1 herziening;
- subsidies voor literaire tijdschriften: 1 dossier – 1 herziening.

1.6 VFL-team

Het VFL-team bereidt het beleid van het VFL voor en voert het ook uit. Het verzorgt de administratie, volgt de dossiers op en staat in voor de interne en externe communicatie. Het VFL-team vertegenwoordigt het VFL bij delegatie van het VFL-bestuur. Het zet proefprojecten op, voert studieopdrachten uit en evalueert de werking en de instrumenten.

Het team wordt geleid door een directeur. Het VFL-bestuur benoemt de directeur op basis van een externe selectieprocedure. Kandidaten moeten deskundig zijn in bedrijfsbeheer en een brede culturele en literaire interesse hebben.

Vacatures voor VFL-medewerkers worden bekendgemaakt via de VFL-website en via relevante sites in de boeken- en cultuursector. Op basis van het competentieprofiel en de functiebeschrijving gebeurt de selectie door de VFL-directie en een afvaardiging van de staf, op basis van competentietesten gerelateerd aan het gezochte profiel en van sollicitatiegesprekken.

Eind 2016 werkten op het VFL 16 vaste medewerkers, van wie 5 deeltijds. Daarnaast waren

er in 2016 nog 2 extra medewerkers in dienst voor de voorbereiding van het gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse 2016. Dit projectteam werd in de zomer en het najaar van 2016 nog aangevuld met 2 extra medewerkers en 2 jobstudenten. In totaal bedroeg het personeelsbestand eind 2016 16,5 voltijdse equivalenten (inclusief de 2 medewerkers voor Frankfurt 2016).

2 SUBSIDIES EN PROJECTEN

Het VFL telt heel wat verschillende subsidieregelingen, zowel in de binnenland- als de buitenlandwerking, en is medeorganisator, subsidiënt of katalysator van een hele reeks projecten. Hieronder vindt u een overzicht met cijfers van de belangrijkste subsidielijnen en de grootste projecten in 2016. Vervolgens gaan we er in dit hoofdstuk dieper op in, en vindt u nog meer informatie over kleinere initiatieven.

SUBSIDIETOEKENNINGEN	2016	2015	2014	2013
TOTAAL binnenland + buitenland	4.798.581	4.639.278	4.829.607	3.198.847

BINNENLAND	4.372.022	4.176.186	4.411.452	2.812.415
Werkbeurzen literaire auteurs	800.000	802.500	890.000	900.000
Stimuleringsbeurzen literaire auteurs	19.000	22.500	23.500	22.000
Werkbeurzen non-fictieauteurs	100.000	---	---	---
Werkbeurzen stripauteurs	107.500	175.000	150.000	190.000
Projectbeurzen literaire vertalers	91.325	87.900	77.650	102.050
Stimuleringssubsidies literaire vertalers	9.900	4.700	400	9.200
Literaire tijdschriften	206.000	203.500	220.000	210.800
Productiesubsidies voor uitgevers	44.100	31.400	57.794	74.715
Doelgroepgerichte literaire publicaties	28.100	---	---	---
Auteursgenootschappen	4.500	5.250	6.250	6.250
Organisaties	985.000	960.225	1.030.000	910.000
Manifestaties	96.995	118.850	160.950	149.200
Projecten leesbevordering	204.825	172.100	154.582	---
Iedereen leest *	937.650	984.650	1.034.000	---
Auteurslezingen **	737.127	607.611	606.326	238.200

BUITENLAND	426.559	463.092	418.155	386.432
Vertaalsubsidies	109.114	176.197	144.329	149.593
Vertalingen van poëzie	49.222	41.430	20.517	---
Vertalingen van geïllustreerde boeken	88.745	65.680	77.426	50.223
Auteursbezoeken	24.614	19.705	16.746	25.239
Vertalershuis	42.364	47.580	45.137	47.377
Residenties (via Passa Porta)	100.000	100.000	114.000	114.000
Projectsubsidies fragmentvertalingen	12.500	12.500	---	---

* In 2014 en 2015 is behalve de subsidie voor het toenmalige Stichting Lezen ook € 47.000 voor Leesweb meegerekend.

** De bedragen voor auteurslezingen zijn de optelsom van de VFL-subsidie en het geld dat het VFL uit de markt haalt.

PROJECTEN 2016	1.370.155
BINNENLAND	96.154
Poëziepromotie	7.000
Literaire Vertaaldagen	3.959
Scholenproject Boekenbeurs	8.645
Dynamische canon	19.650
Expertisecentrum Literair Vertalen	7.500
Projecten auteurslezingen	7.400
Vlaamse Auteursvereniging	42.000
BUITENLAND	1.274.001
Vorbereitung Frankfurt gastland	1.157.608
Buitenlandse beurzen	75.997
Publishers Tour kinder- en jeugdliteratuur	13.282
Online promotie poëzie	3.215
Vertalersprijzen	11.400
Expertisecentrum literair vertalen	7.500
Voorzitterschap IBBY	5.000

2.1 Binnenland

2.1.1 Binnenland subsidies

– 2.1.1.1 Auteurs

Werkbeurzen literaire auteurs

Het VFL kent elk jaar werkbeurzen toe aan auteurs voor de verwezenlijking van hun creatieve plannen. Behalve auteurs van literair proza, poëzie, essay, theater en kinder- en jeugdliteratuur kunnen ook illustratoren van prentenboeken een werkbeurs aanvragen.

Een werkbeurs geeft auteurs de mogelijkheid om een gedeelte van het jaar tijd te kopen om ongestoord te kunnen werken aan hun literaire creaties. Ze kunnen elk jaar opnieuw een aanvraag indienen. Het belangrijkste beoordelingscriterium voor de toekenning van een beurs is de literaire kwaliteit van het recente gepubliceerde werk van de auteur.

Het subsidiebedrag wordt uitgedrukt in twee tot acht eenheden en kan gelden voor één of meerdere jaren. In 2016 kwam een eenheid overeen met € 2.500. Voor Belgische rijksingezetenen is een werkbeurs vrijgesteld van inkomstenbelasting.

Een auteur die in meerdere genres actief is, dient één aanvraag in. Het volledige dossier met de ingediende publicaties en de deelwerkplannen wordt naargelang het genre door de desbetreffende adviescommissies gelezen en beoordeeld. De voorzitters van deze adviescommissies formuleren een geïntegreerd advies voor het Beslissingscollege.

In 2016 dienden 118 auteurs een ontvankelijke aanvraag in: 21 auteurs met een werkplan proza, 14 auteurs met een werkplan poëzie en/of essay, 19 auteurs met een werkplan theater, 34 auteurs met een werkplan kinder- en jeugdliteratuur. 30 auteurs dienden een meervoudige aanvraag in met een werkplan voor twee of meer genres.

In totaal werden 320 eenheden toegekend aan 91 auteurs: 60 eenheden voor 17 proza-auteurs; 55 eenheden voor 13 auteurs met een werkplan poëzie en/of essay; 39 eenheden

voor 13 theaterauteurs; 89 eenheden voor 24 kinder- en jeugdauteurs en 77 eenheden voor 24 auteurs met een meervoudige aanvraag.

Voor deze regeling geldt een inkomensgrens van € 39.200. Boven een individueel netto-belastbaar jaarinkomen van € 39.200 kan geen subsidie worden uitgekeerd. Dat betekent dus dat auteurs het toegekende bedrag niet altijd integraal ontvangen. Het VFL kijkt daarvoor naar de belastingaangifte van 2014 van de auteurs en hun eventuele aandelen in vennootschappen. Op die manier kunnen deze beurzen optimaal worden ingezet om kwaliteitsvolle auteurs effectief tijd te kunnen laten vrijmaken om aan hun boekprojecten te werken.

Het brutobedrag van de totale toekenning voor deze regeling bedroeg in 2016 € 800.000 (320 eenheden van € 2.500). Op basis van het inkomensplafond werd bij de effectieve uitbetaling van de beurzen in totaal € 94.940,48 afgetopt.

WERKBEURZEN LITERAIRE AUTEURS		
AUTEUR	GENRE(S)	AANTAL EENHEDEN
Frank Adam	theater	2
Jef Aerts	kinder- en jeugdliteratuur	4
Benno Barnard	poëzie	3
Els Beerten	kinder- en jeugdliteratuur	3
Michael Bijnens	proza, theater	5
Bouke Billiet	proza	2
Paul Bogaert	poëzie	6
Stefan Boonen	kinder- en jeugdliteratuur	2
Diane Broeckhoven	proza	2
An Candaele	kinder- en jeugdliteratuur	2
Randall Casaer	kinder- en jeugdliteratuur	3
Paul Claes	proza	4
Sabien Clement	kinder- en jeugdliteratuur	6
Yannick Dangre	proza	2
Johan de Boose	proza, poëzie	3
Peter De Graef	theater	5
Jan De Kinder	kinder- en jeugdliteratuur	2
Jan De Leeuw	kinder- en jeugdliteratuur	4
Mattias De Leeuw	kinder- en jeugdliteratuur	5
Paul De Moor	kinder- en jeugdliteratuur	2
Matthijs de Ridder	essay	4
Marita de Sterck	kinder- en jeugdliteratuur	3
Evelien De Vlieger	kinder- en jeugdliteratuur	4
Flor Declercq	theater	2
Paul Demets	poëzie	2
Stijn Devillé	theater	5
Kristien Dieltiens	proza, kinder- en jeugdliteratuur	3
Tom Dupont	theater	3
Fikry El Azzouzi	proza	3
Annemarie Estor	poëzie	5
Pieter Gaudesaboos	kinder- en jeugdliteratuur	5

Peter Ghysaert	poëzie	4
Koenraad Goudeseune	proza	3
Luuk Gruwez	poëzie	5
Wannes Gyselincx	theater	2
Peter Holvoet-Hanssen	poëzie	6
Pol Hoste	proza	4
Maarten Inghels	poëzie	2
Thomas Janssens	theater	2
Jolien Janzing	proza	3
Bart Koubaa	proza	4
Marc Kregting	essay	4
Rachida Lamrabet	proza, kinder- en jeugdliteratuur	2
Benjamin Leroy	kinder- en jeugdliteratuur	4
Brechtje Louwaard	theater	2
Jacques Maes	kinder- en jeugdliteratuur	4
Sylvie Marie	poëzie	2
Freek Mariën	theater	3
Paul Mennes	proza	3
Bart Meuleman	proza	4
Carmien Michels	proza, poëzie	2
Bruno Mistiaen	theater	4
Marleen Nelen	kinder- en jeugdliteratuur	3
Leonard Nolens	poëzie	8
Jeroen Olyslaegers	proza	5
Elvis Peeters	proza, poëzie	5
Yves Petry	proza	6
Leo Pleysier	proza	3
Anne Provoost	proza	2
Marc Reugebrink	proza	5
Xavier Roelens	poëzie	3
Pjeroo Roobjee	proza	4
Aline Sax	kinder- en jeugdliteratuur	4
Tom Schamp	kinder- en jeugdliteratuur	8
Gaea Schoeters	proza	2
Tom Schoonooghe	kinder- en jeugdliteratuur	2
Aleksandr Skorobogatov	proza	3
Jan Sobrie	theater	2
Caryl Strzelecki	illustratie	2
Jeroen Theunissen	proza, theater	5
Peter Theunynck	poëzie	3
Tom Van de Voorde	poëzie	3
Herman van de Wijdeven	kinder- en jeugdliteratuur	2
Seppe Van den Berghe	kinder- en jeugdliteratuur	3
Louise Van den Eede	theater	3
Sebastiaan Van Doninck	kinder- en jeugdliteratuur	4
Lies Van Gasse	poëzie	3

Peter Van Olmen	kinder- en jeugdliteratuur	2
Stan Van Steendam	kinder- en jeugdliteratuur	2
Willem van Zadelhoff	proza	5
Hilde Vandermeeren	proza	2
Margot Vanderstraeten	proza	3
Judith Vanistendael	kinder- en jeugdliteratuur	4
Annelies Verbeke	proza	5
Kathleen Vereecken	proza, kinder- en jeugdliteratuur	4
Klaas Verplancke	kinder- en jeugdliteratuur	7
Paul Verrept	proza, theater, kinder- en jeugdliteratuur	4
Alain Verster	kinder- en jeugdliteratuur	4
Erik Vlaminck	proza	4
Bart Vonck	poëzie, essay	2
Carly Wijs	theater	4
TOTAAL		320

Stimuleringsbeurzen literaire auteurs

Een stimuleringsbeurs is bedoeld om een gedebuteerde schrijver extra te motiveren om nieuwe literaire schrijfprojecten aan te pakken. Het gaat vooral om een aanmoediging, een expliciet signaal naar aankomend talent, eerder dan om een vorm van literaire bekroning. Het toegekende bedrag van minimaal € 3.500 en maximaal € 10.000 is immers bedoeld om de realisatie van een tweede boek of toneeltekst mee mogelijk te helpen maken. Deze vorm van subsidiëring bewijst daardoor pas ten volle zijn nut op langere termijn, in de verdere literaire carrière van de opgemerkte auteurs. Auteurs die al een stimuleringsbeurs van het VFL hebben gekregen, zijn onder meer Annelies Verbeke, Saskia de Coster, Jeroen Theunissen, Pieter Gaudesaboos, Griet Op de Beeck, Kris Van Steenberge en Carmien Michels.

Het belangrijkste beoordelingscriterium voor de adviescommissies is de literaire kwaliteit van het debuut. Het ingediende werkplan kan een indicatie zijn of de literaire belofte die uit het debuut spreekt, verder kan worden waargemaakt in het tweede literaire werk.

In 2016 dienden 7 literaire debutanten een ontvankelijke aanvraag in: 5 proza-auteurs en 2 dichters. Het VFL kende aan 4 van hen een stimuleringsbeurs toe voor in totaal € 19.000.

STIMULERINGSBEURZEN LITERAIRE AUTEURS		
AUTEUR	TITEL (UITGEVERIJ)	SUBSIDIE
POËZIE		5.000
Charlotte Van den Broeck	<i>Kameleon (De Arbeiderspers)</i>	5.000
PROZA		14.000
Koen Sels	<i>Generator (het balanseer)</i>	5.000
Frederik Willem Daem	<i>Zelfs de vogels vallen (De Bezige Bij)</i>	4.000
Heleen Debruyne	<i>De plantrekkers (De Bezige Bij)</i>	5.000
TOTAAL		19.000

Werkbeurzen non-fictieauteurs

Vanaf 2016 kunnen ook non-fictieauteurs een werkbeurs ontvangen om tijd vrij te maken voor het schrijven van kwalitatief hoogstaand non-fictiewerk (zie 5.1.1). Deze (deel)genres

komen in aanmerking: literaire, narratieve en/of auteursgedreven non-fictie in boekvorm, essay, biografie en egodocumenten zoals autobiografieën, memoires, dagboeken, briefwisselingen enz. Academisch en wetenschappelijk werk, studie- en leerboeken, kunst- en fotoboeken, 'how to'-boeken of loutere bundelingen van eerder gepubliceerde columns, interviews of reportages komen niet in aanmerking. De formele voorwaarden en de beoordelingscriteria zijn te vinden op de website van het VFL. De belangrijkste criteria zijn de kwaliteit van het gepubliceerde werk en het werkplan waarvoor de auteur een werkbeurs aanvraagt. De advisering door de bevoegde adviescommissie(s), de besluitvorming door het Beslissingscollege en de aftopping van de toegekende beurzen op basis van de inkomensgrens van € 39.200 verlopen op dezelfde manier als bij de werkbeurzen voor literaire auteurs (zie eerder in dit hoofdstuk).

In 2016 dienden 20 non-fictieauteurs een ontvankelijke aanvraag in. Er werden in totaal 40 eenheden of € 100.000 toegekend aan 11 non-fictieauteurs. Op basis van het inkomensplafond werd bij de effectieve uitbetaling van de beurzen in totaal € 10.162,21 afgetopt.

WERKBEURZEN NON-FICTIEAUTEURS	
AUTEUR	AANTAL EENHEDEN
Matthijs de Ridder*	6
Manu Claeys	5
Tom Naegels	5
Bart Van Loo	5
Pascal Verbeken	5
Chris Ceustermans	4
Marijke Arijs	2
Bart Demyttenaere	2
Ruben Mersch	2
Els Snick	2
Philip Vanoutrive	2
TOTAAL	40

*Aangezien de adviescommissie Non-Fictie aan Matthijs de Ridder 6 eenheden toekende, en hij eerder in 2016 via de adviescommissie Poëzie en Essay al 4 eenheden mocht ontvangen, werd bij hem in de praktijk slechts het verschil van 2 eenheden uitbetaald.

– 2.1.1.2 Strips

Al snel na zijn oprichting is het VFL begonnen met het uitbouwen van een stripbeleid. In 2001 werkte het een productiesubsidieregeling uit voor de uitgave van stripalbums en -tijdschriften. Sinds 2003 kunnen stripauteurs ook werkbeurzen aanvragen. In 2006 startte het VFL met de uitbouw van een actief buitenlandbeleid voor strips. Jaar na jaar heeft het VFL zijn stripbeleid verder ontwikkeld en verfijnd met een steeds zichtbaarder resultaat. Er is een groeiende productie van uiteenlopende, kwaliteitsvolle en eigenzinnige stripalbums, die steeds meer hun weg vinden naar buitenlandse vertalingen. Op de website van het VFL staat een uitgebreide toelichting bij de doelstellingen, de beoordelingscriteria en de toekenningsvoorwaarden van de verschillende subsidieregelingen voor strips.

Werkbeurzen voor stripauteurs

Beginnende stripauteurs die minstens tien stripplaten hebben gepubliceerd in verschillende (papieren en/of digitale) media met een onafhankelijke redactie, kunnen een startbeurs aanvragen. Een startbeurs kan worden gekoppeld aan een mentoraat door een ervaren stripauteur. Stripauteurs die al een of meer stripalbums hebben gepubliceerd, kunnen een scheppingsbeurs aanvragen. Het subsidiebedrag wordt uitgedrukt in één tot acht eenheden. In 2016 stond een eenheid gelijk aan € 2.500. Voor deze regeling geldt een inkomensgrens van € 39.200 individueel netto belastbaar inkomen; boven dit bedrag kan geen subsidie worden uitgekeerd. Voor Belgische rijksingezetenen is een werkbeurs vrij van inkomstenbelasting.

22 stripauteurs dienden een ontvankelijke aanvraag in: 2 daarvan vroegen een startbeurs aan en 20 een scheppingsbeurs. Er werden in totaal 43 eenheden (= € 107.500) toegekend aan 14 stripauteurs (2 startbeurzen en 12 scheppingsbeurzen). Op basis van het inkomensplafond werd bij de effectieve uitbetaling van de beurzen in totaal € 17.500 afgetopt.

WERKBEURZEN VOOR STRIPAUTEURS	
AUTEUR	AANTAL EENHEDEN
STARTBEURZEN	
Cecilia Valagussa	1
Ward Zwart	2
SCHEPPINGSBEURZEN	
Brecht Evens	4
Ben Gijsemans	5
Wide Vercnocke	4
Jeroen Janssen	3
Simon Spruyt	5
Maarten De Saeger	2
Maarten Vande Wiele	4
Wauter Mannaert	3
Lode Devroe	1
Judith Vanistendael	4
Randall Casaer	3
Laura Janssens	2
TOTAAL	43

– 2.1.1.3 Vertalers in het Nederlands

Projectbeurzen literaire vertalers

Een projectbeurs is een subsidie voor literaire vertalers die hen betere kansen moet bieden om hun literaire werkzaamheden te realiseren. De literaire vertaler kan een aanvraag indienen voor de vertaling van anderstalige literaire werken in het Nederlands met het oog op een publicatie in boekvorm of de opvoering door een professioneel toneelgezelschap. De subsidie wordt uitgedrukt in een geldbedrag.

Voor deze regeling geldt een inkomensgrens van € 39.200 individueel netto belastbaar inkomen; boven dit bedrag kan geen subsidie worden uitgekeerd. Voor rijksingezetenen is

deze subsidie vrijgesteld van inkomstenbelasting.

Bij de beoordeling van de aanvraag is de kwaliteit van het recente vertaalwerk het hoofd-criterium. Daarnaast worden ook de literaire kwaliteit van het huidige project, de omvang en het genre, de haalbaarheid, de moeilijkheidsgraad, de kwaliteitsverwachting en de mate van realisatie van vroegere vertaalwerkplannen bij de evaluatie van de aanvraag betrokken.

In 2016 waren er 3 aanvraagrondes en werden er 25 aanvragen ingediend. Wegens de behandelingsduur van de dossiers werd over de 5 aanvraagdossiers die in de derde ronde werden ingediend pas in 2017 een subsidiebesluit genomen. Alle andere aanvragen die werden ingediend in 2016 werden goedgekeurd. 3 aanvragen betroffen projecten die eerder werden ingediend en over meerdere jaren lopen. In januari 2016 werd nog een beslissing genomen over 4 aanvragen die in de derde ronde van 2015 werden ingediend. Deze 4 aanvragen werden allemaal goedgekeurd.

Bruto werd voor € 91.325 aan projectbeurzen toegekend.

PROJECTBEURZEN LITERAIRE VERTALERS 2015 MET BESLISSING IN 2016

VERTALER	AUTEUR, TITEL, UITGEVER	BRONTAAL	SUBSIDIE
Katelijne De Vuyst	Christine Angot, <i>Un amour impossible</i> , Polis	Frans	3.000
Irma Pieper	Karel Capek, <i>Povetron</i> , Wereldbibliotheek	Tsjechisch	4.200
Catharina Vandenberghe	Mathias Enard, <i>Boussole</i> , De Arbeiderspers	Frans	14.400
Bart Vonck	Federico Garcia Lorca, <i>Conferencias/Alocuciones/Otros</i> , Athenaeum, Polak en Van Gennepe	Spaans	5.100
TOTAAL			26.700

PROJECTBEURZEN LITERAIRE VERTALERS 2016

VERTALER	AUTEUR, TITEL, UITGEVER	BRONTAAL	SUBSIDIE
Marijke Arijns	Amélie Nothomb, <i>Le crime du comte Neville</i> , Xander uitgeverij	Frans	1.350
Katelijne De Vuyst	Serge Delaive, <i>Lattitudes de la dérive</i> , Poëziecentrum	Frans	5.600
Katelijne De Vuyst	Marcel Cohen, <i>Sur la scène intérieure. Faits</i> , Athenaeum, Polak en Van Gennepe	Frans	1.800
Katelijne De Vuyst	Olivier Rolin, <i>Le météorologue</i> , Ijzer	Frans	2.700
Rokus Hofstede	Paul Veyne, <i>Palmyre. L'irremplaçable trésor</i> , Athenaeum, Polak en Van Gennepe	Frans	2.800
Rokus Hofstede	Bruno Latour, <i>Face à Gaïa. Huit conférences sur le nouveau régime climatique</i> , Octavo	Frans	6.875
Lies Lavrijsen	David Duchovny, <i>Bucky F*cking Dent</i> , Manteau	Engels	2.750
Lies Lavrijsen	Alejandro Palomas, <i>Un hijo</i> , Abimo	Spaans en Catalaans	1.500
Tine Poesen	Alejandro Palomas, <i>Un hijo</i> , Abimo	Spaans en Catalaans	1.100
Isabelle Schoepen	Valerie Fritsch, <i>Winters Garten</i> , De Bezige Bij	Duits	1.650
Isabelle Schoepen	Sorj Chalandon, <i>Le quatrième mur</i> , Atlas	Frans	2.500
Els Snick	Joseph Roth, <i>Juden auf Wanderschaft</i> , Bas Lubberhuizen	Duits	1.600
Koen Stassijns	Emile Verhaeren, <i>Bloemlezing</i> , Lannoo	Frans	2.000 *
Katrien Vandenberghe	Bruno Latour, <i>Face à Gaïa. Huit conférences sur le nouveau régime climatique</i> , Octavo	Frans	6.875
Katrien Vandenberghe	Christian Oster, <i>Mon grand appartement</i> , Vleugels	Frans	2.475

Luk Van Haute	Haruki Murakami, <i>Romanschrijver als roeping</i> , Atlas Contact	Japans	7.300
Luk Van Haute	Soseki Natsume, <i>Ik ben een kat</i> , Lebowski	Japans	4.650
Bart Vonck	François Muir, <i>Le mort des commencements</i> , Uitgeverij P	Frans	4.500
Jos Vos	Sei Shonagon, <i>Het hoofdkussenboek</i> , Athenaeum, Polak en Van Gennepe	Japans	2.000 **
Jos Vos	Junichiro Tanizaki, <i>Verhalen</i> , De Bezige Bij	Japans	2.600 ***
TOTAAL			64.625

*In 2015 werd een beurs van € 7.000 toegekend, die gespreid werd over twee jaar (2015 en 2016); € 2.000 is het aandeel 2016.

**In 2015 werd een beurs van € 11.000 toegekend, die gespreid werd over drie jaar (2015, 2016, 2017); € 2.000 is het aandeel 2016.

***In 2015 werd een beurs van € 12.600 toegekend, die gespreid werd over drie jaar (2015, 2016, 2017); € 2.600 is het aandeel 2016.

Stimuleringssubsidies literaire vertalers

Beginnende Vlaamse literaire vertalers kunnen een stimuleringssubsidie aanvragen nadat ze hun eerste literaire vertaling(en) gepubliceerd hebben. De gepubliceerde literaire vertalingen kunnen zowel boeken zijn als bijdragen in cultureel-literaire tijdschriften en/of verzamelbundels. Ook niet in boekvorm gepubliceerde vertalingen van theaterteksten, opgevoerd door een professioneel theatergezelschap, komen in aanmerking. Deze subsidie moet de vertalers de financiële slagkracht en extra motivatie geven om zich verder te bekwamen in het vak van het literair vertalen en zo hun positie op de literaire uitgeverijmarkt te versterken.

Een stimuleringssubsidie bedraagt maximaal € 5.000. Het subsidiebedrag houdt verband met de kwaliteit van de vertaling in relatie tot de gerealiseerde vertaalinspanning (waarbij de literaire kwaliteit van de brontekst, het genre, de moeilijkheidsgraad en de omvang van het project mee in rekening gebracht worden).

In 2015 werden 2 dossiers ingediend waarover pas in 2016 een subsidiebeslissing werd genomen. Daarvan was 1 aanvraag onontvankelijk. Bij de andere aanvraag werd de subsidie toegekend. In 2016 werden 4 dossiers ingediend. 3 subsidies werden toegekend en 1 subsidiebeslissing werd uitgesteld tot 2017.

STIMULERINGSBEURZEN LITERAIRE VERTALERS 2015 MET BESLISSING IN 2016

VERTALER	AUTEUR, TITEL EN UITGEVER	BRONTAAL	SUBSIDIE
Annelies de hertogh	Vladimir Sorokin, <i>De dag van oprisping</i> (uitgeverij Douane)	Russisch	1.300
TOTAAL			1.300

STIMULERINGSBEURZEN LITERAIRE VERTALERS 2016

VERTALER	AUTEUR, TITEL EN UITGEVER	BRONTAAL	SUBSIDIE
Sofie Maertens	Karl Ove Knausgaard en Frederik Ekelund, <i>Uit & Thuis</i> (De Geus)	Noors	4.700
Isabelle Schoepen	Kristine Bilkau, <i>De gelukkigen</i> (Cossee)	Duits	2.800
Isabelle Schoepen	Georges Simenon, <i>De kop van een man</i> (De Bezige Bij)	Frans	1.100
TOTAAL			8.600

– 2.1.1.4 Literaire tijdschriften

In afwachting van zijn eigen nieuwe beheersovereenkomst met de Vlaamse Regering lanceerde het VFL voor 2016 een eenjarig reglement ter ondersteuning van de literaire tijdschriften. Vanaf 2017 kan opnieuw een aanvraag voor een meerjarige periode ingediend worden. In het reglement voor 2016 werd ervoor gekozen het ondersteuningsbeleid voor de literaire tijdschriften waar mogelijk en zinvol af te stemmen op de reglementeringen bij Kunsten en Erfgoed en tegelijk ook in te zetten op een aantal prioritaire aandachtspunten. Het reglement voor 2016 beoogde een eerste stap te zijn in de richting van een geïntegreerd tijdschriftenbeleid gebaseerd op een consequente visie en heldere keuzes.

Bij de ondersteuning van literaire tijdschriften in 2016 bleef de centrale focus liggen op het stimuleren van de ontwikkeling van de literaire kunstpraktijk. In het reglement werden volgende specifieke aandachtspunten opgenomen:

- de inzet op een breder en duurzamer publieksbereik;
- het tot stand brengen van synergiën op basis van (internationale) samenwerking;
- het gericht en doordacht benutten van mogelijkheden van digitalisering;
- het verhogen van de professionaliteit van de redacties met bijzondere aandacht voor beheersmatige en financiële transparantie;
- de aandacht voor de maatschappelijke rol van de tijdschriften.

In 2016 ondersteunde het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM) een onderzoek naar de *Zakelijke samenwerkingsmodellen tussen Vlaamse culturele, literaire en erfgoedtijdschriften*. Het onderzoek wilde een antwoord bieden op de centrale vraag: ‘Hoe kan Folio de structurele samenwerking tussen de culturele, literaire en erfgoedtijdschriften op zakelijk-organisatorisch vlak faciliteren om de tijdschriften – rekening houdend met de beperkte individuele slagkracht – zo veel mogelijk te versterken bij het nastreven van hun individuele inhoudelijke doelen, impact, lezersbinding en publieksbereik?’ Op basis van input van Folio, het VFL & CJSM en van de eerdere studie *Toekomstpaden voor de culturele, literaire en erfgoedtijdschriften*, werden een aantal concrete cases uitgewerkt. Het onderzoeksproces werd in de loop van 2016 gemonitord door een stuurgroep van beleidsmakers (CJSM, VFL) en vertegenwoordigers van de tijdschriften (Folio). Het onderzoeksrapport werd in oktober 2016 afgerond en publiek gemaakt. Het kan worden opgevraagd bij het VFL.

TIJDSCHRIFT	SUBSIDIE
Deus ex Machina	22.000
DW B	60.000
Gierik & Nieuw Vlaams Tijdschrift	12.500
Het Liegend Konijn	10.000
Kluger Hans	20.000
nY	41.500
Passage	10.000
Pulp Deluxe	5.000
STROKE	Geen subsidie
Zacht Lawijd	25.000
TOTAAL	206.000

– 2.1.1.5 Productiesubsidies voor (strip)uitgevers

De productiesubsidie richt zich tot professionele (Vlaamse of Nederlandse) uitgevers van het literaire werk van Vlaamse auteurs of vertalers en is bedoeld om weinig commerciële, maar waardevolle en bijzondere publicaties van literair werk mee mogelijk te maken. In eerste instantie wordt hierbij gedacht aan kwaliteitsuitgaven met een beperkt verkooppotentieel, waarvoor een marktcorrigerende financiële bijdrage wenselijk is. Een productiesubsidie maakt niet alleen deze producties mogelijk, maar helpt ook de verkoopprijs te drukken, zodat een grotere verspreiding van de uitgave mogelijk wordt. Zowel oorspronkelijk Nederlandstalig werk (van auteurs met een woonplaats in België) als vertalingen in het Nederlands (door vertalers met een woonplaats in België) komen in aanmerking. Bijzondere aandacht gaat naar publicaties die een bijdrage leveren aan de superdiversiteit van het literaire landschap.

Een productiesubsidie bedraagt maximaal € 4.000 en kan bovendien maximaal 50% van de directe productiekosten bedragen. Voor kleinere, onafhankelijke uitgeverijen die minder dan 15 titels per jaar uitgeven en geen beroep kunnen doen op centrale diensten van een groter concern, kan de productiesubsidie maximaal 75% van de directe productiekosten bedragen.

In 2016 werden 18 ontvankelijke aanvragen ingediend; 1 aanvraag was onontvankelijk en 1 aanvraag werd ingetrokken. Aan 16 aanvragers werd een subsidie toegekend. In totaal gingen 5 dossiers naar de adviescommissie Poëzie en Essay (3 aanvragen voor poëzie en 2 voor essay), 7 dossiers naar de adviescommissie Kinder- en Jeugdliteratuur en 1 dossier naar de adviescommissie Theater. 5 dossiers werden voorgelegd aan de adviescommissie Strips.

In 2016 werden in totaal voor € 44.100 productiesubsidies toegekend voor de realisatie van 16 publicaties.

PRODUCTIESUBSIDIES VOOR (STRIP)UITGEVERS			
UITGEVERIJ	TITEL	AUTEUR/ILLUSTRATOR/ BEWERKER/SAMENSTELLER	SUBSIDIE
BLOEMLEZING			0
Vrijdag	Samen sterke verhalen vertellen	Het Lezerscollectief	Onontvankelijk
ESSAY			4.350
Poëziecentrum	Berichten uit het sorteercentrum	Michel Bartosik	2.350
Poëziecentrum	Gij zijt allemaal welgekomen!	Dirk De Geest	2.000
JEUGDLITERATUUR			14.000
Lannoo	Het oma- en opaboek. Het verhaal van mijn familie	Kerenesa Verhoosel en Ingrid Van Kogelenberg	Geen subsidie
Lannoo	Ik moet	Toon Tellegen, Ingrid Godon, Kris Demey	4.000
Lannoo	Soms ben ik een ontdekkingsreiziger	Ruth Mellaerts, Toon Delanote en Charlotte Peys	2.000
Querido/WPG Uitgevers	Stella. Ster van de zee	Gerda Dendooven	2.000
Lannoo	Ik wil de Koning zijn. Het verhaal van Macbeth	Siska Goeminne en Judith Vanistendael (Shakespeare)	Geen subsidie
Querido/WPG Uitgevers	Morgen is een ander land	Michael De Cock en Trui Chielens	2.000
Querido/WPG Uitgevers	Bootje op drift	Peter Van den Ende	4.000

POËZIE			9.300
De Bezige Bij	Fiat Lux	Stijn Vranken	3.500
Poëziecentrum	Exodus	Lies Van Gasse	3.800
Poëziecentrum	Meridianen van de doling	Serge Delaive/Katelijne De Vuyst	2.000
STRIPS			13.150
Bries	Narwal	Wide Vercnocke	2.500
Ballon Media	De tuin van Daubigny	Luc Cromheecke en Bruno De Roover	1.900
Ballon Media	Weegee	Wauter Mannaert en Max de Radiguès	2.950
Bries	De zwerver	Maarten De Saeger	2.500
Bries	Papa Zoglu	Simon Spruyt	3.300
THEATER			3.300
Bebuquin	De Grieken - Oorlog	Aischulos, Sofokles, Euripides en Johan Boonen	3.300
TOTAAL			44.100

– 2.1.1.6 Literaire manifestaties en organisaties

Het beleid van het VFL is niet alleen gericht op de professionalisering en de ondersteuning van de creatie en de productie van oorspronkelijk Nederlandstalig literair werk en van vertalingen van literair werk in en uit het Nederlands. Naast deze beleidsprioriteiten vormen voor het VFL ook de presentatie en de omkadering van de Vlaamse letteren evenwaardige doelstellingen. Die worden gerealiseerd door initiatieven en organisaties te ondersteunen die de verspreiding van de Nederlandstalige literatuur en haar scheppers bevorderen en door (financiële) hulp aan instellingen en organisaties die een kwaliteitsvolle en bovenlokale literair-maatschappelijke of literair-culturele functie vervullen. Concreet wordt dit vertaald in regelingen voor literaire organisaties, auteursgenootschappen en literaire manifestaties.

Literaire organisaties

Literaire organisaties vormen een verbinding tussen auteurs en lezers. Ze kunnen zorgen voor de ontwikkeling, creatie, verspreiding en presentatie van en reflectie over literatuur in al haar genres. Ze geven literatuur een plek in de maatschappij en maken literatuur toegankelijk voor zoveel mogelijk mensen. Ze hebben een permanente en (semi)professionele werking. Hun betekenis en bereik is bovenlokaal. Literaire organisaties beschikken over expertise en knowhow in het literaire veld en zorgen voor dynamiek in dit veld of een specifiek onderdeel ervan. Ze zijn van cruciaal belang om literatuur te presenteren, de lezer/bezoeker te informeren, over literatuur te reflecteren, nieuwe literaire vormen te stimuleren, literair talent podiumkansen te geven, een kritische stem te laten horen, vernieuwing, dynamiek en diversiteit te stimuleren, expertise te delen, enzovoort.

De adviescommissie Literaire Manifestaties en Organisaties houdt bij de advisering over de aanvraagdossiers van literaire organisaties rekening met de volgende elementen:

- literaire, culturele en maatschappelijke relevantie;
- profilering en positionering;
- langetermijnvisie;
- landelijke en/of internationale uitstraling;
- professionaliteit en doelgerichtheid van de werking;

- samenwerking en netwerking met artistieke en niet-artistieke actoren in binnen- en/of buitenland;
- keuze, invulling en inbedding van de gekozen functies in de werking;
- relevantie en kwaliteit van de specifieke activiteiten en ingezette instrumenten per functie;
- publieksbereik, publiekswerking en communicatiestrategie;
- haalbaarheid van de voorgestelde plannen;
- kwaliteit en realiteitszin van de begroting;
- balans tussen personeels-/overheadkosten en de kosten voor de realisatie van de doelstellingen/inhoudelijke werking;
- balans tussen eigen inkomsten en (VFL-)subsidies;
- de mate waarin en de manier waarop de ambities en plannen van de organisatie in het verleden in de praktijk werden omgezet;
- de plaats van de organisatie binnen een evenwichtig en divers samengesteld literair veld.

In 2016 konden de literaire organisaties een subsidie aanvragen voor één jaar. 2016 gold als overgangsjaar tussen de meerjarige periodes 2013-2015 en 2017-2020. In 2016 dienden 7 literaire organisaties een aanvraag in. 6 organisaties ontvingen een subsidie.

LITERAIRE ORGANISATIE	SUBSIDIE
De Boot	Geen subsidie
Het beschrijf/Passa Porta NL	390.000
Literair museum/Atos	35.000
PEN Vlaanderen	40.000
Poëziecentrum	310.000
Stripgids (Strip Turnhout)	150.000
VONK & Zonen	60.000
TOTAAL	985.000

Auteursgenootschappen

Auteursgenootschappen zijn gericht op de bekendmaking, de actualisering en de studie van de persoon en het werk van een Vlaamse literaire auteur. Auteursgenootschappen kunnen een subsidie van € 750 aanvragen. De subsidie wordt toegekend als het auteursgenootschap voldoet aan een aantal basisvoorwaarden, zoals het organiseren van minimaal één ledenactiviteit en het uitgeven van een eigen publicatie.

In 2016 werden 7 ontvankelijke aanvragen ingediend; 6 subsidies werden toegekend.

AUTEURSGENOOTSCHAP	SUBSIDIE
Ernest Claes Genootschap	750
Felix Timmermans Genootschap	750
Gerard Walschap Genootschap	750
Guido Gezellekring	750
Louis Paul Boon Genootschap	750
Reynaertgenootschap	750
Stijn Streuvelsgenootschap	Geen subsidie
TOTAAL	4.500

Literaire manifestaties

Een literaire manifestatie is een eenmalig literair evenement met een bovenlokaal karakter en een bovenlokaal publieksbereik. De manifestatie getuigt van dynamiek, heeft een unieke uitstraling en een eigen gezicht. Een literaire manifestatie kan ook over verschillende momenten verspreid zijn of kaderen in een reeks van gelijkaardige activiteiten.

In 2016 werden 19 aanvragen ingediend. 1 subsidiedossier werd onontvankelijk verklaard, 1 dossier werd door de aanvrager ingetrokken. Aan 12 manifestaties werd een subsidie toegekend.

MANIFESTATIE	LOCATIE	ORGANISATIE	SUBSIDIE
TAZ 2016 (literatuurluik)	Oostende	TarTarT	17.500
Kunstenfestival Watou 2016	Watou	Stichting Ijsberg	17.500
Lezen in de Lente	Verschillende locaties Vlaanderen	t Uilekot	Geen subsidie
Het Betere Boek	Gent	Willemsfonds	2.750
Manifiesta 2016	Bredene	ManiFiesta	Geen subsidie
The Third Annual Brussels International Underground Poetry Fest	Brussel	Be.poetic	10.000
Trenteca - Digitale bibliotheek	Antwerpen	Fiëbre	Ingetrokken
Poëziebus	Verschillende locaties Vlaanderen en Nederland	A.Kult.E	Geen subsidie
1916-2016: Hommage aan Emile Verhaeren	Sint-Amands	Emile Verhaeren Genootschap	2.500
Boekenweekend Hamme	Hamme	Boekenweekend Hamme	2.500
De Langste Nacht/La Nuit	Antwerpen	Jeugd en Poëzie	5.050
De Lange Nacht van het Korte Verhaal	Brussel en Turnhout	Het Korte Verhaal	Geen subsidie
Festival van de Gelijkheid	Gent	Curieus	Onontvankelijk
GRAFIXX	Antwerpen	Anc Etabl Jeux Interdits	10.000
KORT. een avond met en over het korte verhaal	Gent	Limerick Boekhandel	1.695
Warme Boekenavonden mét voortraject	Antwerpen en Brussel	DE DAGEN	12.500
Memento 2017	Kortrijk	With	Geen subsidie
WORD WA(a)R	Antwerpen	A.Kult.E	10.000
PICTORALE	Ronse	Picturale	5.000
TOTAAL			96.995

– 2.1.1.7. Leesbevordering

In 2014 werd leesbevordering toegevoegd aan de opdracht van het VFL, met een addendum bij de beheersovereenkomst. Sindsdien heeft het VFL de opdracht om een gecoördineerd en geïntegreerd letterenbeleid uit te bouwen en niet enkel literaire creatie te stimuleren en te ondersteunen, maar ook initiatieven en organisaties die leesbevordering centraal stellen. Zo komt het dat vandaag naast het boek en de auteur ook de lezer een prominente plaats inneemt in het beleid van het VFL.

Het VFL ziet leesbevordering in de eerste plaats als een verhaal van kansen bieden aan

zoveel mogelijk bevolkingsgroepen. Daarbij is het belangrijk om door succeservaringen een hefboomeffect te creëren, in het bijzonder voor die groepen in de samenleving waarvoor boeken en lezen om verschillende redenen geen evidentie zijn. Door het ontwikkelen van een inspirerend leesklimaat met leesplezier als kernbegrip wil het VFL mensen toegang geven tot lezen en het plezier van lezen laten ontdekken, om zo bij te dragen tot de persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke participatie van velen. Het VFL ontwikkelde dit nieuwe beleid in zijn werking in 2014 en 2015 stapsgewijs door een nieuwe subsidieregeling voor leesbevorderingsprojecten te lanceren, een bevoorrechte samenwerking met Iedereen Leest uit te bouwen en een nieuwe adviescommissie Letteren en Samenleving te installeren.

In 2016 kwam het leesbevorderingsbeleid in een stroomversnelling. Niet enkel werd er een meerjarige overeenkomst afgesloten met Iedereen Leest, ook werd in de schoot van het BoekenOverleg een werkgroep opgericht met als doel een actieplan op te stellen dat inzet op een breed gedragen en beleidsdomeinoverschrijdend leesbevorderingsbeleid. De adviescommissie Letteren en Samenleving formuleerde voor het derde jaar op rij adviezen over projecten rond leesbevordering én er werd een nieuw reglement gelanceerd ter ondersteuning van doelgroepgerichte literaire publicaties. De advisering over de dossiers die in het kader van deze nieuwe subsidieregeling worden ingediend, gebeurt eveneens door de adviescommissie Letteren en Samenleving.

Projecten leesbevordering

De middelen die voor 2014 op basis van het participatiedecreet werden toegekend aan projecten leesbevordering, worden vanaf 1 januari 2014 beheerd door het VFL in samenwerking met Iedereen Leest. De subsidies worden toegekend op basis van het reglement leesbevordering, waarin bewust prioriteit wordt gegeven aan projecten voor kansengroepen met specifieke aandacht voor interculturaliteit en participatie van personen in armoede. De voorkeur gaat uit naar projecten met een bovenlokale uitstraling en/of projecten die als experiment worden opgezet. De betrokkenheid en actieve participatie van de doelgroep en de aansluiting bij de leefwereld van de doelgroep zijn belangrijke aandachtspunten.

De adviescommissie Letteren en Samenleving is verantwoordelijk voor het formuleren van adviezen over de ingediende projecten. Over de drie aanvraagrondes heen werden er in 2016 in totaal 39 projectaanvragen leesbevordering ingediend. Er werd in totaal € 204.825 toegekend aan 18 projecten. Wegens het grote aantal aanvragen besliste het VFL-bestuur in de loop van 2016 om de middelen te verhogen.

ORGANISATIE	PROJECT	SUBSIDIE
A.Kult.E vzw	Capital Slam	18.000
ART BASICS for CHILDREN (ABC) vzw	Studio Visual Literacy / Creative Storytelling	16.500
ART.E vzw	Literatürclub & Cool4kids	5.000
Buurtwerk 't lampeke vzw	Lezen in de zomer is leuk: De Rugzak en Leesmaatjes 2.0.	9.500
Compass vzw	Leesbevordering in Willebroek en omstreken	Geen subsidie
Compass vzw	Lezen is TOF! (Leesbevordering in Willebroek en omstreken)	Geen subsidie
Contrasten vzw	De leesmobiel van de Kinderboekenclub	Geen subsidie
De Batterie vzw	LETTERGREET, een grafische 'coup' op de Nederlandse taal	18.300
DE DAGEN vzw	Samen lezen @ Psychiatrie / Vier experimentele proefprojecten	13.600
DE DAGEN vzw	Lezers voor Lezers/Empowerment	15.000
DE DAGEN vzw	SAMEN LEZEN in de GROOTSTAD / literatuur op kwetsbare plekken	20.000

De Fakkel vzw	Kinderpraatjes en zo	Geen subsidie
Formaat vzw	Het LEESLAB	Geen subsidie
Het Lezerscollectief	Samen lezen met kansarme jongeren	Geen subsidie
HETGEVOLG vzw	Kiem	Geen subsidie
HTI Sint-Antonius vzw	Echt iedereen boekt!	Geen subsidie
IVIO Binnenhof vzw / Morgenster vzw	Van lezersbelang	20.000
Kompanjon vzw	WIN ^{ooo} -project	Geen subsidie
Koraal vzw / Het Muzische Huis vzw	De Vertelkaravaan	Geen subsidie
Link in de Kabel vzw	Digitale leesclubs	19.500
OC Nieuwe Vaart	Leescaravan	Geen subsidie
Odisee afdeling Brussel vzw	Samen lezen 2. Leesplezier in het kwadraat	Geen subsidie
Palhik Mana vzw	MoederTongen	Geen subsidie
Palhik Mana vzw	MoederTongen	20.000
Platform Solidariteit vzw	Lezen doet mijn hart spreken	7.800
Projectvereniging Erfgoed Rupelstreek	Met een baksteen in de maag? Piet van Aken in context	Geen subsidie
Sociaal Huis Tessenderlo	Lezen in Loewej	Geen subsidie
Studio Sesam vzw	Samen kleurrijk lezen, leren en spelen	Geen subsidie
Technisch Berkenboom-Instituut	Voorleesproject 'Verhalen - grenzeloze vriendschap'	3.000
Thebe vzw	Boeken op wielrijes	Geen subsidie
UC Leuven - Limburg vzw	Lees erop los	Geen subsidie
Uilenspel vzw	Uilensoep met balletjes: een educatief en multicultureel kook-doe-boek	5.000
Uitgeverij Clavis	Nog een verhaaltje	Geen subsidie
Unie van Turkse Verenigingen vzw	Literatuurclub op huisbezoek	Geen subsidie
Vanelle vzw	Bolleke Wol (m/v/x)	2.600
VFG, Vereniging Personen met een Handicap vzw	De Voorleesbende van VFG	6.500
Vormingplus regio Mechelen vzw	De Leeswereld	2.825
Wereldhuis Bonangana vzw	Ik kan al wat Nederlands, nu lees ik een boek	1.700
Willewete vzw	Kwartiermakers	Geen subsidie
TOTAAL		204.825

Doelgroepgerichte literaire publicaties

Naast de ondersteuning van leesbevorderingsprojecten werd er in 2016 een nieuw reglement gelanceerd dat wil inzetten op de totstandkoming van doelgroepgerichte literaire publicaties. Deze subsidielijne speelt in op de vaststelling dat er nood is aan een kwalitatief literair aanbod afgestemd op specifieke behoeften, zodat bepaalde groepen in de samenleving gemakkelijker in aanraking komen met literatuur. Het kan hierbij zowel gaan om de ontsluiting van bestaand literair werk in een nieuwe vorm en/of op een andere drager, als om de publicatie van nieuw werk. In bepaalde gevallen kan een deel van de subsidie ook worden aangewend in functie van product- en talentontwikkeling. Met de subsidie wil het VFL een professionele aanpak stimuleren op het vlak van redactionele begeleiding, contractuele overeenkomsten, promotie en verspreiding.

Voor deze nieuwe subsidieregeling waren er in 2016 twee aanvraagrondes. In totaal werden er 12 aanvragen ingediend, waarvan er 5 positief beoordeeld werden. Er werd in totaal € 28.100 toegekend, onder meer voor projecten voor doven en slechthorenden, blinden en

slechtzienden en vluchtelingen. Ook werd een initiatief ondersteund met als doelstelling het maken van kinderboeken met respect voor diversiteit.

ORGANISATIE	(WERK)TITEL PUBLICATIE	AUTEUR/ILLUSTRATOR/BEWERKER/SAMENSTELLER	SUBSIDIE
Curieus vzw	<i>Overal thuis? of: Welkom/Marhaba/ Bienvenu/Welcome/...</i>	Laila en Bart Koubaa	Geen subsidie
Curieus vzw	<i>Buiten de lijntjes</i>	Laïla en Bart Koubaa, Eva Mouton, Wide Vercnocke, Laura Janssens en Mattias De Leeuw	6.000
Fevlado-Diversus vzw	<i>Aapje en zijn familie</i>	Kristof De Weerd	5.600
Fiëbre vzw	<i>Trenteca - de digitale bibliotheek</i>	(nog niet bekend op het moment van de aanvraag)	Geen subsidie
Luisterpuntbibliotheek vzw	<i>Auteurs lezen voor en wel in uw oor</i>	Diverse auteurs	6.000
Luisterpuntbibliotheek vzw	<i>Wabliet-boeken in Daisy-luisterversie</i>	Diverse auteurs	Geen subsidie
Piramime vzw	<i>De monsters van Frankenzwein</i>	Marc De Bel	4.500
Studio Sesam vzw	<i>Sesam 2.0: Sociaalsensitieve verhalen creëren. Kinderen en cultureel diverse auteurs houden de pen vast</i>	Nog niet bekend	6.000
Uitgeverij Eenvoudig Communiceren	<i>Vlaamse Reuzen</i>	Diverse auteurs	Geen subsidie
Uitgeverij Polis	<i>Wreed schoon</i>	Marita De Sterck (tekst), Jonas Thys (illustraties)	Geen subsidie
VONX vzw	<i>Beeldboek kinderwens</i>	Cathy De Feyter (tekst), Saar De Buysere (illustraties)	Geen subsidie
VONX vzw	<i>Beeldboek Kinderwens</i>	Cathy De Feyter (tekst), Saar De Buysere (illustraties)	Geen subsidie
TOTAAL			28.100

Iedereen Leest (voorheen: Stichting Lezen)

Op basis van het meerjarenplan voor de periode 2016-2020 en het bijbehorende monitoringplan besliste het VFL-bestuur om aan Iedereen Leest een jaarlijkse subsidie van € 937.650 toe te kennen om te werken aan een overkoepelend breed gedragen en slagkrachtig leesbevorderingsbeleid in Vlaanderen. Iedereen Leest ontvangt middelen van het VFL om het leesbevorderingsbeleid in Vlaanderen te coördineren en samenwerkingen aan te gaan met professionele spelers zowel binnen het letterenveld als daarbuiten. Iedereen Leest is een centraal expertise- en ervaringscentrum. Het moet inspiratie bieden, andere spelers motiveren om proactief stappen te zetten naar kansen- en doelgroepen via een doorlopende leeslijn en een knooppunt zijn van een breed netwerk. Daarnaast zetelt er een vertegenwoordiger van Iedereen Leest in de adviescommissie Letteren en Samenleving, om op die manier mee in te staan voor de verdeling van de projectmiddelen Leesbevordering. Meer informatie is te vinden in het jaarverslag van Iedereen Leest.

— 2.1.1.8. Auteurslezingen

Subsidies auteurslezingen

Het VFL ondersteunt sinds 2013 lezingen van Vlaamse en Nederlandse auteurs, vertalers en

illustratoren voor scholen, bibliotheken, onafhankelijke boekhandels en sociale en culturele organisaties. Organisatoren dienen een gemotiveerde aanvraag in via de website www.auteurslezingen.be. Wanneer zowel de auteur als het VFL de lezing goedkeuren, staat het VFL in voor een subsidie van € 100. Het totale honorarium voor de auteur bestaat uit de som van deze subsidie, het bedrag van de vervoersonkosten en de eigen bijdrage van de organisator. Na afloop van de lezing betaalt het VFL het totale honorarium uit aan de auteur, om vervolgens de eigen bijdrage en de vervoersonkosten aan de organisator te factureren. Op die manier garandeert het VFL aan de auteur een correcte en vlotte uitbetaling van iedere gesubsidieerde lezing. Het VFL neemt het financiële 'risico' van de betaling door de organisator op zich. Ook bij niet-gesubsidieerde lezingen die op dezelfde dag plaatsvinden als een gesubsidieerde lezing zorgt het VFL voor de uitbetaling.

In 2016 kunnen we voor het vierde jaar op rij een stijging in het aantal aanvragen waarnemen. Het VFL ondersteunde in 2016 2.660 lezingen. In 2015 waren dat er 2.342, in 2014 2.178, in 2013 nog 2.101. Dit succes is enerzijds te verklaren door het feit dat steeds meer organisatoren de weg vinden naar deze subsidielij, waardoor de vraag naar gesubsidieerde lezingen groter wordt. Ook evenementen als Toast Literair (Davidsfonds) en de Jeugdboekenweek winnen aan populariteit. Anderzijds wordt de auteurslijst vier keer per jaar aangevuld met nieuwe auteurs, waardoor ook het aanbod blijft groeien. De meest enthousiaste organisatoren van auteurslezingen zijn bibliotheken en scholen (samen ongeveer 80%). De overige lezingen worden georganiseerd door (in dalende volgorde) sociaal-culturele verenigingen, culturele centra, kunstorganisaties, onafhankelijke boekhandels, zorginstellingen en leesclubs.

Het VFL zorgt niet alleen voor de financiële uitbetaling van auteurslezingen, maar geeft organisatoren ook advies. Dankzij nieuwsbrieven, bijvoorbeeld over auteurslezingen van slamdichters of auteurslezingen over boeken in eenvoudige taal (*Wabliedt-boeken*), berichten op de website en de Facebookpagina, en de themabrochure *Literaire helden - lezingen van auteurs over hun favoriete klassieker* (zie 2.1.2.5), hield het VFL de aandacht voor auteurslezingen en Vlaamse auteurs ook in 2016 hoog.

Tevredenheidsenquête auteurslezingen.be

Na vier jaar auteurslezingen.be bij het VFL werd het nuttig bevonden om een tevredenheids-enquête af te nemen bij de auteurs van de auteurslijst en bij de organisatoren die de afgelopen vier jaar een gesubsidieerde auteurslezing hebben georganiseerd. De respons hierop was erg groot: 69,3% van alle aangeschreven auteurs nam deel aan de enquête, en 67,9% van de organisatoren. Online enquêtes genereren gemiddeld een deelnamepercentage van om en bij de 45%.

Dit zijn de belangrijkste resultaten bij de **auteurs**:

- 92% is tevreden tot zeer tevreden over de gebruiksvriendelijkheid van de website. 6% heeft geen mening, 2% is niet tevreden.
- 86% vindt het online beheren van aanvragen eenvoudig. 9% heeft geen mening, 5% vindt het niet eenvoudig.
- Bijna alle auteurs vinden het erg nuttig om na afloop het verslag van een organisator te kunnen raadplegen. Slechts 1% vindt het niet nuttig.
- 92% vindt dat de communicatie met de medewerkers van het VFL goed tot zeer goed verloopt. 7% heeft geen mening, 1% is niet tevreden.
- 91% vindt het VFL snel tot heel snel in het uitbetalen van honoraria. 8,5% heeft geen mening, slechts 0,5% vindt het VFL niet voldoende snel.

- 55% zou graag hebben dat het VFL meer investeert in workshops 'hoe geef ik een auteurslezing' en 45% zou dit graag zien aan de hand van een coachingtraject voor en door auteurs, waarbij een ervaren auteur een beginnend auteur coacht. 29% van de auteurs wil zelf coach zijn, 18% heeft interesse om een coachingtraject te volgen.
- 81% van de auteurs vindt een subsidie van € 100 per lezing billijk.
- 40% van de auteurs vindt 15 lezingen per jaar te weinig.
- Auteurs vinden gemiddeld € 212,59 een correct honorarium voor een lezing van één uur. (De mediaan is € 200.)

Dit zijn de resultaten bij de **organisatoren**:

- 92% is tevreden tot zeer tevreden over de gebruiksvriendelijkheid van de website. 3% heeft geen mening, 5% is niet tevreden.
- 89% vindt het online beheren van aanvragen eenvoudig. 2% heeft geen mening, 9% vindt het niet eenvoudig.
- Bijna alle organisatoren vinden het erg nuttig om na afloop het verslag van een auteur te kunnen raadplegen. Slechts 2% vindt het niet nuttig.
- 94% van de organisatoren vindt dat het rechtstreeks maken van afspraken met auteurs vlot verloopt. Slechts 18% zou het handig vinden als het VFL ook tussenpersoon zou zijn voor het maken van praktische afspraken met auteurs.
- 92% vindt dat de communicatie met de medewerkers van het VFL goed tot zeer goed verloopt. 8% heeft geen mening.
- 93% vindt dat het VFL voldoende snel subsidieaanvragen goedkeurt. 3% heeft geen mening, 4% gaat niet akkoord. 90% van de organisatoren vindt dat de factuur na afloop voldoende snel volgt. 9% heeft hier geen mening over, terwijl 1% niet akkoord gaat.
- 89% van de organisatoren vindt een subsidie van € 100 per lezing billijk. 19% vindt het bedrag te laag, 2% vindt het te hoog.
- 44% van de organisatoren vindt 15 lezingen per jaar te weinig.
- Organisatoren vinden gemiddeld € 184,92 een correct honorarium voor een lezing van één uur. (De mediaan is € 175.)

Bij de voorbereiding van het subsidiereglement voor 2017 ging het VFL met enkele concrete aanbevelingen van de organisatoren en auteurs aan de slag. Zo kunnen auteurs vanaf 2017 ook in Wallonië lezingen geven en wordt de deadline voor aanvragen ingekort van minimum twee maanden naar één maand voorafgaand aan de datum van de lezing. Ook met andere suggesties, zoals de vraag naar een vereenvoudigd aanvraagformulier, zal in 2017 rekening gehouden worden.

Het VFL besteedde in 2016 € 266.000 aan de ondersteuning van via de website aangevraagde auteurslezingen.

Nieuwe auteurs op de auteurslijst

Om gesubsidieerde lezingen te kunnen geven, moet een auteur opgenomen zijn op de auteurslijst. Auteurs die nog niet op de auteurslijst staan, kunnen zich hiervoor online registreren. De adviescommissie Auteurslezingen toetst de kandidaatstelling van de auteur af aan enkele formele criteria: de auteur schrijft Nederlandstalig literair werk, woont in België en publiceert minstens één literair werk dat verscheen bij een professionele uitgeverij. Een professionele uitgeverij verzorgt een aanbieding in de boekhandel,

hanteert de gebruikelijke leveringsvoorwaarden en biedt haar auteurs een modelcontract voor oorspronkelijk Nederlandstalige algemene uitgaven aan. De adviescommissie Auteurslezingen vergadert vier keer per jaar om haar advies te geven over de kandidaturen voor de auteurslijst. Eind 2016 stonden er in totaal 671 auteurs op de auteurslijst. Daarvan geven er ongeveer 350 actief lezingen.

In 2016 stelden 96 nieuwe auteurs zich kandidaat voor de auteurslijst. De adviescommissie adviseerde positief over 63 van hen. De auteurs zijn actief in verschillende genres: proza, (slam)poëzie, non-fictie, kinder- en jeugdliteratuur, illustratie of literair vertalen.

Na het geslaagde slamlezingentraject in 2015, waarna zes professionele slamdichters op de auteurslijst werden opgenomen, besliste het VFL in 2016 opnieuw een oproep te lanceren. Deze keer selecteerde een selectiecommissie vier slamdichters die in 2016 gesubsidieerde lezingen konden geven: Moya De Feyter, Max Greyson, Martijn Nelen en Jee Kast. Na een positieve evaluatie van de organisatoren en van de slamdichters zelf, besliste de adviescommissie Auteurslezingen in december om Jee Kast en Martijn Nelen definitief op de auteurslijst op te nemen. Van Max Greyson werd in augustus een dichtbundel uitgegeven door De Arbeiderspers, waardoor hij al sneller definitief op de auteurslijst kon worden opgenomen. Moya De Feyter wist geen boekingen te verzilveren, dus zij werd niet op de auteurslijst opgenomen.

AUTEURS IN 2016 TOEGEVOEGD AAN DE AUTEURSLIJST	
AUTEUR	GENRE
Chris Vosters	illustratie
Jonas Thys	illustratie
Suzan T'Hooft	illustratie
Eef Rombaut	kinder- en jeugdliteratuur
Hans Vanacker	kinder- en jeugdliteratuur
Jeroen Defauw	kinder- en jeugdliteratuur
Nic Balthazar	kinder- en jeugdliteratuur
Ingrid Vandekerckhove	kinder- en jeugdliteratuur
Asma Ould Aissa	kinder- en jeugdliteratuur
Kathelijn Vervarcke	kinder- en jeugdliteratuur
Huguette Vanden Weghe	kinder- en jeugdliteratuur
Diane Put	kinder- en jeugdliteratuur
Bart Vermeer	kinder- en jeugdliteratuur
Rob Vangansewinkel	kinder- en jeugdliteratuur
Marc Tiefertal	literair vertaler
Rokus Hofstede	literair vertaler
Dominique De Mets	non-fictie
Jackie Zaki Dewaele	non-fictie
Michel Follet	non-fictie
Paul Verhaeghe	non-fictie
Paul Wouters	non-fictie
Sarah De Mul	non-fictie
Dirk Leyman	non-fictie
Johan Op de Beeck	non-fictie
Ronny Mosuse	non-fictie
Marc Colpaert	non-fictie

Katrien Steyaert	non-fictie
Lode Melis	non-fictie
Wouter Bulckaert	non-fictie
Annelies D'Hulster	non-fictie
Chams Eddine Zaougui	non-fictie
Lotte Dodion	poëzie
Shari Van Goethem	poëzie
Maya Wuytack	poëzie
Luc Martens	poëzie
Geert Viaene	poëzie
Jana Arns	poëzie
Inge Braeckman	poëzie
Max Greyson	poëzie
Tom Cornu	proza
Aleksandr Skorobogatov	proza
Aloka Liefink	proza
Han Zinzen	proza
Hans Boers	proza
Hugo Luijten	proza
Jeroen Olyslaegers	proza
Joost Vandecasteele	proza
Lize Spit	proza
Margot Vanderstraeten	proza
Ria Massy	proza
Tim Foncke	proza
Alicja Gescinska	proza
Tom Kenis	proza
Heleen Debruyne	proza
Mathijs Duyck	proza
Hans Bogaert	proza
Yves Saerens	proza
Erna Schelstraete	proza
Mark Doornaert	proza
Katrijn Van Bouwel	proza
Geert De Belder	proza
Martijn Nelen	slampoëzie
Jee Kast	slampoëzie

2.1.2 Binnenland projecten

– 2.1.2.1. Poëziepromotie

Gedichtendagessay

Het VFL lanceerde het Gedichtendagessay in 2008, maar besloot dat het na vijf succesvolle edities aan evaluatie toe was. Na de eerste 'Staat van de poëzie' in maart 2013 beseften de

aanwezige spelers dat samenwerking van fundamenteel belang is om de toekomst van de poëzie te vrijwaren. Die samenwerking kreeg gestalte in onder meer een nieuwe visie op het Gedichtendagessay.

In 2016 werd samen met dichter Peter Holvoet-Hanssen en tekenaar Brecht Evens gewerkt aan een nieuwe versie van het Gedichtendagessay, waarvan de lancering plaatsvindt in de Poëzieweek van 2017. Vernieuwend is dat de tekst op verschillende manieren wordt uitgegeven om de uiteenlopende doelgroepen te bereiken en de niche van poëzielezers uit te breiden.

Het Gedichtendagessay krijgt een nieuwe naam: *Wereld van de Poëzie in kaart*. Onder die verzamelnaam zal telkens een dichter een enthousiasmerende tekst over poëzie schrijven die een sporentocht bevat die de wereld van de poëzie exploreert en beschikbaar maakt. Een tekenaar verbeeldt op zijn eigenzinnige manier de wereld van de poëzie. Een verkorte versie van de tekst wordt in gedrukte vorm uitgegeven als een vouwkaart: aan de ene kant de tekening, aan de andere kant de tekst, en in de boekhandel te koop aangeboden in samenwerking met de uitgeverij van de auteur. Het wordt een hebbeding dat tegelijkertijd functioneert als een souvenir van de digitale uitgave.

De volledige tekst wordt digitaal beschikbaar gemaakt op www.paukeslag.org met verrijkte inhoud. De tekst van de auteur wordt geïllustreerd met audiovisueel materiaal dat de tekst aantrekkelijker maakt en verschillende doelgroepen kan bekoren. Het is de bedoeling dat het project door de verschillende doelgroepen volgens hun eigen wensen kan worden gebruikt.

Daarnaast blijft de dichter zijn tekst voorstellen tijdens diverse lezingen die niet enkel mikken op poëziefhebbers, maar ook op leerkrachten Nederlands in opleiding, leerlingen middelbaar onderwijs van alle richtingen en studenten Nederlands.

Poëzieplatform

In 2016 werd gewerkt aan een conceptnota over een poëzieplatform: een digitaal platform voor alle vormen van poëzie en alle bij poëzie betrokken middenveldorganisaties. Het platform moet hét referentiepunt worden voor Nederlandstalige poëzie, nieuw en bestaand poëtisch werk optimaal ter beschikking stellen, en tegemoetkomen aan de nood aan informatie en genrekennis. Daarbij zou het uitdrukkelijk de bedoeling zijn om gebruikers op termijn te laten betalen voor content met meerwaarde, zodat de aanbiedende partners de mogelijkheid krijgen om inkomsten te genereren en het platform mogelijk zelfvoorzienend wordt.

Het VFL en Poëziecentrum werken nauw samen om de haalbaarheid van een dergelijk project te toetsen, alle mogelijke partners in binnen- en buitenland te consulteren, en het platform in verschillende fasen gestalte te geven. Na een analyse van de digitale mogelijkheden die al bestaan, stelden ze een lijst samen van digitale wensen, op basis waarvan offertes werden opgevraagd en gesprekken plaatsvonden met de belangrijkste spelers. Daarnaast werd de haalbaarheid van de betalende modus uitgevoerd. Na een vergelijkende studie met buitenlandse voorbeelden en toetsing in de praktijk bleek dat geen haalbare piste. In 2017 zal Poëziecentrum een uitgewerkte en gedetailleerde nota indienen bij het VFL om van start te gaan met het project.

Poëzietafel

De poëzietafel is een Nederlands-Vlaams orgaan waarin een aantal spelers geregeld overleg plegen over agendapunten rond poëzie en de Poëzieweek.

Op verzoek van het Nederlands Letterenfonds werkt het VFL mee aan de boekhandelsbrochure. In die brochure worden tien poëziebundels voorgesteld aan de boekhandelaar, samen met nieuws over de Poëzieweek. De boekhandelaren ontvangen de brochure ruim voor het begin van de Poëzieweek. Het VFL verzorgt de input en de teksten over de bundels uit Vlaanderen.

In de Boekhandelsbrochure voor de Poëzieweek van 2017, die eind 2016 werd gemaakt, verscheen een aankondigingstekst over het Gedichtendagessay *Wereld van de Poëzie in kaart*.

– 2.1.2.2. Literaire vertalers

Literaire Vertaaldagen

Op 9 en 10 december 2016 vond in Amsterdam de achttiende editie van de Literaire Vertaaldagen plaats, het jaarlijkse ontmoetingsevenement voor vertalers uit en in het Nederlands. Het thema was in 2016 'De vertaler als schrijver'. Volgende vertalers lieten elk op hun beurt hun licht over het thema schijnen:

- Anneke Brassinga (schrijver, dichter en vertaler Engels-Nederlands en Frans-Nederlands, winnaar PC Hooftprijs 2015);
- Bartho Kriek (schrijver en vertaler Engels-Nederlands);
- Mark Leenhouts (vertaler Chinees-Nederlands);
- Barber van de Pol (schrijver en vertaler Spaans-Nederlands en Engels-Nederlands, winnaar Martinus Nijhoffprijs 1975);
- Els Snick (vertaler Duits-Nederlands);
- Rien Verhoef (vertaler Engels-Nederlands).

Naast de gebruikelijke vertaalworkshops (Frans-Nederlands, Duits-Nederlands, Engels-Nederlands, Italiaans-Nederlands, Spaans-Nederlands en Nederlands-Frans, Nederlands-Duits en Nederlands-Engels) werden op zaterdag 10 december twee 'bijzondere' workshops gehouden: een vertaalworkshop Scandinavisch onder leiding van Paula Stevens en een workshop *Het gebruik/nut van vertaaltools voor literair vertalers* onder leiding van Huub Stegeman.

Het VFL maakt deel uit van het programmatie- en organisatie team van de Vertaaldagen. Vlaamse vertalers die deelnemen aan de Vertaaldagen kregen in 2016 hun reiskosten vergoed door het VFL.

– 2.1.2.3. Literair middenveld

Voor het VFL vervullen de literaire organisaties een of meerdere deelfuncties in een literair veld dat voortdurend in ontwikkeling is. De intermediaire, ondersteunende en producerende organisaties evolueren immers mee met het lezerspubliek, het aanbod en de literaire infrastructuur.

In 2016 werd het Platform Literair Middenveld verzelfstandigd en kreeg het de naam Overleg Literaire Organisatoren (OLO). Een brede groep van literaire actoren (literaire organisaties, kunst- en cultuurinstellingen die literatuur programmeren, literaire boekhandels, enz.) probeert via het overleg de plaats en positie van literatuur in het maatschappelijke en culturele veld te verstevigen. OLO wil ervoor zorgen dat aandacht voor literatuur, auteurs en literaire programma's een meer prominente plaats krijgt in de

samenleving en in de media en dat het literaire middenveld daar ook de correcte middelen en een betere subsidiëring voor krijgt. Voor de periode 2016-2017 is Luc Coorevits (Behoud de Begeerte) de vertegenwoordiger van OLO. Hij wordt praktisch bijgestaan door Stefaan Goossens. Op 15 januari 2016 vond een kennismakingsbijeenkomst plaats.

– 2.1.2.4. Scholenproject Boekenbeurs

Boek.be, Iedereen Leest, CANON Cultuurcel en het VFL ontwikkelden samen een aangepast scholenprogramma met auteursontmoetingen op de Boekenbeurs. De Boekenbeurs vond in 2016 plaats van 31 oktober tot en met 11 november. In 2016 werd beslist om niet, zoals gewoonlijk, alleen een programma te voorzien voor de eerste graad van het middelbaar (op maandag 7 november) en voor de derde graad van de lagere school (op dinsdag 8 november), maar om ook voor het eerst voor de derde graad secundair onderwijs een alternatief programma te voorzien, op donderdag 10 november.

'Klassieke' belevingstocht op 7 en 8 november

Op maandag 7 en dinsdag 8 november werd voor leerlingen van de eerste graad secundair onderwijs en leerlingen van de derde graad lagere school een belevingstocht uitgezet. Het programma duurde telkens van 10 tot 15 uur en er namen in totaal ongeveer 2.500 leerlingen aan deel. Iedere leerkracht van de ingeschreven klassen ontving een lesmap om het bezoek aan de Boekenbeurs met de leerlingen voor te bereiden. Ook ontvingen ze auteurs- portretten, zodat ze heel concreet de geplande auteursontmoetingen konden voorbereiden. De studenten uit de lerarenopleiding van Howest uit Brugge, die op maandag 7 november groepen begeleidden, kregen ter voorbereiding op de belevingstocht een auteurslezing van Do Van Ranst.

Tijdens de belevingstocht op de Boekenbeurs, die ongeveer twee uur duurde, maakten leerlingen op een inhoudelijke en verdiepende manier kennis met het recente boeken-aanbod. Bij aankomst werden ze door medewerkers van het animatieteam Casa Blanca op een ludieke manier verwelkomd. De leerlingen legden onder begeleiding van een student (maandag) of de eigen leerkracht (dinsdag) in kleine groepjes een parcours af. Ieder groepje ontmoette twee auteurs of illustratoren en vervulde een aantal opdrachten. Iedere dag maakten 31 auteurs hun opwachting op de beurs. Zij zaten verspreid over verschillende standen en gaven gedurende een kwartier een auteurslezing: een voorleesmoment, een kort interview, een speelse quiz of een live tekensessie. Elke auteur ontmoette op die manier acht verschillende groepjes leerlingen per dag.

Uitgelezen en slampoëzie op 10 november

In 2016 werd voor het eerst ook een programma ontwikkeld voor jongeren van de derde graad secundair onderwijs. Een eerste luik bestond erin dat ze deel konden nemen aan *Uitgelezen op school* op de Boekenbeurs. In samenwerking met Peter Van den Eede van de Vooruit in Gent (die al meer dan tien jaar *Uitgelezen* organiseert) werden vier diverse scholen enthousiast gevonden om deel te nemen aan het traject: het Atheneum in Deurne, de Tuinbouwschool in Melle, de Spectrumschool in Deurne en de Voskenslaan in Gent. In totaal werden 575 jongeren bereikt. Het programma ging door in de gezellige spiegel tent op het binnenplein van de Boekenbeurs. Alle jongeren lazen op voorhand twee van volgende werken: *Als je iemand verliest die je niet kan verliezen* van Ish Ait Hamou, *Drarrie in de nacht*

van Fikry El Azzouzi, *Twee vrouwen* van Harry Mulisch of *Ergens waar je niet wil zijn* van Brecht Evens. Het panel bestond uit telkens twee van volgende experts: Jos Geysels, Joris Hessels, Lize Spit of Anna Luyten. Phara de Aguirre trad op als moderator. De *Uitgelezen*-sessies duurden telkens een uur. Aansluitend konden de leerlingen terecht aan het Oranje Podium in hal 3, waar de hele dag door zes slamdichters en een dj het podium bezetten. Zij gaven zelf slamlezingen en organiseerden ook 'open mic'-momenten, waarop de leerlingen hun talent konden tonen. Van die mogelijkheid werd gretig gebruik gemaakt: verschillende leerlingen hebben geslamd, gebeatboxt, gezongen, gerapt en voorgedragen.

Het VFL droeg niet alleen financieel bij aan het programma, maar zorgde ook mee voor de (inhoudelijke) organisatie van de auteurslezingen en voor het contact met de auteurs.

– 2.1.2.5. Dynamische canon

In 2016 werd de samenwerking van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde (KANTL) en het VFL over de literaire canon verdergezet. In 2015 lanceerde de KANTL, in samenwerking met het VFL, de 'dynamische canon van de Nederlandstalige literatuur vanuit Vlaams perspectief'. De canonlijst, met daarop 51 titels, werd op 1 juli 2015 tijdens een literair festival aan pers en publiek voorgesteld. Er kwamen dat jaar ook een website en een canonboek waarin de geselecteerde auteurs en werken worden voorgesteld. Daardoor kreeg de canon heel wat media-aandacht, en die aandacht werd opnieuw aangewakkerd in de aanloop naar en tijdens de jaarlijkse Boekenbeurs in Antwerpen. In 2016 hebben de KANTL en het VFL samen gewerkt aan verbreding en verdieping van het canonproject om 'dode' Nederlandstalige literatuur op zoveel mogelijk creatieve manieren weer 'levend' te maken.

In 2016 was met name het onderwijs een belangrijk en specifiek doelpubliek van het canonproject. Zo werd in 2016 via CANON Cultuurcel een gedetacheerde leraar aangesteld die binnen de beeldbank van het Archief voor Onderwijs (VIAA) een tool uitwerkte voor het secundair onderwijs. Voor de helft van alle canonwerken werd een gelaagd en divers pakket van audiovisuele fragmenten samengesteld. Verder werd op 20 oktober een inspiratiedag voor leerkrachten georganiseerd over de canon, onder de naam *BeaWIJS en DE MAX Havelaar*. De studiedag was een succes: de volledige capaciteit werd benut met 98 deelnemende leerkrachten en leerkrachten-in-opleiding. Een andere succesvolle samenwerking rond de canon was die met Film Plateau (de universitaire filmclub van de Universiteit Gent) en KASKcinema, voor het *Festival van de literaire canon*. Vijf verfilmingen van canonwerken werden vertoond, telkens ingeleid door de regisseur of door een filmkenner: *Lucifer* (Gust van den Berghe, 2014), *Karakter* (Mike van Diem, 1997), *Hadewijch* (Bruno Dumont, 2009), *Mariken van Nieumeghen* (Jos Stelling, 1974) en *De Aanslag* (Fons Rademakers, 1986).

Verder werd de website *literairecanon.be* aangevuld met informatie over de 51 canonwerken en werd er promotiemateriaal ontwikkeld dat in de eerste plaats binnen het onderwijs werd verdeeld. Tekenaar Mat voorzag voor iedere titel van de canon een cartoon met zijn personage Daniël in de hoofdrol. Die cartoons verschenen op postkaarten en posters.

Tot slot heeft ook *auteurslezingen.be* bijzondere aandacht besteed aan de canon. In de brochure *Literaire helden - lezingen van auteurs over hun favoriete klassieker* zetten 31 hedendaagse auteurs hun favoriete canonwerk in de kijker. Ze vertellen gepassioneerd over de blijvende impact die canonauteurs als Hugo Claus, Hendrik Van Veldeke, Harry Mulisch of Paul van Ostaijen hebben gehad op hun leven en schrijverschap. De brochure werd

in gedrukte vorm aan alle Vlaamse bibliotheken en socio-culturele koepels bezorgd, en verder aan tal van vak-coördinatoren Nederlands van het laatste jaar secundair onderwijs. In digitale vorm kregen enkele duizenden organisatoren de brochure via een nieuwsbrief toegestuurd.

Het VFL kende € 19.650 toe aan de KANTL voor de dynamische canon en besteedde zelf € 3.197,42 aan de brochure *Literaire helden - lezingen van auteurs over hun favoriete klassieker*.

– 2.1.2.6 Slamlezingen

In oktober 2015 werd voor het tweede jaar op rij een oproep gelanceerd voor slamlezingen. Uit de twintig kandidaten selecteerde de jury vier slamdichters die vervolgens een aantal gesubsidieerde lezingen konden geven: Max Greyson, Martijn Nelen, Moya De Feyter en Jee Kast. Deze slamlezingen werden begroot onder het globale budget voor auteurslezingen (zie 2.1.1.8).

Naar aanleiding van de selectie van de nieuwe kandidaten stelde het VFL een budget (€ 1.270,53) ter beschikking aan Jess De Gruyter om professionele foto's en filmpjes te maken waarmee de slamdichters zich kunnen voorstellen aan organisatoren. Eind 2016 evalueerde de stuurgroep het piloottraject positief op alle vlakken en werd besloten dat slam- en podiumdichters zich vanaf 2017 net zoals andere auteurs het hele jaar door kandidaat kunnen stellen om opgenomen te worden op de auteurslijst.

– 2.1.2.7 Voorleestoer Sint-Niklaas

Het Instituut Heilige Familie Sint-Niklaas en de bibliotheek van Sint-Niklaas organiseerden op 18 april 2016 voor de derde keer een voorleestoer voor jongeren van het tweede jaar van alle richtingen en netten van de secundaire scholen uit Sint-Niklaas. De eerste editie vond plaats in oktober 2013, de tweede editie op maandag 27 april 2015. De organisatoren ontvingen ook deze keer meer dan 1.300 jongeren, die genoten van verschillende auteurslezingen op bijzondere locaties in Sint-Niklaas. Aan de voorleestoer deden 37 auteurs mee die in verschillende genres gepubliceerd hebben voor deze doelgroep: kinder- en jeugd auteurs, illustratoren en stripauteurs. De auteurs ontvingen een honorarium van € 130 per dagdeel en € 260 per dag. Het VFL droeg een subsidie van € 100 per dagdeel bij. Dit is hetzelfde subsidiebedrag dat ook via de website voor auteurslezingen kan worden aangevraagd. In totaal ging het om een subsidiebedrag van € 7.400.

– 2.1.2.8 Opstart schrijversresidentie Laïla Koubaa in de Sassepoort

In december 2016 startte kinder- en jeugd auteur Laïla Koubaa haar schrijversresidentie in de Sassepoort in Gent. Zij blijft de rest van het schooljaar 2016-2017 aan deze school verbonden en zal een intensieve dialoog aangaan met de leerlingen, de leerkrachten en de bredere schoolomgeving. De bedoeling van dit proeftraject is om te onderzoeken welke duurzame impact de aanwezigheid van een schrijver op een school kan hebben en vice versa. Het project sluit in zekere zin aan bij de door het VFL

gesubsidieerde auteurslezingen, maar wil verder gaan dan een eenmalig contact en kinderen en jongeren onder andere ook uitdagen om met hun eigen verhalen naar buiten te komen.

Het traject maakt deel uit van het actieplan *Cultuur en Onderwijs - Samen voor meer en beter* en wil vier kunstenaars - onder wie twee auteurs - de kans bieden om bij wijze van experiment langere tijd in een school aan de slag te gaan. Door de aanwezigheid van de kunstenaar wordt de school geïnspireerd om rond cultuur te werken, maar omgekeerd kan de school voor de kunstenaar ook een bijzondere inspiratieplek zijn. De vier kunstenaars worden opgeleid binnen het traject *Cultuur in de spiegel* van CANON Cultuurcel, maar krijgen voor de rest de vrijheid om de mogelijkheden van hun residentie zelf te onderzoeken. Na een evaluatie van de vier piloottrajecten zal bekeken worden of het wenselijk en haalbaar is om het concept op grotere schaal verder te verspreiden.

Het VFL, Iedereen Leest en CANON Cultuurcel hebben in 2016 gezamenlijk middelen geïnvesteerd in de opstart van deze residentiewerking. Elke partner droeg € 1.500 bij.

2.2 Buitenland

2.2.1 Buitenland subsidies

Het VFL helpt de literatuur uit Vlaanderen op de wereldkaart te zetten, en doet dat onder meer via subsidies voor uitgevers en organisatoren.

- Het VFL ondersteunt buitenlandse uitgeverijen die literair werk van Vlaamse auteurs, stripauteurs of illustratoren uitgeven met een vertaalsubsidie. Voor theaterteksten, geïllustreerde boeken (prentenboeken en strips) en poëzie gelden bijzondere voorwaarden.
- Het VFL vergoedt de reiskosten van auteurs die naar het buitenland reizen om hun vertaalde werk te promoten. Een buitenlandse organisator kan hiervoor een *travel grant* aanvragen.

Vertalers uit het Nederlands zijn niet alleen de beste ambassadeurs voor onze literatuur in het buitenland. Een vertaald boek staat of valt met de kwaliteit van hun vertaling. Daarom hecht het VFL veel belang aan zijn netwerk van geaccrediteerde vertalers - in samenwerking met het Nederlands Letterenfonds - en aan een degelijke ondersteuning van het werk van vertalers. Voor vertalers uit het Nederlands bestaan er twee subsidieregelingen:

- Vertalers uit het Nederlands die werken aan de vertaling van een Nederlandstalig boek, kunnen gedurende een maand verblijven in het Vertalershuis in Antwerpen.
- In 2016 schreef het VFL voor de tweede keer een projectsubsidie uit voor vertalers die een fragment uit een literair werk van een Vlaamse auteur uit het Nederlands willen vertalen en onder de aandacht willen brengen van een uitgever.

In 2016 werden 115 subsidieaanvragen goedgekeurd voor de vertaling van Vlaamse literatuur (alle regelingen en genres), of 13 minder dan in 2015. In totaal werd een bedrag van € 247.081 besteed aan subsidies voor de vertaling van Vlaamse literatuur, ruim lager dan de € 313.307 in 2015, maar vergelijkbaar met 2014 (€ 242.272). Daarbij moet worden opgemerkt dat in 2015 € 30.000 gereserveerd werd voor vertaaltvouchers voor Vlaamse uitgevers in het kader van het gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse. Het gemiddelde bedrag per subsidie was in 2016 € 2.149. Dat ligt tussen het gemiddelde

van 2015 (€ 2.467) en dat van 2014 (€ 1.682,44).

De belangrijkste doeltalen waren Duits (25), Frans (13), Russisch (9), Engels (7) en Italiaans (7). Daarbij valt op dat het aantal Duitse vertalingen, dat in 2015 al sterk gestegen was (van 13 naar 31), zo goed als gehandhaafd bleef, uiteraard mede dankzij het gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse. Grote taalgroepen doen het goed, en dat is belangrijk, want op die manier worden de vertaalde boeken immers toegankelijk voor andere taalgebieden. Daarnaast heeft het VFL al jaren gesprekken met Russische kinder- en jeugduitgevers. Die gesprekken werpen nu hun vruchten af, met niet minder dan 7 vertalingen in 2016.

VERTALINGEN UIT HET NEDERLANDS								
TAAL/	FICTIE	POËZIE	LITERAIRE NON-FICTIE	KINDER- EN JEUGD- LITERATUUR		THEATER	STRIPS	TOTAAL
				FICTIE	PRENTENBOEKEN			
Duits	6	8	4	1	1		5	25
Frans		2	1		3	4	3	13
Russisch	1			2	5		1	9
Engels	3		2		1		1	7
Italiaans		1	1	1	4			7
Japans	2				4			6
Pools	1	1			4			6
Spaans		1			3		1	5
Tsjechisch	3				1		1	5
Turks	1		3		1			5
Arabisch	2				1			3
Roemeens	1	2						3
Afrikaans	1				1			2
Vereenvoudigd Chinees				1				1
Complex Chinees					1			1
Grieks			1			1		2
Kroatisch	2							2
Noors					1		1	2
Oekraïens	2							2
Sloveens		1			1			2
Zweeds					2			2
Deens					1			1
Hongaars	1							1
IJslands					1			1
Koreaans					1			1
Servisch				1				1
Totaal 2016	26	16	12	6	37	5	13	115
Totaal 2015	38(+2)	16	9	9	35	4	15	126 (+2)
Totaal 2014	33(+10)	10(+1)**	10(+2)	8	49	5	16	131(+13)
Totaal 2013	23(+7)	4(+4)	9(+1)	8	34	1	12(+1)	91(+13)
Totaal 2012	18(+3)	10(+1)	9	11(+2)	29	6	9	92(+6)
Totaal 2011	19(+3)	10(+4)	7(+1)	23	18	12	14	103(+8)
Totaal 2010	35 (+8)	8 (+2)	5 (+2)	10	26	9	9	102 (+12)
Totaal 2009	28 (+9)	19 (+2)	3 (+1)	14 (+1)	18*	6 (+2)	9	97 (+15)
Totaal 2008	24 (+2)	12	6	5 (+16)		11	1 (+4)	59 (+22)
Totaal 2007	24	9	1	11		7	0	52
Totaal 2006	12	15	1	9		3	1	41
Totaal 2005	19	10	3	7		4	-	43
Totaal 2004	17	6	3	5		1	-	32
Totaal 2003	12	9	4	11		3	-	39
Totaal 2002	14	4	7	8		-	-	33
Totaal 2001	8	1	4	11		1	-	25
Totaal 2000	13	4	1	16		1	-	35

*Nieuw sinds 2009: aparte subsidieregeling voor geïllustreerde boeken.

**Nieuw sinds 2014: aparte subsidieregeling voor poëzie.

Vertaalprojecten waarvoor ook een productiesubsidie werd toegekend, zijn tussen haakjes vermeld.

– 2.2.1.1 Vertaalsubsidies

Een *translation grant* of vertaalsubsidie is bedoeld om het economische risico te vermindere van de buitenlandse uitgever die investeert in de publicatie van vertalingen van werk van Vlaamse auteurs. Bij de beoordeling van de aanvragen wordt rekening gehouden met de relevantie van het te vertalen werk voor de beeldvorming en de uitstraling van literair werk uit Vlaanderen, de positie van de uitgever in de plaatselijke markt en zijn fondslijst, de kwaliteit van de voorgestelde vertaler (zo nodig wordt een proefvertaling gevraagd) en een voor het betrokken land gebruikelijke vergoeding voor de vertaler.

Vertaalsubsidies kunnen worden aangevraagd voor de genres proza, non-fictie, theater en jeugdliteratuur. Voor geïllustreerde kinderboeken, strips en poëzie geldt een aparte regeling, waarbij niet alleen rekening wordt gehouden met vertaalkosten, maar ook met productiekosten (zie verder).

De subsidie kan tot maximaal 60% van de reële vertaalkosten bedragen. Voor uitgevers uit economische groeilanden kan de subsidie tot maximaal 80% van de reële vertaalkosten opgetrokken worden. Van klassiekers worden de vertaalkosten in principe volledig gesubsidieerd, om dit moeilijker verkoopbare genre extra te ondersteunen. Theaterauteurs en theatergezelschappen kunnen een vertaalsubsidie aanvragen voor opvoeringen in het buitenland en/of presentaties op festivals van dramaturgen of op professionele ontmoetingen van theatermakers. Een vertaalsubsidie kan nooit meer bedragen dan € 8.000.

In 2016 werden 57 dossiers ingediend. Daarvan werden er 48 goedgekeurd, 2 ontvingen geen subsidie, 7 waren eind 2016 nog in behandeling. 5 dossiers uit vorige jaren (3 uit 2015, 1 uit 2014 en 1 uit 2013) werden verder in behandeling genomen; over 1 daarvan werd positief beslist, 2 dossiers werden ingetrokken, voor 1 dossier werd geen subsidie toegekend en 1 dossier was eind 2016 nog in behandeling.

Voor de 49 goedgekeurde projecten werden vertaalsubsidies toegekend voor een totaalbedrag van € 109.114, of gemiddeld € 2.226.82 per project. Het gaat om 23 prozaprojecten, 12 literaire non-fictieboeken of -teksten, 6 jeugdromans, 5 toneelteksten en 3 genreoverschrijdende projecten (in de tabel is dit bij fictie meegerekend).

Het toegekende bedrag ligt aanzienlijk lager dan in 2015 (€ 174.719). Dat is deels te verklaren doordat de gemiddelde subsidie in 2015 heel wat hoger lag (€ 2.911,98 per project), en ook door de daling van het aantal aanvragen voor vertalingen van proza van 40 naar 23. Een verklaring daarvoor ligt niet meteen voor de hand; het aantal aanvragen schommelt doorheen de jaren wel vaker.

VERTAALSUBSIDIES				
AUTEUR	TITEL BRONTEKST	VERTALER	UITGEVER (LAND)	SUBSIDIE
DUITS				
Michael Bijnens	<i>Cinderella</i>	Heike Baryga	Atrium Verlag (CH)	1B
Chris De Stoop	<i>Dit is mijn hof</i>	Birgit Erdmann	Fischer Verlage (DE)	3.456
Fikry El Azzouzi	<i>Drarrie in de nacht</i>	Ilja Braun	DuMont Buchverlag (DE)	3.000
Stefan Hertmans	<i>De bekeerlinge</i>	Ira Wilhelm	Hanser Berlin (DE)	4.000
Bart Moeyaert	<i>Jij en ik en alle andere kinderen</i>	Mirjam Pressler	Hanser Berlin (DE)	4.080
Griet op de Beeck	<i>Kom hier dat ik u kus</i>	Isabel Hessel	Btb Verlag (DE)	5.110
Mark Schaevers	<i>Orgelman</i>	Marlene Müller-Haas	Verlag Galiani Berlin (DE)	3.840
David Van Reybrouck	<i>Tegen verkiezingen</i>	Arne Braun	Wallstein Verlag (DE)	2.220
Paul Verhaeghe	<i>Autoriteit</i>	Claudia Van Den Block	Antje Kunstmann Verlag (DE)	3.570
Peter Verhelst	<i>De kunst van het crashen</i>	Stefan Wiczorek	Secession (DE)	2.340
Diverse auteurs	<i>Themanummer die horen - Zeitschrift für Literatur, Kunst und Kritik over literatuur uit Vlaanderen en Nederland</i>	Stefan Wiczorek	Wallstein Verlag (DE)	4.100
Diverse auteurs	<i>Themanummer Das Mag over literatuur uit Vlaanderen en Nederland</i>	Andrea Kluitmann, Stefan Wiczorek, Heike Baryga	Mairisch Verlag (DE)	1.362,02
ENGELS				
Michael Bijnens, Lize Spit, Griet Op de Beeck, Michaël Olbrechts	<i>Themanummer Words without Borders</i>	Brian Doyle, David Doherty, Michele Hutchison	Words Without Borders (VS)	1.559,92
Paul De Grauwe	<i>De limieten van de markt</i>	Anna Asbury	Oxford University Press (VK)	3.025
Yinka Kuitenbrouwer	<i>HonderdHuizen</i>	Craig Weston	Edinburgh Fringe Festival (VK)	Geen
Peter Terrin	<i>Monte Carlo</i>	David Doherty	Quercus (VK)	1.350
David Van Reybrouck	<i>Tegen verkiezingen</i>	Liz Waters	The Bodley Head (Penguin Random House) (VK)	2.555
Paul Verhaeghe	<i>Autoriteit</i>	David Shaw	Scribe Publications (AU)	1B
Dimitri Verhulst	<i>De laatkomer</i>	David Colmer	Portobello Books (VK)	1.610^
FRANS				
BOG Collectie: Lisa Verbelen, Sanne Vanderbruggen, Benjamin Moen, Judith de Joode	<i>BOG. Een poging het leven te herstructureren</i>	Guillaume Corbeil, Marine Van Hoof	Centre des auteurs dramatiques (CA)	570
Jan Fabre	<i>Nachtboek 1985-1991</i>	Michèle Deghilage	L'Arche Editeur (FR)	1G^
Jan Fabre	<i>Nachtboek 1985-1991</i>	Daniel Cunin	L'Arche Editeur (FR)	5.115
Hind Frahi	<i>Undercover in Klein-Marokko</i>	Philippe Dewolf	la Différence (FR)	Geen
Hof van Eede: Louise Van den Eede, Ans Van den Eede	<i>Waar het met de wereld naartoe gaat, daar gaan wij naartoe</i>	Guillaume Corbeil, Marine Van Hoof	Centre des auteurs dramatiques (CA)	530
Paul Pourveur	<i>Le Coucher d'Yvette</i>	Paul Pourveur	Rideau de Bruxelles (BE)	625

Arne Sierens	<i>De Pijnders</i>	Benjamin Pradet, Marine Van Hoof	Centre des auteurs dramatiques (CA)	865
ARABISCH				
Cyriel Buysse	<i>Tantes</i>	Bassant Mohamed	Sefsafa Publishing House (EG)	1.515
Jan Caeyers	<i>Beethoven. Een biografie</i>	Khaled Tobar	Sphinx Agency (EG)	IB^^
Peter Terrin	<i>De bewaker</i>	Ahmed Schalaby	Golden Pony (EG)	IG^^
Paul van Ostaijen	<i>De trust der vaderlandsliefde en andere grotesken</i>	Abdelrehim Youssif	Sefsafa Publishing House (EG)	2.975
TSJECHISCH				
Pieter De Buysser	<i>De keisnijdens</i>	Adéla Elbel	Argo (CZ)	1.956
Griet Op de Beeck	<i>Kom hier dat ik u kus</i>	Adéla Elbel	Host (CZ)	1.435
Jean-Claude van Rijckeghem, Pat van Beirs	<i>Jonkvrouw</i>	Lenka Strnadová	Triton Books (CZ)	IB
Dimitri Verhulst	<i>De laatkomer</i>	Veronika ter Harmsel Havlíková	Odeon - Euromedia (CZ)	1.160
TURKS				
Lieve Joris	<i>Dans van de luipaard</i>	Baris Behramoglu	Tekin Publishing (TR)	7.200
Lieve Joris	<i>Op de vleugels van de draak</i>	Baris Behramoglu	Tekin Publishing (TR)	4.030
Lieve Joris	<i>De poorten van Damascus</i>	Baris Behramoglu	Tekin Publishing (TR)	3.225
Elvis Peeters	<i>De ontelbaren</i>	Gülseren Özlen	Tekin Publishing (TR)	2.500
RUSSISCH				
Els Beerten	<i>Lopen voor je leven</i>	Irina Astakhova	Samokat (RU)	2.000
Louis Paul Boon	<i>De Kapellekensbaan</i>	Olga Grishina	Phoca Books (RU)	1.300
Bart Moeyaert	<i>Broere</i>	Irina Michajlova	Samokat (RU)	1.680
AFRIKAANS				
Stefan Hertmans	<i>Oorlog en terpentijn</i>	Daniel Hugo	Protea Boekhuis (ZA)	3.100
Kris Van Steenberge	<i>Woesten</i>	Stephanus Petrus Olivier	Protea Boekhuis (ZA)	IB
GRIEKS				
Jan Fabre	<i>Bundeling van 8 monologen</i>	Yannis Ioanidis	Nissos publications (GR)	870
Jan Fabre	<i>Nachtboek 1978-1984</i>	Margarita Bonatsou	Nissos publications (GR)	1.400
ITALIAANS				
Jan Fabre	<i>Nachtboek 1985-1991</i>	Franco Paris	Edizioni Cronopio (IT)	3.060
Bart Moeyaert	<i>De Melkweg</i>	Laura Pignatti	Sinnos (IT)	1.080
JAPANS				
Elvis Peeters	<i>Dinsdag</i>	Tamiko Suzuki	Shoraisha CO. LTD. (JP)	940
Peter Terrin	<i>Monte Carlo</i>	Kayoko Itaya	Shoraisha CO. LTD. (JP)	845
KROATISCH				
Stefan Hertmans	<i>Oorlog en terpentijn</i>	Romana Perecinec	Fraktura (HR)	2.200
Dimitri Verhulst	<i>De helaasheid der dingen</i>	Radovan Lucic	V.B.Z. (HR)	1.900
OEKRAÏENS				
Christophe Van Gerrewy	<i>Op de hoogte</i>	Natalia Karpenko	Calvaria Publishing House (UA)	1.480
Dimitri Verhulst	<i>De helaasheid der dingen</i>	Natalia Karpenko	Tempora Publishing House (UA)	1.990
VEREENVOUDIGD CHINEES				

Chris De Stoop	<i>Dit is mijn hof</i>	Jian Jia Hui (Jiang Jacklyn)	Shanghai 99 Readers' Culture co., Ltd. (CN)	IB
Bart Moeyaert	<i>De Melkweg</i>	Jaap Sie	Nanfeng Publishing House (CN)	750
ALBANEES				
Louis Paul Boon	<i>De Kapellekensbaan</i>	Matilda Gramozi	Ejal Publishing Albania (AL)	IB
AMHAARS				
Paul van Ostaijen	<i>Verzameld werk. Proza I</i>	Asnake Tsegaw	Hohe Publisher (ET)	IB
HONGAARS				
Stefan Hertmans	<i>Oorlog en terpentijn</i>	Miklos Fenyves	Europa Könyvkiado (HU)	1.550
NOORS				
Louis Paul Boon	<i>Mijn kleine oorlog</i>	Fons Brusselmans	Lava Forlag (NO)	Geen^
POOLS				
Stefan Hertmans	<i>Harder dan sneeuw</i>	Alicja Oczko	Wydawnictwo Marginesy (PL)	1.460
ROEMEENS				
Paul van Ostaijen	<i>De trust der vaderlandsliefde en andere grotesken</i>	Jan H. Mysjkin, Doina Ioanid	Paralela 45 (RO)	1.600
SERVISCH				
Jef Aerts	<i>Paard met laarzen</i>	Marija Rac	Kreativni Centar (RS)	640
TOTAAL				109.114

IG = ingetrokken
 IB = in behandeling
 ^ Dossiers 2015 met voortgang in 2016
 ^^ Dossiers 2014 met voortgang in 2016
 ^^ Dossiers 2013 met voortgang in 2016

— 2.2.1.2 Vertalingen van poëzie

Een *poetry grant* of poëziesubsidie bedraagt 100% van de reële vertaalkosten en tot 25% van de directe productiekosten voor de eerste twee vertalingen van werk van dezelfde auteur bij dezelfde buitenlandse uitgeverij. Voor een derde respectievelijk vierde titel bedraagt de subsidie maximaal 75% en 60% van de vertaalkosten en tot 25% van de productiekosten. Een *poetry grant* kan in totaal niet meer bedragen dan € 8.000.

In 2016 ontving het VFL 17 aanvragen, waarvan er 16 werden goedgekeurd voor een totaalbedrag van € 49.222 (gemiddeld € 3.076 per dossier).

VERTALINGEN POËZIE				
AUTEUR	TITEL BRONTEKST	VERTALER	UITGEVER (LAND)	SUBSIDIE
DUIJS				
Anoniem	<i>De Burggravin van Vergi</i>	Armand Berteloot, Geert Claassens, Jasmin Hlatky	Agenda Verlag (DE)	2.030
Andy Fierens	<i>Bloemlezing uit het poëziewerk</i>	Stefan Wiczorek	Verlag Das Wunderhorn (DE)	6.680
Leonard Nolens	<i>Bres</i>	Ard Posthuma	Edition Rugerup (DE)	4.740
Lies Van Gasse	<i>Bloemlezing uit het poëziewerk</i>	Stefan Wiczorek	Literaturbrücke Berlin (DE)	300

Yannick Dangre, Annemarie Estor, Andy Fierens, Maarten Inghels, Ruth Lasters, Delphine Lecompte, Els Moors, Max Temmerman, Maud Vanhauwaert, Tom Van de Voorde	<i>Bloemlezing uit het poëziewerk</i>	Waltraud Hüsmert, Ard Posthuma, Gregor Seferens, Rosemarie Still, Stefan Wieczorek	[SIC] - Literaturverlag (DE)	4.755
Maarten Inghels, Max Temmerman, Maud Vanhauwaert, Peter Verhelst	<i>Selectie gedichten in Krautgarten n° 67</i>	Stefan Wieczorek	Krautgarten (DE)	335
Paul Bogaert, Els Moors, Maud Vanhauwaert e.a.	<i>Bloemlezing uit het poëziewerk</i>	Farhad Showghi, Daniela Seel, Nora Gomringer e.a.	Verlag Das Wunderhorn (DE)	1.820
Jan Aelberts, Bernard Dewulf, Andy Fierens, Maarten Inghels, Max Temmerman, Peter Theunynck, Lies van Gasse, Joke van Leeuwen, Stijn Vranken	<i>De eenzame uitvaart</i>	Stefan Wieczorek	Edition Korrespondenzen (DE)	2.970
FRANS				
Maud Vanhauwaert	<i>Wij zijn evenwijdig</i>	Pierre Geron	Tétras Lyre (FR)	3.130
Rob Faesen, Veerle Fraters, Hadewijch, Raymond Jahae, David Vermeiren, Frank Willaert	<i>NUNC n°40 - dossier Hadewijch</i>	Daniel Cunin	Editions Corlevour (FR)	2.535
ROEMEENS				
Jan H. Mysjkin	<i>Enz., Enz...</i>	Jan H. Mysjkin, Constantin Abaluta	Casa de Editura Max Blecher (RO)	2.570
Inge Braeckman, Charles Ducal, Annemarie Estor, Andy Fierens, Maarten Inghels, Mark Insingel, Jan Lauwereyns, Sylvie Marie, Bart Moeyaert, Erik Spinoy, Lucienne Stassaert, Stefaan van den Brecht, Geert van Istendael, Christophe Vekeman, Stijn Vranken	<i>Bloemlezing uit het poëziewerk</i>	Jan H. Mysjkin, Doina Ioanid	Editura ARC (RO)	7.085
IJSLANDS				
Willem M Roggeman	<i>De metamorfosen van de dichter</i>	Sigurður Pálsson	Dimma (IS)	Geen
ITALIAANS				
Karel van de Woestijne	<i>Selectie epische gedichten</i>	Jean Robaey	Edizioni Medusa (IT)	6.127
POOLS				
Stefan Hertmans	<i>Bloemlezing uit het poëziewerk</i>	Jerzy Koch, Sławomir Paszkiet	Wydawnictwo Marginesy (PL)	3.245
SLOVEENS				
Els Moors, Tom Van de Voorde, Maud Vanhauwaert, Geert van Istendael	<i>Bloemlezing uit het poëziewerk</i>	Tanja Mlaker, Mateja Seliskar Kenda	Beletrina Academic Press (SI)	700
SPAANS				
Ben Cami, Hugo Claus, Paul Snoek	<i>Selectie gedichten</i>	Antonio Cruz Romero	Ravenswood Books Editorial (ES)	200
TOTAAL				49.222

– 2.2.1.3 Vertalingen van geïllustreerde boeken

De *grant for illustrated books* of vertaalsubsidie voor geïllustreerde boeken is bedoeld voor buitenlandse uitgeverij die een vertaling van een prentenboek of een strip willen uitbrengen. Deze subsidie moet de vertaling en publicatie van prentenboeken van Vlaamse illustratoren en strips van Vlaamse striptekenaars bevorderen.

Voor de subsidieberekening baseert het VFL zich niet alleen op de vertaalkosten. Die liggen wegens de beperkte tekstomvang meestal erg laag in vergelijking tot de overige kosten. Daarom wordt ook rekening gehouden met de productie- en promotiekosten.

In 2016 werden 50 subsidies voor de publicatie van geïllustreerde boeken in vertaling toegekend. Er gingen 37 subsidies naar prentenboeken en 13 naar strips, voor een totaalbedrag van € 88.745 of gemiddeld € 1.774,90 per project. 4 dossiers werden niet gehonoreerd en 5 dossiers, waarvan 1 uit 2016, 1 uit 2013 en 3 uit 2011, zijn nog in behandeling. 3 dossiers waren onontvankelijk. Het aantal dossiers was exact hetzelfde als in 2015, waaruit mag worden afgeleid dat 2014 (65 dossiers) een uitzonderlijk jaar was. Toen ontving het VFL maar liefst 21 aanvragen voor de vertaling van prentenboeken in het Chinees, wat nadien niet meer het geval was.

Op het gebied van het ondersteunen van strips en prentenboeken, van stripauteurs en illustratoren, is het VFL pionier in de wereld. De meeste letterenfondsen rekenen geïllustreerde boeken niet tot de literatuur. Uit de grote interesse in de Vlaamse stripauteurs en illustratoren, en de vele lof over de artistieke kwaliteit die ze brengen, blijkt dat Vlaanderen op dit vlak erg sterk staat.

VERTALINGEN PRENTENBOEKEN					
AUTEUR	ILLUSTRATOR	TITEL BRONTEKST	VERTALER	UITGEVER (LAND)	SUBSIDIE
AFRIKAANS					
Leen van den Berg	Kaatje Vermeire	<i>De vraag van olifant</i>	Shané Kleyn	Protea (ZA)	675
ARABISCH					
Guido Van Genechten	Guido Van Genechten	<i>Op reis</i>	Zeina Idriss	Thaqafa (AE)	geen
An Leysen	An Leysen	<i>De droom van Pinocchio</i>	Zeina Idriss	Thaqafa (AE)	905
Klaas Verplancke	Klaas Verplancke	<i>Appelmoes</i>	Khaled Tobar	Sphinx Agency (EG)	IB (2013)
COMPLEX CHINEES					
Leo Timmers	Leo Timmers	<i>Garage Gust</i>	Minya Lin	Children's Publications (CN)	540
DEENS					
Milja Praagman	Milja Praagman	<i>Vergeet mij nietje</i>	Aino Roscher	Turbine Forlaget (DK)	onontvankelijk
Twiggy Bossuyt	Isabelle Geeraerts	<i>Het wonderlijke ei van Lady Nana</i>	Aino Roscher	Turbine Forlaget (DK)	geen
Siska Goeminne	Merel Eyckerman	<i>Jij tussen vele anderen</i>	Aino Roscher	Turbine Forlaget (DK)	geen
Stefan Boonen	Melvin	<i>Hier waakt oma</i>	Jacob Wisby	Forlaget Forlaens (DK)	685
DUITS					
Tom Schamp	Tom Schamp	<i>Het grootste en leukste beeldwoordenboek ter wereld</i>	Birgit Erdmann	Gerstenberg (DE)	2.800

ENGELS					
Leo Timmers	Leo Timmers	<i>Garage Gust</i>	James Brown	Gecko Press (NZ)	1.880
Nils Pieters	Nils Pieters	<i>Vos & Goudvis</i>	geen	Book Island (GB)	geen
Klaas Verplancke	Klaas Verplancke	<i>Appelmoes</i>	Helen Mixter	Groundwood Books (CA)	IB (2011)
FRANS					
Peter Goes	Peter Goes	<i>Tijdljn</i>	Roland Lousberg	Milan (FR)	2.800
Tom Schamp	Tom Schamp	<i>Het grootste en leukste beeldwoordenboek</i>	Carole Speroni	Milan (FR)	2.800
Leo Timmers	Leo Timmers	<i>Garage Gust</i>	Normand Paiement	Glénat (FR)	1.635
IJSLANDS					
Tom Schamp	Tom Schamp	<i>Het grootste en leukste beeldwoordenboek</i>	Jona Dora Oskarsdottir	Bjartur (IS)	2.490
ITALIAANS					
Peter Goes	Peter Goes	<i>Tijdljn</i>	Laura Pignatti	Mondadori (IT)	2.800
Sylvia Vanden Heede	Benjamin Leroy	<i>Een afspraakje in het bos</i>	Laura Pignatti	Sinnos (IT)	880
John Porter	Mattias De Leeuw	<i>Het grote treinenboek</i>	Matteo Gabbrielli	Sinnos (IT)	860
Stefan Boonen	Melvin	<i>Mammoet</i>	Laura Pignatti	Sinnos (IT)	915
Edward van de Vendel (samenst.)	Carll Cneut	<i>Fluit zoals je bent</i>	Marta Donati	Calamus Sas (IT)	IB (2011)
JAPANS					
Tom Schamp	Tom Schamp	<i>Otto rijdt heen en weer</i>	Taro Kotobuki	Gakken Plus (JP)	2.800
Tom Schamp	Tom Schamp	<i>Otto in de luchthaven</i>	Taro Kotobuki	Gakken Plus (JP)	2.800
Tom Schamp	Tom Schamp	<i>Otto in de sneeuw</i>	Taro Kotobuki	Gakken Plus (JP)	1.660
Tom Schamp	Tom Schamp	<i>Otto in de stad</i>	Taro Kotobuki	Gakken Plus (JP)	1.595
KOREAANS					
Guido Van Genechten	Guido Van Genechten	<i>Wat zou jij doen?</i>	Yena Lee	Media Changbi (KR)	onontvankelijk
Tom Schamp	Tom Schamp	<i>Het grootste en leukste beeldwoordenboek ter wereld</i>	Jin Young Choi	Voozfirm (KR)	2.800
NOORS					
Peter Goes	Peter Goes	<i>Tijdljn</i>	Hedda Vormeland	Fortellerforlaget (NO)	2.800
POOLS					
Guido Van Genechten	Guido Van Genechten	<i>Klein wit visje heeft veel vriendjes</i>	Iwona Maczka	Mamania (PL)	1.170
Guido Van Genechten	Guido Van Genechten	<i>Klein wit visje wordt groot</i>	Iwona Maczka	Mamania (PL)	830
Peter Goes	Peter Goes	<i>Tijdljn</i>	Iwona Maczka	Dwie Siostry (PL)	2.800
Anna Castagnoli	Carll Cneut	<i>De gouden kooi</i>	Wioletta Golebiewska	Dwie Siostry (PL)	1.470
Carll Cneut	Carll Cneut	<i>Vogels tekenen, krabbelen en kleuren</i>	Jadwiga Jedryas	Dwie Siostry (PL)	onontvankelijk
RUSSISCH					
Sylvia Vanden Heede	Thé Tjong-Khing	<i>Vos en Haas</i>	Irina Trofimova	Samokat (RU)	685

Sylvia Vanden Heede	Thé Tjong-Khing	<i>Vos en Haas op het eiland</i>	Irina Trofimova	Samokat (RU)	685
Sylvia Vanden Heede	Thé Tjong-Khing	<i>Tot kijk, Vos en Haas</i>	Irina Trofimova	Samokat (RU)	685
Tom Schamp	Tom Schamp	<i>Het grootste en leukste beeldwoordenboek ter wereld</i>	Galina Jashina	Eksmo (RU)	IB
Mattias De Leeuw	Mattias De Leeuw	<i>Circusnacht</i>		Samokat (RU)	1.350
Edward van de Vendel	Anton Van Hertbruggen	<i>Het hondje dat Nino niet had</i>	Irina Leichenko	Samokat (RU)	1.500
SLOVEENS					
Kristien Dieltiens	Seppe Van den Berghe	<i>Een reus van een beer</i>	Mateja Seliskar Kenda	Narava (SI)	1.010
SPAANS					
Peter Goes	Peter Goes	<i>Tijdljn</i>	Marta Arguilé	Ediciones Maeva (ES)	2.800
Anna Castagnoli	Carll Cneut	<i>De gouden kooi</i>	Carlos Gumpert	Barbara Fiore Editora (ES)	715
Tom Schamp	Tom Schamp	<i>Het grootste en leukste beeldwoordenboek ter wereld</i>	Marta Arguilé	Ediciones Maeva (ES)	2.710
TSJECHISCH					
Tom Schamp	Tom Schamp	<i>Het grootste en leukste beeldwoordenboek ter wereld</i>	Veronika ter Harmseľ Havlíková	Mladá fronta (CZ)	1.720
TURKS					
Peter Goes	Peter Goes	<i>Tijdljn</i>	Gül Özlen	Teas Yayincilik (TR)	2.255
ZWEEDS					
Peter Goes	Peter Goes	<i>Tijdljn</i>	Birgit Lönn	Alfabeta (SE)	2.800
Sylvia Vanden Heede	Marije Tolman	<i>Hond weet alles en wolf niets</i>	Birgit Lönn	Brombergs (SE)	950
TOTAAL					55.530

VERTALINGEN STRIPS					
AUTEUR	ILLUSTRATOR	TITEL BRONTEKST	VERTALER	UITGEVER (LAND)	SUBSIDIE
DUITS					
Pieter De Poortere	Pieter De Poortere	<i>Boerke</i>	geen vertaler	Avant Verlag (DE)	920
Nix	Nix	<i>Kinky & Cosy</i>	Katrin Herzberg	Avant Verlag (DE)	2.800
Brecht Evens	Brecht Evens	<i>Panter</i>	Andrea Kluitmann	Reprodukt (DE)	1.240
Kamagurka	Herr Seele	<i>Cowboy Henk</i>	Rolf Erdorf	Edition Moderne (CH)	2.800
Mark Bellido	Judith Vanistendael	<i>Mikel</i>	Ruth Notowicz	Reprodukt (DE)	1.880
ENGELS					
Brecht Evens	Brecht Evens	<i>Panter</i>	Laura Watkinson, Michele Hutchison	Drawn & Quarterly (CA)	2.515

FRANS					
Maarten Vande Wiele	Maarten Vande Wiele	Abba zoekt Frida	Daniel Cunin	VRAOUM (FR)	2.505
Pieter Coudyzer	Pieter Coudyzer	Woekeraar	Laurent Bayer	Presque Lune (FR)	1.160
Mark Bellido	Wauter Mannaert	El mesias	Dominic De Clercq	Vide Cocagne (FR)	2.800
NOORS					
Olivier Schrauwen	Olivier Schrauwen	Arsène Schrauwen	Bodil Engen	No Comprendo Press (NO)	2.800
SPAANS					
Olivier Schrauwen	Olivier Schrauwen	Arsène Schrauwen III	Alberto Garcia en Cesar Sanchez	Fulgencio Pimentel (ES)	820
RUSSISCH					
Brecht Evens	Brecht Evens	Panter	Katja Astakhova	Boomkniga Press (RU)	2.295
TSJECHISCH					
Serge Baeken	Serge Baeken	Sugar	Veronika ter Harnsel Havlikova	Meander (CZ)	955
TOTAAL					25.490

– 2.2.1.4 Auteursbezoeken

Buitenlandse literaire organisatoren die schrijvers, vertalers, illustratoren of stripauteurs uit Vlaanderen uitnodigen, kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage in de reiskosten, met een maximum van € 500 per subsidie. De lezing, de presentatie van de vertaling of de deelname aan een literaire manifestatie moet in principe betrekking hebben op een publicatie die in de taal van het gastland beschikbaar is. Met deze regeling wil het VFL het directe contact van de vertaalde Vlaamse auteur met de buitenlandse lezers, de media en het literaire milieu bevorderen.

Uitnodigingen kunnen uitgaan van organisatoren van literaire festivals, van uitgeverijen die vertalingen van literaire Vlaamse auteurs presenteren, van media en van lectoraten Nederlands in het buitenland, op voorwaarde dat de beoogde doelgroep een algemeen lezerspubliek is.

In 2016 behandelde het VFL 71 dossiers, waarvan 2 aanvragen onontvankelijk waren. 1 aanvraag werd ingetrokken en 1 is nog in behandeling. In totaal werden 66 aanvragen (tegenover 47 in 2015) gehonoreerd voor een totaalbedrag van € 24.614 (gemiddeld € 373 per auteursbezoek).

AUTEURSBEZOeken			
AUTEUR	PLAATS	PROJECT/FESTIVAL	SUBSIDIE
Els Beerten	Parijs (FR)	17ième Journée des livres en V.O.: la Belgique	150
Paul Bogaert	Cork (IE)	4th Ó Bhéal International Poetry-Film Competition	402
Diane Broeckhoven	Stellenbosch (ZA)	Woordfees	1B
David Colmer	Londen (GB)	Presentation of 'Occupied City'	118
Pieter Coudyzer	Angoulême (FR)	Festival international de la BD Angoulême	148
Daniel Cunin	Parijs (FR)	Salon de la Revue 2016 - Paris	150
Daniel Cunin	Lyon (FR)	Ontmoeting met Jan Fabre	157

Daniel Cunin	Parijs (FR)	Poètes de Nunc n°40	91
Pieter De Wiele	Praag (CZ)	Archa Theatre International Summer School - Theatre in the Social Context	200
Michael De Cock	Montréal (CA)	Dramaturgies en dialogue	500
Saskia de Coster	Frankfurt am Main (DE)	Auf zur Buchmesse 2016!	150
Saskia de Coster	Zagreb (HR)	4. Festival svjetske knjizevnosti	350
Saskia de Coster	Londen (GB)	Promotietour 'Wij en ik'	375
Judith De Joode (BOG Collectie)	Montréal (CA)	Dramaturgies en dialogue	500
Mattias De Leeuw	Moskou (RU)	Non/Fiction Book Fair	500
Stijn Devillé	Heidelberg (DE)	Heidelberger Stückemarkt	200
Frans Dumortier (Charles Ducal)	Chisinau (MD)	European Spring Of Poets in Chisinau	500
Brecht Evens	Toronto, Ontario (CA)	Toronto Comic Arts Festival	500
Brecht Evens	Sint-Petersburg (RU)	International Comics Festival Boomfest	500
Andy Fierens	Montréal (CA)	32e Festival International de la Poésie	500
Andy Fierens	Bistrita-Nasaud (RO)	Poetry and Chamber Music Poezia e la Bistrita	500
Jan H. Mysjkin	Chisinau (RO)	Primavera Europeana a Poetilor	500
Abke Haring	Heidelberg (DE)	Heidelberger Stückemarkt	200
Stefan Hertmans	Zagreb (HR)	4. Festival svjetske knjizevnosti	350
Stefan Hertmans	Stellenbosch (ZA)	Woordfees - Skrywersfees	1.000
Stefan Hertmans	New York (US)	New Literature from Europe Festival	558
Jonathan Holslag	Kiev (UA)	Voorstelling 'De kracht van het paradijs'	500
Maarten Inghels	Granada (NI)	Granada International Poetry Festival	500
Lieve Joris	Beijing, Chengdu, Suzhou (CN)	The Bookworm Literary Festival	500
Tom Lanoye	Heidelberg (DE)	Heidelberg Stückemarkt	200
Tom Lanoye	Gif-sur-Yvette (FR)	Festival Vo-Vf, le monde en livres 2016	250
Willy Linthout	Parijs (FR)	Salon du livre	185
Carmien Michels	Jerusalem (IL)	Slamstival - The Israeli National Spoken Word Festival	500
Carmien Michels	Montréal (CA)	Language Treasures: Endangered Species	500
Bart Moeyaert	Dresden (DE)	"Art is, what we share" - 3 museumlezingen + 2 lezingen in bibliotheken	449
Joseph Pearce	Warschau, Wroclaw (PL)	Voorstelling 'Land van belofte'	454
Elvis Peeters	Istanbul, Izmir (TR)	Istanbul Tapinar Literature Festival	500
Mark Schaevers	Berlijn/Osnabrück/ Frankfurt/Münster/Hamm/ Essen (DE)	Voorstelling 'Orgelman' - leestoer	867
Tom Schamp	Parijs (FR)	17ième Journée des livres en V.O.: la Belgique	150
Wout Schildermans (Melvin)	Darmstadt (DE)	Illustre Gestalten 9	250
Arne Sierens	Montréal (CA)	Dramaturgies en dialogue	500
Simon Spruyt	Darmstadt (DE)	Illustre Gestalten 9: 'Daher weht der Wind'	250
Peter Terrin	Milaan, Padova, Bologna, Rome, Napoli (IT)	Promotietournee	500
Nicole Van Bael	Istanbul, Izmir (TR)	Istanbul Tapinar Literature Festival	500
Alain Van Crugten	Gif-sur-Yvette (FR)	Festival Vo-Vf, le monde en livres 2016	250
Tom Van de Voorde	Stockholm, Umea, Malmö (SE)	Lezingen tijdens verschillende evenementen	330

Tom Van de Voorde	Ptuj (SI)	Days of Wine and Poetry Ptuj	150
Tom Van de Voorde	Granada (NI)	Granada International Poetry Festival	500
Charlotte Van den Broeck	Bremen (DE)	Poetry on the road	300
Charlotte Van den Broeck	Londen (GB)	Launch of Banipal 57 - Syria in the Heart	78
Ans Van den Eede (Hof van Eede)	Montréal (CA)	Dramaturgies en dialogue	500
Louise Van den Eede (Hof van Eede)	Montréal (CA)	Dramaturgies en dialogue	500
Jan Van Der Veken	Darmstadt (DE)	Illustre Gestalten 9	250
Guido Van Genechten	Buenos Aires (AR)	Feria Internacional del Libro de Buenos Aires 2016	500
Brecht Vandenbroucke	El Poblado, Medellin (CO)	Entrevinetas Internatikonol Comic Festival	500
Brecht Vandenbroucke	Darmstadt (DE)	Illustre Gestalten 9, Daher weht der Wind	250
Maud Vanhauwaert	München (DE)	Literaturfest München 2016 (Bänkelbar: Heimat; Poetry & Vocals)	300
Judith Vanistendael	Schwerin (DE)	Filmkunstfest	250
Judith Vanistendael	Cognac (FR)	Festival Littératures Européennes Cognac	302
Jan Vantoortelboom	Londen (GB)	Uitgenodigd door boekhandel Waterstones Picadilly London om te spreken over boek	200
Annelies Verbeke	Londen (GB)	Uitgenodigd door boekhandel Waterstones Picadilly London om te spreken over boek	200
Lisa Verbelen (BOG Collectie)	Montréal (CA)	Dramaturgies en dialogue	500
Marnix Verduyn (Nix)	Quebec (CA)	Festival de la BD francophone de Quebec	500
Peter Verhelst	Stellenbosch (ZA)	Woordfees: optreden tijdens 'Skrywersfees' + toneelopvoering tijdens 'Toneelfees'	500
Peter Vermeersch	Ljubljana (SI)	World Literatures - Fabula 2016	400
Klaas Verplancke	Warschau (PL)	Warsaw Book Fair	200
Klaas Verplancke	New York (US)	Magritte's Apple book launch tour	500
TOTAAL			24.615

– 2.2.1.6 Residenties

Vertalershuis

Het VFL beheert sinds januari 2009 het Vertalershuis in Antwerpen. In een volledig uitgerust appartement kunnen per periode twee vertalers verblijven. Het Vertalershuis brengt de vertalers dicht bij het VFL-buitenlandteam. Dankzij dit rechtstreekse contact kunnen de VFL-medewerkers snel inspelen op de vragen en noden van de vertalers: ze brengen hen op de hoogte van de nieuwe literaire oogst en regelen desgewenst afspraken met Vlaamse uitgeverij, auteurs en/of illustratoren. Alleen al het feit dat het Vertalershuis zich in Antwerpen, en dus Vlaanderen, bevindt, is een goede reden voor vertalers om er een periode te verblijven. Ze zijn immers meestal niet alleen op zoek naar een rustige werkplek, maar hebben er ook behoefte aan om in de Vlaamse taal en cultuur ondergedompeld te worden.

Het verblijf is kosteloos en de vertalers komen in aanmerking voor een forfaitair leefgeld van € 885 per maand (pro rata).

In 2015 organiseerde het VFL een enquête bij vertalers over het Vertalershuis. In 2016 werd meteen ingespeeld op een aantal van de conclusies die daaruit voortkwamen.

- De bibliotheek en het boekenaanbod kregen slechts een voldoende. In 2016 werd

een inventaris opgemaakt van de bibliotheek, en werd ze grondig aangevuld. In de toekomst zal het VFL de bibliotheek ook regelmatig aanvullen met nieuwe titels.

- Uit de enquête bleek dat er nood was aan meer flexibiliteit wat betreft de verblijfsduur van vertalers. In 2015 kon een aanvraag enkel voor één maand. In 2016 konden vertalers ook een verblijf aanvragen voor twee weken of twee maanden.
- Het Vertalershuis Antwerpen is een appartement met twee kamers, waarbij de twee vertalers – die elkaar vaak niet (goed) kennen – gedurende een tijd samenleven in een relatief kleine ruimte. Het VFL is zich bewust van de nadelen hiervan en van de gevolgen voor de privacy van de twee vertalers. In 2016 werd het daarom mogelijk om een aanvraag samen met een collega-vertaler uit het Nederlands in te dienen, zodat vertalers, indien ze dat wensen, zelf kunnen kiezen met wie ze het Vertalershuis zullen delen.

In 2016 verbleven in het Vertalershuis 25 vertalers die uit het Nederlands in maar liefst 17 verschillende talen vertalen. Daarnaast verwelkomden we ook 3 vertalers die uit een andere taal in het Nederlands vertalen. Het is in die gevallen gebleken dat het voor de vertaler uit het Nederlands bijzonder leerrijk en interessant kan zijn om een woon- en werkplek te delen met een native speaker. Voor 13 vertalers bedroeg de verblijfsperiode een volledige maand, 1 vertaler verbleef in totaal anderhalve maand in het Vertalershuis en 14 vertalers bleven elk 2 weken.

Er waren dit jaar Afrikaanse, Amerikaanse, Bulgaarse, Chinese, Deense, Duitse, Engelse, Finse, Franse, Griekse, Japanse, Letse, Poolse, Russische, Servische, Sloveense en Zweedse vertalers te gast. De bezettingsgraad bedroeg 90%.

Het Vertalershuis is sinds de verhuizing in januari 2013 uitgegroeid tot een echt huis, waar vertalers zich meer dan welkom voelen en er al eens gasten kunnen worden uitgenodigd. Zo organiseerden we tijdens de publishers tour voor onze internationale bezoekers een evenement met vertalers in het Vertalershuis.

Bovenop de eigen middelen die het VFL voor het Vertalershuis reserveerde, kon het ook opnieuw rekenen op een projectsubsidie van € 5.000 van Antwerpen Boekenstad. Het budget van het Vertalershuis bedroeg in 2016 in totaal € 42.363,91, waarvan € 17.149,01 voor de huur van de kamers en vaste kosten zoals elektriciteit, televisie en internet, € 16.541,60 leefgeld voor de vertalers en € 8.673,30 werkingskosten, zoals ICT-onderhoud, kantoor materiaal, aanvullingen aan de bibliotheek en schoonmaak.

BEZETTING VERTALERSHUIS IN 2016

MAAND	VAN/TOT	NAAM	TAAL	LEEFGELD
Januari	07/01 - 30/01	Marianne Holberg	Duits	885
	05/01 - 31/01	Daniel Hugo	Afrikaans	885
Februari	02/02 - 28/02	Minya Lin	Complex Chinees	885
	02/02 - 28/02	Rolf Erdorf	Duits	885
Maart	01/03 - 30/03	Jan H. Mysjkin	Roemeens / Frans	885
	01/03 - 29/03	Jun Mita	Japans	885
April	18/04 - 03/05	Slawomir Paszkiet	Pools	442,50
	06/04 - 01/05	Jonathan Reeder	Engels	885
Mei	03/05 - 30/05	Stana Anzelj	Sloveens	885
	04/05 - 29/05	Els Snick	Duits - Nederlands	885
	01/05 - 13/05	Hans Christian Fink	Deens	442,50

	02/05 - 13/05	Leen Van Den Broucke	Engels - Nederlands	442,50
Juni	15/06 - 29/06	Gregor Seferens	Duits	442,50
	15/06 - 29/06	Christine Le Roux	Afrikaans	
Juli	01/07 - 31/07	Inese Paklone	Lets	885
	19/07 - 30/07	Sanna van Leeuwen	Fins	442,50
Augustus	17/08 - 31/08	Maria Encheva	Bulgaars	442,50
	17/08 - 28/08	Mireille Cohendy	Frans	442,50
September	05/09 - 28/09	Wladimir Oschis	Russisch	885
	05/09 - 16/09	Daniel Cunin	Frans	442,50
	19/09 - 01/10	Margarita Bonatsou	Grieks	442,50
Oktober	07/10 - 24/10	Etsuko Nozaka	Japans	664
	04/10 - 28/10	Per Holmer	Zweeds	885
November	02/11 - 13/11	Bojana Budimir	Servisch	442,50
	02/11 - 11/11	Jelica Novakovic	Servisch	442,50
	18/11 - 30/11	Marijke Arijs	Frans - Nederlands	442,50
	21/11 - 30/11	Sofie Maertens	Noors - Nederlands	442,50
December	02/12 - 01/01	Zandra Bezuidenhout	Afrikaans	885
	02/12 - 02/01	Daniel Cunin	Frans	885
TOTAAL				18.806,50

Passa Porta

Sinds 2013 valt de residentiewerking voor literaire auteurs onder de bevoegdheid van het VFL. De concrete operationele uitvoering van dit takenpakket werd toevertrouwd aan Passa Porta, dat hier in 2016 € 100.000 voor ontving. Het VFL en Passa Porta overlegden in 2016 over de beleidslijnen en de afstemming ervan op het VFL-buitenlandbeleid, zeker ook in het kader van het Vlaams-Nederlandse gastlandschap in Frankfurt.

Sinds 2015 kunnen Vlaamse auteurs in eigen land een verblijf opnemen. Er is de mogelijkheid om in het Streuvelshuis in Ingoogem of de KANTL in Gent te verblijven, of om een werkplek te huren in Passa Porta (Brussel).

Passa Porta ontvangt daarnaast gemiddeld vijftien buitenlandse auteurs per jaar voor een residentieverblijf in Brussel. Verder krijgen jaarlijks gemiddeld vijf Vlaamse auteurs de mogelijkheid om een schrijfverblijf op te nemen in het buitenland.

Passa Porta speelde in op het Vlaams-Nederlandse gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse in 2016, waarbij ook wederkerigheid een belangrijk thema was: het in de kijker zetten van Duitse literatuur in Vlaanderen en Nederland, naast het genereren van aandacht voor Vlaamse en Nederlandse literatuur in Duitsland. In 2016 had Passa Porta vier Duitstalige schrijvers in residentie, waarvan drie uit Duitsland en één uit Oostenrijk:

- 04/01 > 01/02: Eugen Ruge (RU/DE);
- 29/02 > 28/03: Katja Petrowskaja (UA/DE);
- 23/05 > 20/06: Robert Menasse (AU);
- 29/08 > 24/10: Ricardo Domeneck (BR/DE).

Eveneens in 2016 deden Passa Porta en het VFL een gezamenlijke oproep naar Vlaamse auteurs om hen de kans te bieden zich aan te melden voor een residentie in het buitenland in 2017. De oproep werd bovendien verspreid via de VAV, de KANTL en de Provincie West-Vlaanderen. Hierop dienden 28 auteurs een officiële aanvraag in. Negen auteurs

werden geselecteerd voor een buitenlandse schrijfresidentie in 2017, waaronder twee duo's. Drie auteurs werden geselecteerd voor een verblijf in het Lijsternest in najaar 2016. Dit waren de voorgestelde mogelijkheden:

- Duitsland: Literarisches Colloquium, Berlijn;
- Italië: Academia Belgica, Rome;
- Italië: Isola Comacina;
- Nederland: Amsterdam;
- Quebec: Montréal;
- Verenigde Staten: Ledig House, New York State;
- Verenigde Staten: Pittsburgh, Pennsylvania;
- Zweden: Björköby (nieuw).

In 2016 namen zes Vlaamse auteurs een verblijf op in het buitenland. Ze kregen de kans om zich geconcentreerd aan een nieuw boek te wijden, maar ook om zich te verdiepen in de cultuur van hun gastland en er hun eigen werk onder de aandacht te brengen:

- 28/01 → 29/02: Saskia de Coster: Rome (IT);
- 25/03 → 21/04: Fikry El Azzouzi - New York State (VS);
- 11/04 → 11/05: Lies Van Gasse - Estland, Käsmu (EE);
- 02/05 → 28/05: Rachida Lamrabet - Berlijn (DE);
- 16/05 → 10/06: Tom Struyf - Amsterdam (NL);
- 01/10 → 31/10: Patrick De Rynck - Rome (IT).

Writers in Residence

De Taalunie werkt samen met het Nederlands Letterenfonds en het VFL aan het mogelijk maken van een *Writers in Residence*-programma. Bij dit gastschrijverprogramma reist een Nederlandstalige auteur naar een buitenlandse universiteit met een afdeling Nederlands, waar hij als resident verblijft, doceert of workshops geeft, optreedt voor het plaatselijke publiek, enzovoort. In 2016 werd van deze regeling geen gebruik gemaakt; voor 2017 zijn er wel al plannen.

– 2.2.1.7 Projectsubsidies fragmentvertalingen

In 2015 lanceerde het VFL een experimentele subsidieregeling voor professionele vertalers die een fragment uit een literair werk van een Vlaamse auteur uit het Nederlands willen vertalen. Met dit initiatief wilde het VFL zowel professionele vertalers ondersteunen in hun verdere ontwikkeling als de promotie van Vlaams literair werk verder ondersteunen en diversifiëren. Vertalers konden een fragment voorstellen uit een oorspronkelijk Nederlandstalig literair werk van een Vlaamse auteur. Alle genres kwamen daarbij in aanmerking. Op die manier konden vertalers zich verder bekwamen en verdiepen in (het vertalen van) Vlaams literair werk. Daarnaast kon het vertaalde fragment zowel door de vertalers zelf als door het VFL gebruikt worden om het werk onder de aandacht te brengen van buitenlandse uitgeverij en mediatoren (tijdschriftenredacties, bloemlezers, enzovoort).

De regeling stond open voor professionele literaire vertalers uit het Nederlands die zijn geaccrediteerd door het VFL en het Nederlands Letterenfonds. Dat wil zeggen dat hun literair vertaalwerk in het verleden al positief beoordeeld is door de fondsen, en zij op een van de vertalerslijsten staan die de fondsen per doeltaal hanteren. Na een grondige evaluatie

van de subsidieregeling in 2015 werd beslist om deze in 2016 verder te zetten.

Een projectsubsidie voor een fragmentvertaling bedraagt € 750. Daarvan wordt € 600 (80%) uitbetaald wanneer de vertaler de definitieve versie van de fragmentvertaling indient bij het VFL. De resterende € 150 (20%) wordt uitbetaald na goedkeuring van een kort werkingsverslag. In 2016 dienden maar liefst 38 professionele literaire vertalers in totaal 36 aanvragen in voor deze projectsubsidie. Gezien het beperkte beschikbare budget moesten harde keuzes worden gemaakt. Dat was niet eenvoudig: de aanvragers, allen professionele vertalers met duidelijke plannen en ambities, dienden sterke dossiers in. Bij de toekenningen streefde het VFL naar een evenwicht wat betreft doeltalen, genres, bronteksten en vertalers. Uiteindelijk kende het VFL 15 projectsubsidies toe, voor een totaal bedrag van € 12.500.

PROJECTSUBSIDIE FRAGMENTVERTALINGEN				
VERTALER	TAAL	TITEL	AUTEUR	GENRE
Boriana Ivanova Katzarska	Bulgaars	<i>Buitenland</i>	Miriam Van hee	Poëzie
Rainer Kersten	Duits	<i>Dinsdag</i>	Elvis Peeters	Proza
Christina Brunnenkamp	Duits	<i>De muze en het meisje</i>	Katrijn Van Bouwel	Proza
Anna Carstens	Duits	<i>De Slembroucks</i>	Peter Theunynck	Proza
Stefan Wiczorek	Duits	<i>Wij totale vlam</i>	Peter Verhelst	Poëzie
Willem Groenewegen	Engels	<i>Zondag acht dagen</i>	Max Temmerman	Poëzie
Antero Helasvuoto	Fins	<i>Drarrie in de nacht</i>	Fikry El Azzouzi	Proza
Tamas Balogh, Miklos Fenyves	Hongaars	<i>Lijmen/Het Been</i>	Willem Elsschot	Proza
Iwona Maczka	Pools	<i>Vele hemels boven de zevende</i>	Griet Op de Beeck	Proza
Irina Vasilachi	Roemeens	<i>Rosie en Moussa</i>	Michael De Cock	Kinderboek
Olivera Petrovic - van der Leeuw	Servisch	<i>Tegen verkiezingen</i>	David Van Reybrouck	Non-fictie
Mateja Seliskar Kenda	Sloveens	<i>Fort Europa</i>	Tom Lanoye	Theater
Goedele De Sterck	Spaans	<i>Bezette stad</i>	Paul van Ostaijen	Poëzie
Micaela van Muylem	Spaans	<i>Lichtmeters</i>	Ruth Lasters	Poëzie
Pavla Marková	Tsjechisch	<i>Allemaal willen we de hemel</i>	Els Beerten	Jeugdboek

2.2.2 Projecten buitenland

– 2.2.2.1 Frankfurt gastland: evaluatie

Onder het motto *Dit is wat we delen* organiseerden Nederland en Vlaanderen in 2016 het gastlandschap op de grootste boekenvakbeurs ter wereld. Het ambitieuze programma zorgde ervoor dat meer dan 450 Nederlandstalige boeken werden vertaald. Het aantal literaire vertalingen in het Duits verdrievoudigde ten opzichte van de afgelopen jaren. Ook is een nieuwe generatie auteurs met goed gevolg geïntroduceerd in Duitsland. Dat blijkt uit een evaluatie van het VFL en het Nederlands Letterenfonds.

Het Vlaams-Nederlandse gastlandschap heeft een krachtige impuls gegeven aan de Nederlandstalige letteren. Fictie, kinder- en jeugdliteratuur, poëzie, literaire non-fictie en strips: in al deze genres vonden nieuwe generaties auteurs hun weg naar het Duitse

publiek. Aansluitend op het literaire programma presenteerden de Nederlandse en Vlaamse cultuurfondsen en -instellingen in Duitsland het beste van de hedendaagse kunst in de lage landen.

Een belangrijke doelstelling van het gastlandschap was het introduceren van nieuwe generaties auteurs aan buitenlandse uitgevers. Auteurs als Niña Weijers, Ernest van der Kwast, Fikry El Azzouzi en Kris Van Steenberge vonden onderdak bij een Duitse uitgever. Verder konden Nederlandse en Vlaamse literaire klassiekers op veel belangstelling van Duitse uitgevers rekenen. Zo verschenen er nieuwe uitgaven van onder meer Nescio, Willem Elsschot, Hella S. Haasse en Louis Paul Boon.

Het Vlaams-Nederlandse gastlandschap leverde onder andere de volgende resultaten op:

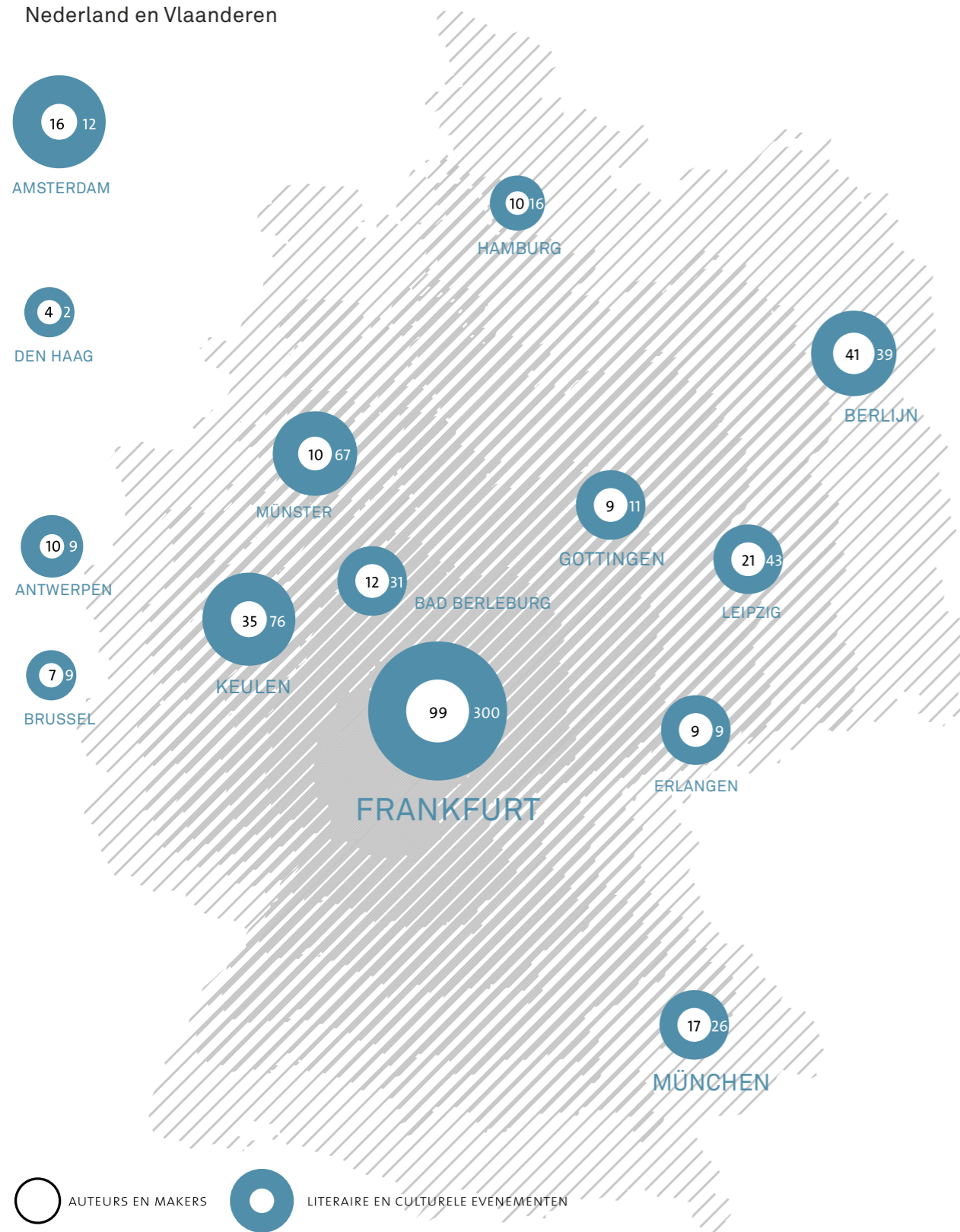
- 314 vertalingen van literaire titels uit het Nederlands in het Duits;
- samen met kook-, kunst- en lifestyleboeken, reisgidsen en algemene boeken in totaal meer dan 450 nieuwe aan Nederland en Vlaanderen gerelateerde boeken in het Duits;
- een top aantal vertalingen binnen de genres fictie en Nederlandstalige kinder- en jeugdliteratuur, gevolgd door non-fictie, poëzie, beeldverhalen en theaterstukken;
- 136 verschillende Duitse uitgevers met in hun fonds één of meerdere vertalingen uit het Nederlands;
- een verdrievoudiging van het aantal vertalingen in het Duits ten opzichte van de afgelopen jaren.

Over het gastlandschap werd een uitgebreid evaluatieverslag opgemaakt, dat te raadplegen is op de websites van de fondsen.

Het VFL en het Nederlands Letterfonds maakten bovendien al concrete plannen voor een follow-up, om de samenwerking met de Duitse boekhandels te bestendigen en ervoor te zorgen dat Nederlandse en Vlaamse auteurs ook in 2017 zichtbaar blijven op de Duitse festivals en podia en in de media. In oktober 2017 zullen de letterenfondsen de Nederlandstalige literatuur alvast opnieuw samen presenteren op de Frankfurter Buchmesse via een gedeelde stand tussen de uitgevers.

In 2016 spendeerde het VFL € 1.157.607,66 aan het project Frankfurt gastland. Dat is exclusief € 73.206,86 aan subsidies voor vertalingen van Vlaamse literatuur in het Duits, die we in eerdere teksten en tabellen bij de algemene subsidieregelingen hebben meegerekend.

Impressie van aantal auteurs en literaire en culturele evenementen in de steden in Duitsland, Nederland en Vlaanderen

– 2.2.2.2 Buitenlandse beurzen

Het VFL had in 2016 een stand op de vakbeurzen in Bologna (maart), Londen (april) en Frankfurt (oktober), waar het actief nieuwe titels van Vlaamse auteurs promootte. De VFL-stand is op deze drie plekken geïntegreerd in een gemeenschappelijke Vlaamse stand, die in goede banen geleid wordt door de VUV, met financiële en logistieke steun van FIT.

De buitenlandmedewerkers hadden daarnaast ook afspraken met internationale uitgevers op het Festival International de la Bande Dessinée in Angoulême (januari), de Leipziger Buchmesse (maart), en het Salon du Livre et de la Presse Jeunesse in Montreuil (november).

In 2016 reisde een buitenlandmedewerker voor de vierde keer naar de boekenbeurs in het Zweedse Göteborg, de grootste ontmoetingsplaats voor het boekenvak in de Scandinavische landen, en waren er twee medewerkers aanwezig op de Guadalajara International Book Fair. Deze Mexicaanse beurs is de belangrijkste boekenbeurs voor Spaanstalige uitgevers en een van de grootste boekenbeurzen ter wereld.

Frankfurter Buchmesse

Het Vlaams-Nederlandse gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse zorgde in 2016 voor extra drukte voor het hele VFL-team.

- **Extra reizen:** Het team was uitgebreider dan anders aanwezig op de Leipziger Buchmesse. De VFL-medewerker die strips promoot, reisde naar het Internationaler Comic-Salon in Erlangen voor de coördinatie van twee tentoonstellingen en een live tekenatelier. Eén van beide prozamedewerkers woonde een evenement van de Frankfurter Buchmesse in New York bij, dat hij combineerde met uitgeversbezoeken.
- **Op de Frankfurter Buchmesse:** Het hoogtepunt van het ambitieuze project was uiteraard de Buchmesse zelf. De buitenlandmedewerkers waren zowat gedurende de hele periode van de beurs aanwezig, of gemiddeld twee dagen langer dan in een ander jaar. Iedereen had overdag zoals gewoonlijk een volle agenda met uitgeversafspraken op de stand. Daarnaast werden medewerkers ook ingezet om auteurs, pers en vipdelegaties te begeleiden.
- **Medewerkers:** Twee binnenlandmedewerkers reisden extra mee naar Frankfurt om het Frankfurtteam ter plaatse permanent te ondersteunen. Op vrijdag regelde het VFL een bus naar Frankfurt, die alle niet-buitenlandmedewerkers, commissie- en bestuursleden, en ook enkele vertalers en auteurs de kans gaf om het gastlandschap voor een dagje mee te maken. Veertig mensen tekenden hierop in.
- **Vipdelegaties:** Het VFL ontving behalve heel wat Vlaamse pers ook Vlaams minister-president Geert Bourgeois, Vlaams minister van Cultuur Sven Gatz, een delegatie van de Commissie Cultuur van het Vlaams Parlement en parlementsvoorzitter Jan Peumans op de Frankfurter Buchmesse. Voor elk van hen werd een programma op maat samengesteld.
- **Brochure:** Voor de Buchmesse werd de brochure *Literature from Flanders. Guest of Honour Special* gemaakt en verspreid op 1.500 exemplaren (zie ook 6.4.3). Die oplage is het tienvoudige van andere jaren, omdat de brochure ook werd bezorgd aan Duitse en internationale pers, naast de reguliere verspreiding bij internationale uitgevers.

Proza

Het VFL promootte Vlaamse romans op de Leipziger Buchmesse, de London Book Fair, de Göteborg Book Fair, de Frankfurter Buchmesse en de Guadalajara International Book Fair.

Persoonlijke contacten met uitgevers van over de hele wereld zijn belangrijk om meer vertalingen te genereren. Op deze beurzen geven de VFL-medewerkers tijdens afspraken van een half uur informatie over Vlaamse literatuur en over de subsidiemogelijkheden van het VFL, en gaan ze samen met de buitenlandse uitgever op zoek naar Vlaamse romans die in het fonds van de uitgeverij zouden kunnen passen. Engelse informatiefiches en fragmentvertalingen helpen om de interesse vanuit het buitenland te wekken.

Naast ontmoetingen op beurzen reisden de buitenlandmedewerkers voor proza ook naar Berlijn, Stockholm en New York om er uitgeverijen te bezoeken. De actieve promotie van proza in het buitenland zorgt sinds de start in 2003 voor een groeiend aantal vertalingen in diverse talen.

Kinder- en jeugdliteratuur

Voor kinder- en jeugdliteratuur is de vakboekenbeurs in Bologna de belangrijkste jaarlijkse internationale ontmoetingsplek. Het VFL was er voor de tiende keer aanwezig om er de Vlaamse kinder- en jeugdliteratuur te promoten. Tijdens vier beursdagen vonden gesprekken plaats met een 80-tal buitenlandse uitgevers van kinder- en jeugdliteratuur.

Door jarenlang aan de weg te timmeren heeft het VFL nu een hecht internationaal netwerk van uitgevers die oprecht interesse tonen voor de literaire romans en artistieke prentenboeken van onze Vlaamse auteurs en illustratoren, die meer en meer als een sterk en uniek merk worden gezien. Ook op deze editie van de beurs in Bologna werden weer veel concrete plannen gesmeed voor vertalingen.

Voor de derde keer organiseerde het VFL, samen met de VUV, FIT, Iedereen Leest en de Vlaamse sectie van IBBY een netwerkvond in Bologna. Een vijftientigtal Vlaamse auteurs en illustratoren die de internationale kinderboekenbeurs in Italië bezochten, werden samen met hun Nederlandstalige uitgever in contact gebracht met een vijftiental internationale uitgevers.

Behalve naar Bologna reisden de buitenlandmedewerkers voor kinder- en jeugdliteratuur ook naar de vakbeurzen in Londen, Göteborg, Frankfurt, Montreuil en Guadalajara.

Poëzie

Het VFL promootte poëzie uit Vlaanderen op de Leipziger Buchmesse, de London Book Fair, de Marché de la Poésie in Parijs en de Frankfurter Buchmesse.

Non-fictie

In 2016 werd het buitenlandse promotiebeleid voor kwaliteitsvolle Vlaamse non-fictie voortgezet op de internationale beurzen van Londen, Frankfurt en Guadalajara. Het pilootproject dat drie jaar eerder werd aangevat om na te gaan of en hoe het VFL de actieve promotie van non-fictie kan opnemen in zijn buitenlandwerking, leidde ook in 2016 tot enkele concrete vertaalprojecten (zie 2.2.1.1). De structurele verhoging van de middelen voor non-fictie vanaf 2016 maakte het mogelijk om verder actief en uitgebreid in te zetten op de promotie van non-fictie in het buitenland.

Strips

De VFL-medewerker die strips promoot, praatte met buitenlandse uitgevers op de inter-

ationale boekenvakbeurzen in Londen en Frankfurt.

De belangrijkste ontmoetingsplek voor stripuitgevers blijft het internationale stripfestival van Angoulême. Het VFL deelde in 2016 zoals gewoonlijk een stand op de *marché des droits* met het Nederlands Letterenfonds. Op de stand had de VFL-medewerker meer dan dertig afspraken met buitenlandse uitgevers en festivalorganisatoren. Er wordt ook telkens een tafeltje gereserveerd waar Vlaamse uitgevers rechtengesprekken kunnen hebben. Daarnaast organiseerde het VFL met gewaardeerde financiële steun van FIT Bordeaux een werklunch met de organisatoren van het Internationaler Comic-Salon in het Duitse Erlangen, en met alle uitgenodigde stripauteurs, die ook in Angoulême aanwezig waren.

In mei vond immers een uitgebreide presentatie van Nederlandstalige strips plaats op het Comic-Salon in Erlangen in het kader van het Nederlands-Vlaamse gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse:

- Nix' *The Kinky & Cosy Experience*, de tentoonstelling die in 2015 in samenwerking met het VFL gelanceerd werd in Angoulême, reisde naar Erlangen.
- Het plaatselijke Kunstmuseum presenteerde een tentoonstelling met originelen van Brecht Evens, Ben Gijsemans, Olivier Schrauwen, Simon Spruyt en Guido van Driel.
- Dat was meteen ook het team dat werkte aan een magazine in een live tekenatelier. Ter plekke maakten zij een tijdschrift, *Parade*, dat werd gedrukt op de risograph, onder het toezicht van hoofdredacteuren Randall Casaer en Joost Swarte.
- Het tekenatelier werd gecoördineerd door Gert Jan Pos. De buitenlandmedewerker voor strips van het VFL coördineerde de aanwezigheid in Erlangen, en had daarnaast nog enkele afspraken met Duitse uitgevers en festivalorganisatoren.

– 2.2.2.3 Publishers tour Kinder- en Jeugdliteratuur

Een van de meest succesvolle instrumenten van het VFL om Vlaamse literatuur internationaal te promoten is de publishers tour, waarbij een tiental uitgevers uit de hele wereld een midweek in Vlaanderen worden uitgenodigd om onze boekenwereld van binnenuit te leren kennen. In 2016 vond een vijfde editie plaats voor uitgevers van kinder- en jeugdliteratuur, na eerdere tours in 2008, 2010, 2012 en 2014.

We nodigden van 22 tot 26 februari negen internationale uitgevers uit, met een evenwicht tussen uitgevers van eerder prentenboeken of eerder romans, en van zowel meer commerciële als meer alternatieve uitgeverijen:

- **Irina Balakhonova**, Samokat (Rusland)
- **Viktória Dian**, Móra Publishing (Hongarije)
- **Frédéric Gauthier**, La Pastèque (Canada)
- **Alessandro Gelso**, Mondadori (Italië)
- **Ljiljana Marinkovic**, Kreativni Centar (Servië)
- **Monica Romero**, Castillo (Mexico)
- **Michael Stehle**, Urachhaus (Duitsland)
- **Dinah Stevenson**, Clarion Books (VS)
- **Burcu Ünsal**, Redhouse (Turkije)

Tijdens de publishers tour brachten we onze buitenlandse gasten in contact met alle

belangrijke spelers binnen de markt. Dit deden we via een waaier aan activiteiten: een algemene inleiding en situering van de Vlaamse literatuur, persoonlijke ontmoetingen met Vlaamse en Nederlandse uitgevers, een openingsreceptie in de Nottebohmzaal van de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience in Antwerpen, een toelichting over de buitenlandwerking van het VFL en gedetailleerde uitleg over de ondersteunende subsidie lijnen, een bezoek aan een boekhandel en aan het Museum Plantin-Moretus, enzovoort.

Daarnaast ontmoetten de uitgevers ook heel wat auteurs en illustratoren: Gerda Dendooven en Bart Moeyaert, Sabien Clement en Anna Vercammen, Benjamin Leroy en Jaap Robben en Mattias De Leeuw gaven het beste van zichzelf op een podium. Vertalers pitchten hun favoriete Vlaamse auteur in het vertalershuis. De Nederlandse auteur Edward van de Vendel stelde drie van 'zijn' Vlaamse illustratoren voor: Alain Verster, Anton Van Hertbruggen en Isabelle Vandenabeele. Marleen Nelen, Jef Aerts, Siska Goeminne en Evelien De Vlieger namen de uitgevers mee naar enkele mooie plekken in Gent en we vertoonden de film *North Sea Texas*, gebaseerd op een roman van André Sollie.

Het meest spraakmakende moment van de publishers tour is traditioneel het open atelier in de Gentse Koninklijke Academie voor Schone Kunsten (KASK), waarbij illustratoren hun werkplek reconstrueren. Kristien Aertssen, Carll Cneut, Jan De Kinder, Elsje Dezwarte, Pieter Gaudesaboos, Ingrid Godon, Peter Goes, Tom Schamp, Tom Schoonoghe, Kaatje Vermeire en Klaas Verplancke toonden originele illustraties, werkten ter plekke aan nieuwe opdrachten en toonden de buitenlandse uitgevers hun specifieke technieken.

De uitgevers die te gast zijn op een publishers tour, zijn allen op zoek naar bijzondere boeken die perfect in hun fonds passen, titels waar ze echt in geloven, en ze zijn daarbij heel kieskeurig. Ze hebben een groot hart voor goede boeken, maar ze zijn daarbij ook professioneel. Net daarom zijn we blij dat ze allen meermaals hun oprechte appreciatie uitdrukten voor het programma dat we voor hen hadden uitgewerkt, en daarbij benadrukken dat ze onder de indruk waren van de professionaliteit van het VFL en de Vlaamse boekenwereld.

Een publishers tour heeft ook effect op langere termijn. We leggen tijdens zo'n intense week de basis voor een vertrouwensrelatie, waarbij wij ons een inspirerende gids en betrouwbare partner tonen, zodat zij hun literaire blik graag naar Vlaanderen blijven richten, ook de volgende jaren.

– 2.2.2.4 Poëzieprojecten

Poetry International Web

Het VFL ging enkele jaren geleden een partnerschap aan met The Poetry International Web Foundation (PIW) en lanceerde de Belgische domeinnaam belgium.poetryinternational.org. Het vult die site jaarlijks aan met actuele poëzie-informatie en nieuwe vertalingen van gedichten van Vlaamse dichters. In 2016 werd € 2.091,87 aan Poetry International Web gespendeerd.

Inmiddels staan er meer dan veertig dichters uit Vlaanderen op de website, al werden in 2016 geen bijdragen toegevoegd. De systematische update van alle beschikbare lemma's werd wel voortgezet. Er werd ook een partner gevonden om de Franstalige poëzie uit België een plaats te geven onder de Belgische domeinnaam. Die partner voegde in 2016 geen dichters toe.

Lyrikline.org

Lyrikline.org is een internetplatform waarop gedichten beschikbaar zijn om te beluisteren en te lezen, in hun oorspronkelijke talen en in verschillende vertalingen. De website lijkt nog het meest op een concert in verzen, ingelezen door de auteurs in de taal waarin zij het gedicht schreven.

Lyrikline.org presenteert momenteel 862 dichters, 7.844 gedichten, originele gedichten in 58 talen en 10.660 vertalingen in 55 talen. Het VFL is een partner in dit project en is verantwoordelijk voor de presentatie van Nederlandstalige dichters uit België. In 2016 ging er een budget van € 1.122,75 naar Lyrikline.org.

In 2016 werd naar aanleiding van het gastlandschap van Vlaanderen en Nederland op de Frankfurter Buchmesse een uitgebreid lemma over Charlotte Van den Broeck toegevoegd.

VersSchmuggel

Literaturwerkstatt Berlin, dat in 2016 omgedoopt werd tot Haus für Poesie, is de organisator van het Poesiefestival Berlin en initiatiefnemer van Lyrikline.org. Sinds meer dan 15 jaar staat deze organisatie in voor het project *VersSchmuggel*. Het is een project waarbij dichters uit Duitsland en dichters uit een ander taalgebied bij elkaar komen, duo's vormen en elkaar vertalen op grond van de beschikbare interlineaire vertalingen en gesprekken. Op die manier brengen ze een interculturele dialoog op gang. De vertaalworkshops vinden plaats tijdens het Poesiefestival Berlin, in partnerschap met Lyrikline.org, waar opnamen van de dichters in de originele taal een plaats vinden.

Naar aanleiding van het Vlaams-Nederlandse gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse 2016 werd er in 2015 gekozen voor dichters uit Vlaanderen en Nederland. Een tweetalige publicatie van de vertaalresultaten zag het licht in 2016.

Deelnemers aan de workshops waren Mustafa Stitou en Jan Wagner, K. Michel en Michael Speier, Anneke Brassinga en Oswald Egger, Els Moors en Daniela Seel, Paul Bogaert en Farhad Showghi, Maud Vanhauwaert en Nora Gomringer.

– 2.2.2.5 Vertalersprijzen

Samen met het Nederlands Letterenfonds organiseert het VFL drie vertalersprijzen, die elk tweejaarlijks worden toegekend: de *Else Otten Übersetzerpreis* voor vertalers Nederlands-Duits, de *Prix des Phares du Nord* voor vertalers Nederlands-Frans en de *Vondel Translation Prize* voor vertalers Nederlands-Engels. Aan deze prijzen is telkens een bedrag van € 5.000 verbonden.

In 2016 werden alle drie de prijzen uitgereikt. De *Prix des Phares du Nord* ging naar Isabelle Rosselin, voor haar vertaling *Villa avec piscine* van Herman Koch (oorspronkelijke titel: *Zomerhuis met zwembad*). De prijsuitreiking vond plaats op 26 februari in het Atelier Néerlandais in Parijs. De prijs werd uitgereikt door de Nederlandse ambassadeur in Parijs en door Filip D'havé, Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering in Frankrijk.

De uitreiking van de *Vondel Translation Prize* vond plaats op 17 februari in het Europe House in Londen. De jury kende de prijs ex aequo toe aan Laura Watkinson voor haar vertaling *The Letter for the King* van Tonke Dragt (oorspronkelijke titel: *De brief voor de koning*), en aan Donald Gardner voor *In Those Days*, een keuze uit de gedichten van Remco Campert.

De *Else Otten Übersetzerpreis* werd toegekend aan vertaalster Annette Wunschel, voor haar vertaling van *In de schaduwen van morgen* en *Geschonden wereld* van Johan Huizinga,

verschenen als *Kultur- und Zeitkritische Schriften* bij Wilhelm Fink Verlag. De andere twee genomineerden waren Rolf Erdorf voor zijn vertaling van *Zwarte zwaan* van Gideon Samson en Ira Wilhelm voor haar vertaling van *Oorlog en terpentijn* van Stefan Hertmans. De uitreiking vond niet toevallig plaats tijdens de Frankfurter Buchmesse, op het auteurspodium van het Gastlandpaviljoen. De prijs werd uitgereikt door Jan Peumans, voorzitter van het Vlaams Parlement, en Agnes Wolbert, voorzitter van de Vaste Kamercommissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

– 2.2.2.7 ENLIT

Op de Frankfurter Buchmesse 2016 zag ENLIT het levenslicht: het European Network for Literary Translation. De officiële oprichting gebeurde tijdens een werkvergadering van de Europese instellingen die literaire vertalingen bevorderen. Koen Van Bockstal, directeur van het VFL, is een van de drijvende krachten achter dit initiatief en is ook kandidaat-voorzitter.

ENLIT wil de verdere ontwikkeling van ondersteuningsprogramma's voor literaire vertalingen stimuleren, meer aandacht en zichtbaarheid geven aan de literatuur in de deelnemende landen en regio's en de internationale promotie bevorderen.

Het netwerk, dat eerder onder de naam 'Goudfazant' officieus bijeenkwam, werd opgericht door 22 organisaties uit 19 landen en regio's en 21 taalgebieden. Samen streven zij ernaar om de verschillende literaire stemmen binnen en buiten de grenzen van Europa toegankelijk te maken voor een internationaal publiek.

De deelnemende landen en regio's zijn Bulgarije, Duitsland, Estland, Finland, Vlaanderen, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, Ierland, Litouwen, Nederland, Noorwegen, Spanje, Zweden, Zwitserland, Catalonië en de Balearen, Baskenland, de Franse Gemeenschap in België, Hongarije en Wales.

– 2.2.2.8 IBBY voorzitterschap

Wally De Doncker werd in november 2014 verkozen tot president van de International Board on Books for Young People (IBBY), een wereldwijd netwerk dat zich inzet voor leesbevordering en geletterdheid. Hij is de eerste Vlaming die deze functie bekleedt. Ook in 2016 zag hij vanuit deze functie toe op het wereldwijde recht voor kinderen op een levenslange geletterdheid via een bereikbare kwaliteitsvolle literatuur. Net als in 2015 stelde het VFL € 5.000 ter beschikking ter ondersteuning van zijn voorzitterschap. Iedereen Leest engageerde zich voor eenzelfde bedrag en IBBY staat zelf in voor het resterende bedrag (minstens een derde van de totale kosten).

3 SAMENWERKING

3.1 Het VFL als aanspreekpunt letteren

Waar de klemtoon van het VFL-beleid in de beginperiode zonder meer op de ondersteuning van creatie lag, verwachten de overheid en de belangrijkste partners van het BoekenOverleg vandaag een fonds met een visie en een beleid dat het volledige waardenetwerk van auteur tot lezer omvat. Ze verwachten een fonds dat midden in het veld staat, waar nodig proactief initiatieven neemt die als startpunt of katalysator kunnen fungeren, en dat vanuit zijn helicoptervisie het geïntegreerde letterenbeleid bewaakt en bijstuurt.

Het VFL fungeert dan ook in de praktijk als eerste aanspreekpunt voor de letteren, naast de overige relevante spelers in de letterensector, die elk vanuit hun eigenheid, beoogde doelgroep en actiepunten verschillende deelaspecten invullen van de behoefte aan informatie, toeleiding en transparantie.

- De VAV is het eerste aanspreekpunt voor (strip)auteurs en vertalers.
- Boek.be is het eerste aanspreekpunt voor uitgeverijen, importeurs en boekhandelaars, en bijkomend, vanuit de relatie met hun leden, voor auteurs, literaire organisaties, bibliotheken en lezers.
- Het Kunstenloket is de eerste informatiebron voor en ondersteuner van de fiscale, juridische, sociaalrechtelijke en zakelijke aspecten van het kunstenaarschap.
- Iedereen Leest is het eerste aanspreekpunt voor leesbevordering.

Door de vele contacten, de opgebouwde knowhow over alle aspecten die de letteren aanbelangen, de doelgerichte verzameling en beschikbaarstelling van informatie en documentatie en het actief uitgebouwde netwerk, kan het VFL organisaties, individuen en beleidsinstanties ondersteunen met gerichte kennis, praktijkervaring en internationale introducties. Het VFL is daardoor ook een van de aangewezen partners geworden om het beleid te adviseren over federale thema's zoals het auteursrecht en het sociaal en fiscaal statuut van auteurs en vertalers, maar evenzeer over cultuurnabije thema's zoals de relatie met het sociaal-culturele veld, met het netwerk van openbare bibliotheken en diverse deelaspecten van het erfgoedbeleid.

3.2 De Vlaamse Overheid

Het VFL is verantwoordelijk voor de uitvoering van het geïntegreerd letterenbeleid. Daarom blijft rechtstreeks contact met de uitvoerende macht (Vlaams minister van Cultuur Sven Gatz) en de wetgevende macht (het Vlaams Parlement en meer concreet de Commissie Cultuur) voortdurend een belangrijk aandachtspunt voor het VFL en in het bijzonder voor de voorzitter en de directeur.

De jaarlijkse ontmoeting met de Commissie Cultuur van het Vlaams Parlement was in 2016 opnieuw een constructieve ervaring. De directeur van het VFL overliep het jaarverslag van 2015, met speciale aandacht voor en een vooruitblik naar de Vlaams-Nederlandse gastlandpresentatie op de Frankfurter Buchmesse in oktober 2016. De betrokkenheid van de commissieleden bij de Vlaamse literatuur en bij de missie en werking van het VFL blijft groot. Dat blijkt niet alleen uit de gerichte, opbouwende kritische vragen, maar ook uit hun engagement om opnieuw de Frankfurter Buchmesse te bezoeken, om zelf het gastlandschap van dichtbij te kunnen meemaken.

De directeur en voorzitter van het VFL kwamen in de loop van 2016 geregeld samen met het kabinet-Gatz om onder meer te praten over de mogelijke verhuizing van het VFL en iedereen Leest naar één pand. Andere thema's die aan bod kwamen zijn: de overdracht van de provinciale middelen, de opstart van het non-fictiebeleid, de Vlaams-Nederlandse culturele samenwerking, het tijdschriftenbeleid, het BoekenOverleg (met als specifieke thema's de gereguleerde boekenprijs en de generieke leesbevorderingscampagne), de verdere uitbouw van het buitenlandbeleid en de begroting en specifieke prioriteiten voor 2016, los van de algemene opdracht vastgelegd in het decreet en de beheersovereenkomst.

Het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM) was het aanspreekpunt voor de technische begeleiding van begrotingsprocedures, de uitwisseling van informatie over dossiers in de overgangszone tussen letteren en andere kunst disciplines en het buitenland. Ook thema's als het gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse 2016, digitalisering, de Nederlandse Taalunie, non-fictiebeleid en tijdschriftenbeleid stonden op de agenda.

3.3 Het Nederlands Letterenfonds

Het VFL werkt nauw samen met het Nederlands Letterenfonds. De fondsen stemmen hun werking op elkaar af, om op die manier de Nederlandstalige letteren- en boekensector zo goed mogelijk te ondersteunen en te overzien en samen helder te communiceren over de Nederlandstalige literatuur in binnen- en buitenland.

In 2016 was deze Vlaams-Nederlandse samenwerking sterker en zichtbaarder dan ooit, met de gezamenlijke Vlaams-Nederlandse presentatie op de Frankfurter Buchmesse. Meer dan ooit werkten de fondsen samen aan de vertegenwoordiging en zichtbaarheid van Nederlandstalige literatuur in het buitenland, met ambitieuze plannen. Bovendien werkte het Frankfurt 2016-team verspreid in Nederland (bij het Nederlands Letterenfonds) en in Vlaanderen (bij het VFL) onder dak, waardoor beide teams elkaar vaker zagen dan anders.

Het gastlandschap was een succes, en een voorbeeld voor hoe Vlaams-Nederlandse samenwerking kan renderen in de cultuursector. Beide fondsen zijn dan ook van plan om de samenwerking in de toekomst nog te versterken, zeker als het gaat over de promotie van de Nederlandstalige literatuur in het buitenland.

Maar het VFL werkt ook nu al naast de gastlandpresentatie veel en graag samen met de collega's van het Nederlands Letterenfonds, dat in grote lijnen dezelfde missie en werking heeft als het VFL.

- Samen organiseren de fondsen drie tweejaarlijkse vertalersprijzen (voor het Franse, het Engelse en het Duitse taalgebied – zie ook 2.2.2.5).
- De gezamenlijke vertalingendatabank werd verder aangevuld tot meer dan 19.800 uit het Nederlands vertaalde titels.
- In 2016 werd het systeem van geaccrediteerde vertalers uit het Nederlands, dat het Nederlands Letterenfonds en het VFL samen beheren, nog verder op elkaar afgestemd en verfijnd.
- Het beoordelingssysteem voor vertalingen werd in de loop van 2016 meer gestroomlijnd.
- Beide fondsen houden elkaar goed op de hoogte van de eigen specifieke subsidie-regelingen.

- Dagelijks worden informatie, adressen en ervaringen met buitenlandse uitgevers, vertalers en beurzen uitgewisseld.

3.4 Het Expertisecentrum Literair Vertalen (ELV)

In 2016 sloot het VFL een geassocieerd partnerschap af met het Expertisecentrum Literair Vertalen (ELV). Andere partners van het ELV zijn het Nederlands Letterenfonds, de Universiteiten van Utrecht en Leuven en de Nederlandse Taalunie. Het VFL voorziet een jaarlijkse bijdrage van € 15.000 voor de werking van het ELV en zetelt vanaf nu in de bestuursvergadering. Bij beslissingen over de jaarplanning en de begroting van het ELV heeft het VFL voortaan ook een duidelijke stem. Op die manier kan het VFL de eigen werking en het eigen beleid rond vertalers beter afstemmen op de activiteiten van het ELV en actief participeren in het beleid en de werking van het ELV. Het komt de uitbouw van een meer coherent en consequent vertaalbeleid ten goede, in samenwerking met de relevante partners in de Lage Landen.

Van 22 tot 26 augustus 2016 organiseerde het ELV een zomercursus in Antwerpen voor vertalers in het Frans en het Arabisch. Voor Frans is er nood aan verjonging van het vertalersbestand en werden jonge vertalers uit het Nederlands gestimuleerd deel te nemen. De keuze voor Arabisch werd gestuurd vanuit het VFL, dat in de praktijk stoot op een gebrek aan professionele vertalers Nederlands-Arabisch, terwijl de interesse in literatuur uit Vlaanderen bij Arabische uitgevers groeit.

In 2016 liep er een mentoraat in het Nederlands, in samenspraak met het VFL: Joëlle Feijen werd begeleid door Henri Bloemen voor de vertaling van het Duitse boek *Ad Carl Schmitt. Gegenstrebiges Fügung* van Jacob Taubes. Er liep ook één mentoraat uit het Nederlands, in samenspraak met het VFL: Adele Elbel werd begeleid door Madla de Bruin en Kees Mercks voor de Tsjechische vertaling van *De Keisnijdens* van Pieter De Buysser.

Tot slot werkt het VFL samen met het ELV voor ontwikkelingsbeurzen. Die bieden veelbelovende literair vertalers, voor wie de stap vanuit de opleiding naar een boekvertaling met modelcontract nog te groot is, de kans om zich onder begeleiding van een ervaren collega verder te professionaliseren. In 2014 zette het ELV in samenspraak met het VFL een ontwikkelingsbeurs op voor Tom Van de Voorde, begeleid door David Colmer, voor de vertaling uit het Engels van *Songs for Sarah* van Michael Palmer. Dit project liep in een eerdere fase vertraging op en werd daarom nog voortgezet in 2016.

3.5 De Nederlandse Taalunie

De Nederlandse Taalunie (NTU) heeft het governance model van het ELV in 2016 grondig aangepast (zie ook 3.4). De ruime financiële ondersteuning van het ELV door de Nederlandse Taalunie bleef overeind om de deskundigheidsbevordering van literaire vertalers uit en in het Nederlands te bevorderen. In overleg en akkoord met de beide letterenfondsen en de Universiteiten Utrecht en Leuven werd echter besloten om de lossere samenwerking om te vormen tot een geassocieerd partnerschap met wederzijdse rechten en plichten.

De NTU maakte ook deel uit van de adviesraad voor het Vlaams-Nederlandse gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse. Naar aanleiding van dat gastlandschap ontwikkelde de NTU ook een eigen folder ter verspreiding aan Duitse scholieren en

studenten Neerlandistiek. Daarnaast werd er een korte animatiefilm gemaakt. Ook bij de grote ontmoetings- en studiedag van neerlandici op de Frankfurter Buchmesse was de NTU zeer nauw betrokken.

3.6 Boek.be, VUV en VVB

Net als de muzieksector is de boekensector binnen de kunstendisciplines een segment met een grote rol voor de economische actoren. Als organisaties met een economische finaliteit spelen uitgeverijen, importeurs en boekhandels een belangrijke rol in de reproductie en verspreiding van literaire creaties en leveren ze materiaal en inhoud aan voor de werking van non-profit literaire organisaties en manifestaties. Het is dan ook logisch dat het VFL direct contact houdt met de koepelorganisatie van de boekensector (Boek.be) en met de deelorganisaties voor uitgevers, de Vlaamse Uitgevers Vereniging (VUV) en voor boekhandels, de Vereniging Vlaamse Boekverkoopers (VVB).

Zowel het VFL als Boek.be, de VUV en de VVB nemen deel aan het BoekenOverleg. Er is dus regelmatig overleg tussen de verschillende organisaties en ze zijn alle rechtstreeks betrokken bij thema's zoals de gereguleerde boekenprijs en de generieke boekencampagne. Daarnaast biedt het VFL ondersteuning aan de VAV bij haar gesprekken met de VUV over de naleving van het modelcontract voor literaire uitgevers, om ervoor te zorgen dat dit consequent wordt toegepast en om eventuele afwijkingen of overtredingen bespreekbaar te maken en te remediëren.

Samen met Iedereen Leest, CANON Cultuurcel en Boek.be organiseert het VFL ook jaarlijks een speciaal scholenprogramma met auteurs op de Antwerpse Boekenbeurs (zie ook 2.1.2.4). Met het programma willen de verschillende partners leesbevordering in de praktijk stimuleren. Daarbij wordt uitdrukkelijk rekening gehouden met scholen die een grote populatie leerlingen met een migratieachtergrond hebben en ook met kansengroepen. Uit de reacties van leerkrachten en studenten kan een grote positieve waardering voor deze activiteit afgeleid worden.

Op de belangrijkste internationale vakbeurzen (Bologna, Londen en Frankfurt) presenteert het VFL zich via zijn aandeel in de collectieve Vlaamse stand, gecoördineerd door de VUV, om de uitstraling en de betrokkenheid vanuit cultuur en letteren duidelijk zichtbaar te maken.

VFL-medewerkers namen als gastdocent deel aan de lessencyclus 'Introductie tot het boekenvak' en de algemene cursus 'Inleiding tot cultuurmanagement' aan de Universiteit van Antwerpen en aan de cursus 'Inleiding tot cultuurmanagement' aan VIVES, campus Brugge. Op die manier werkt het VFL mee aan de professionalisering van de sector en de opleiding van potentiële toekomstige werknemers van het boeken- of letterenvak.

3.7 Vlaamse Auteursvereniging (VAV)

Ook in 2016 was er regelmatig overleg tussen het VFL en de Vlaamse Auteursvereniging (VAV). Onder meer de volgende thema's werden besproken: de naleving van het modelcontract, het opzetten van een ontwikkelingsbeleid waarbij bijvoorbeeld gevestigde auteurs begeleiding bieden aan jonge auteurs, de rekbaarheid en openheid van de auteurslijst, de druk op het lezingenbudget en het maken van afspraken voor faire vergoedingen voor auteurs die deelnemen aan leesbevorderingsprojecten of die meewerken aan een doelgroep-

gerichte publicatie.

Daarnaast maakt de VAV ook deel uit van het Vlaamse vooroverleg voor de Raad voor Intellectueel Eigendom, sectie auteursrechten. In dat vooroverleg worden alle belangrijke wetgevende initiatieven op Europees, federaal of Vlaams vlak besproken, samen met alle andere stakeholders uit Vlaanderen (onderwijs, boekenvak, kunstenpunt, belangenorganisaties, beheersvennootschappen en media). Tot slot heeft het VFL in het kader van de jaarlijkse ledenvergadering van de VAV een bescheiden financiële bijdrage van € 1.473,04 geleverd om de deelnemers aan het vertalersdebat te vergoeden.

3.8 BoekenOverleg

Het BoekenOverleg bestaat uit een kerngroep en een breder forum. Dat forum kwam in 2016 twee keer samen. Met de kerngroep vonden gespreid over het jaar vijf reguliere vergaderingen plaats over de prioriteiten en acties van het BoekenOverleg. Daarnaast werden volgende werkgroepen opgericht om een aantal belangrijke thema's uit te diepen en inhoudelijk voor te bereiden:

- werkgroep auteursrecht in het digitale tijdperk;
- werkgroep beleidsdomeinoverschrijdend leesbevorderingsbeleid;
- werkgroep Staat van het Boek.

Verder vormde de uitwerking van de generieke leesbevorderingscampagne een vast punt op de agenda van de kerngroep. Er werden een aantal specifieke bijeenkomsten georganiseerd met het oog op de concrete uitwerking en invulling van de campagne. Deze workshops werden begeleid door het communicatiebureau BBDO, dat op vraag van het BoekenOverleg de opdracht kreeg om een brede sensibiliserende campagne rond boeken uit te werken die zich richt tot de zogenaamde *light reader*. De centrale idee die de campagne schraagt is 'boek tijd voor een boek', vanuit de vaststelling dat veel mensen niet aan lezen toekomen vanwege een gebrek aan tijd. Op 21 juni 2016 werd de campagne gelanceerd met interventies in de publieke ruimte in Gent, Antwerpen en Brussel.

De bevindingen en conclusies van de drie hierboven vermelde werkgroepen werden telkens teruggekoppeld op de bijeenkomsten van de kerngroep. De werkgroep over de Staat van het Boek kwam in 2016 samen om de Staat van het Boek voor te bereiden die plaats vindt op 24 april 2017.

Verder kwamen in de reguliere vergaderingen o.a. volgende thema's aan bod:

- de stand van zaken rond het decreet over de gereguleerde boekenprijs;
- leesbevordering binnen de eindtermen;
- het actieplan *Cultuur en Onderwijs - Samen voor meer en beter*;
- literair grensverkeer tussen Vlaanderen en Nederland;
- de dynamische literaire canon, vanuit Vlaams perspectief;
- de impact van het lokale beleid op de werking van de bibliotheken en de oprichting en opdrachten van Cultuurconnect;
- de inspiratiedag rond diversiteit en lezen, georganiseerd door het VFL en Iedereen Leest;
- de druk op de vrijheid van meningsuiting;
- onderzoek rond de deponering van digitale publicaties;
- het traject *Cultuur in de Spiegel*;
- het gastlandschap van Vlaanderen en Nederland op de Frankfurter Buchmesse.

Samenstelling BoekenOverleg:

- Auteursbelangen: VAV
- Bibliotheeksector: Cultuurconnect, Luisterpunt, VVBAD
- Onderwijs: CANON Cultuurcel
- Erfgoed boek & letteren: KANTL, Letterenhuis, Vlaamse Erfgoedbibliotheek
- Commerciële boekensector: Boek.be, VUV, VVB, VBI
- Leesbevordering: Iedereen Leest
- Literair middenveld: Behoud de Begeerte, Passa Porta, PEN Vlaanderen, Poëziecentrum, Stripgids
- Vlaams Fonds voor de Letteren
- Creatief Schrijven

3.9 Iedereen Leest

Iedereen Leest startte in 2016 met de uitvoering van zijn meerjarenplan *Meer Leesplezier, meer lezers*. Hieronder worden de voornaamste krachtlijnen van dat nieuwe meerjarenplan 2016-2020 opgesomd.

- De organisatie wijzigde haar naam van Stichting Lezen naar Iedereen Leest, als zichtbaar bewijs voor de koerswijziging.
- De missie van de organisatie werd hertekend en luidt voortaan: ‘Als referentieorganisatie rond lezen en leesbevordering wil Iedereen Lezen samen met anderen op een dynamische wijze bouwen aan een sterke en brede leescultuur. Als behartiger van een inspirerend lees klimaat streeft Iedereen Leest ernaar om de bewustwording rond het belang en de functie van leesplezier te verhogen.’
- Dat vertaalt zich in vijf strategische doelstellingen:
 - » Een domeinoverschrijdend beleid rond *early literacy* heeft ingang gevonden.
 - » Uitnodigende en stimulerende leesomgevingen zijn zichtbaarder aanwezig.
 - » Het bewustzijn leeft dat leesplezier bijdraagt tot een betere geletterdheid.
 - » Structurele leesbevorderingsnetwerken zijn gevormd en actief.
 - » Een expertiseplatform is opgericht en werkzaam.
- Iedereen Leest neemt voortaan de volgende rollen en functies op:
 - » De organisatie is coördinator van een breed gedragen leesbevorderingsbeleid.
 - » Ze is makelaar van kennisopbouw en -deling over lezen en leesbevordering en wil via deskundigheidsbevordering de rol van mediators voor leesbevordering versterken.
 - » Iedereen Leest is motivator en inspirator om het imago en de sfeer rond lezen positief te beïnvloeden.
 - » Iedereen Leest bouwt aan een slagvaardige, reflectieve, zelfkritische en innovatieve organisatie en vervult zo ook de rol van innovator-cultuurmanager.

Op verzoek van het VFL-bestuur legde Iedereen Leest begin 2016 aanvullend een monitoringplan voor met kwalitatieve en kwantitatief meetbare criteria en met aandacht voor het bereiken van kansengroepen met voldoende aandacht voor mensen in armoede en/of met een andere etnisch-culturele achtergrond. Op basis van beide documenten sloot het VFL een beheersovereenkomst af met Iedereen Leest voor de periode 2016-2020.

Net zoals in 2014 en 2015 neemt Iedereen Leest deel aan de vergaderingen van de advies-

commissie Letteren en Samenleving van het VFL, die adviseert over de projecten leesbevordering (zie ook 2.1.1.7). Dit is een bewuste keuze om op die manier begeleiding en coaching vanuit Iedereen Leest mee mogelijk te maken en om ervoor te zorgen dat Iedereen Leest haar coördinatiefunctie optimaal kan uitbouwen.

Daarnaast werd in de loop van 2016 onder leiding van Iedereen Leest werk gemaakt van een actieplan voor een breed gedragen beleidsdomeinoverschrijdend leesbevorderingsbeleid. Hiervoor werd in de schoot van het BoekenOverleg een werkgroep opgericht. Van een aantal acties die in dit actieplan worden opgenomen is al werk gemaakt in 2016. Zo investeert het VFL samen met Iedereen Leest en CANON Cultuurcel in twee proeftrajecten waarbij een auteur gedurende een aantal maanden een residentie opneemt in een school (zie ook 2.1.2.7). Het eerste traject werd eind 2016 al opgestart met Laïla Koubaa in de Sassepoort in Gent en loopt verder in 2017. De aftrap van het tweede traject vindt pas in 2017 plaats. De officiële lancering van het integrale actieplan zal gebeuren op de Staat van het Boek op 24 april 2017.

Op 14 juni organiseerde het VFL samen met Iedereen Leest een erg geslaagde inspiratiedag rond lezen en diversiteit. Op deze dag werden een groot aantal succesvolle projecten leesbevordering gepresenteerd die inzetten op diversiteit en werd het debat aangegaan met verschillende spelers uit het letterenveld om te bekijken welke stappen noodzakelijk zijn om nog meer diversiteit mogelijk te maken.

Ten slotte werkte het VFL in 2016 opnieuw samen met Iedereen Leest, CANON Cultuurcel en Boek.be aan het scholenprogramma op de Boekenbeurs (zie ook 2.1.2.4).

3.10 Flanders Investment and Trade

In 2016 beperkte de samenwerking van het VFL met Flanders Investment and Trade zich hoofdzakelijk tot de gezamenlijke uitgeversstand op de Frankfurter Buchmesse, waar het VFL opnieuw deel van uitmaakte. Die keuze voor een plaats op de collectieve stand is bewust, om de uitstraling en de betrokkenheid vanuit cultuur en letteren duidelijk zichtbaar te maken. Voor de zesde keer coördineerde en financierde FIT de stand deels mee. In het kader van het gastlandschap was er afstemming en coördinatie tussen FIT en de ontwerpers van het gastlandschap om de look en feel van die presentatie ook door te trekken naar de collectieve stand.

Daarnaast maakte FIT deel uit van de adviesraad voor het Vlaams-Nederlandse gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse. In die adviesraad werden alle belangrijke beslissingen, inhoudelijke keuzes en vooruitgang besproken, met de uitdrukkelijke doelstelling om feedback te krijgen en inspraak te verlenen. FIT zetelde ook in de interministeriële werkgroep met medewerking van de Vlaamse vertegenwoordiging en de Nederlandse ambassade in Berlijn. De uitdrukkelijke doelstelling van die werkgroep was om alle betrokken overheidspartners zorgvuldig te betrekken en te informeren over het verloop van de voorbereiding en om concrete afspraken te maken voor alle belangrijke officiële momenten (exposities, openingsmoment van de Buchmesse en het paviljoen, protocollaire zaken i.v.m. officiële delegaties, enz.).

3.11 KANTL

In 2016 werd met de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde (KANTL) verder gewerkt aan de verspreiding van de dynamische literaire canon vanuit Vlaams perspectief (zie ook 2.1.2.5).

3.12 Vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering

Het VFL werkt graag en veel samen met de Vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering (VVR) voor de promotie van Vlaamse literatuur in het buitenland. De VVR zijn diplomatieke vertegenwoordigers voor algemeen-politieke belangen, in onder meer Parijs, Londen, Praag, New York en Madrid. Zij hebben niet alleen een budget ter beschikking voor de ondersteuning van culturele evenementen ter plaatse, maar beschikken samen met hun team ook over een breed netwerk en de nodige knowhow om organisaties als het VFL te ondersteunen bij activiteiten in het buitenland.

In 2016 organiseerden zo goed als alle vertegenwoordigers, na afstemming met het VFL, een literair programma in het kader van het Vlaams-Nederlandse gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse. Ze hadden een extra budget beschikbaar voor zulke programma's, in samenwerking met de Nederlandse ambassades.

Het VFL wil in het bijzonder zijn dank en waardering uitspreken voor het werk van Koen Haverbeke, Vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering in Berlijn, die zich met volle overgave en enthousiasme inzette voor het gastlandschap. Beide fondsen konden rekenen op organisatorische, logistieke én financiële hulp van de VVR, die steeds overlegde met de Nederlandse ambassade in Berlijn en met het organiserende gastlandteam. De inzet van de VVR en hun aanzienlijke bijdrage op alle vlakken droegen substantieel bij tot het succes van het ambitieuze gastlandproject en we willen hen daarvoor op deze plek ook nog een keer expliciet bedanken.

Ook de Vlaamse vertegenwoordiging in Londen leverde een bijzondere inspanning, die resulteerde in de aanwezigheid van acht Nederlandstalige auteurs op het jaarlijkse en wereldvermaarde Edinburgh Book Festival (augustus 2016).

3.13 Platform Literatuur en Samenleving

Het Platform Literatuur en Samenleving (PLISA) is een initiatief van het tijdschriftenverband FOLIO, het VFL en Vlaamse literatuurwetenschappers. Op donderdag 21 september organiseerde PLISA een uitwisselingsdag over literaire kritiek bij deBuren in Brussel.

De uitwisselingsdag had als doel de banden tussen het onderwijs, de academische studie en de literaire kritiek aan te halen. Dit gebeurde enerzijds door het aanreiken van goede praktijken en anderzijds door het voorstellen van nieuwe samenwerkingen. In de voormiddag werden verschillende presentaties gegeven, zowel vanuit het oogpunt van het literatuuronderwijs, het literaire veld als van de literatuurkritiek. Onder meer Harold Polis, Jos Geysels, Charles Ducal, Dirk De Geest, Gert Brouns, Carl De Strycker, Karel Verhoeven en Vanessa Joosen lichtten een best practice toe waarin onderwijs, academische studie en literaire kritiek elkaar de hand reiken. In de namiddag werden in verschillende werkgroepen concrete ideeën voor een verbeterde samenwerking uitgewerkt en plenair voorgesteld. Filosoof Ger Groot en auteur Ivo Victoria brachten een slotreflectie.

4 FINANCIËEL JAARVERSLAG 2016

4.1 Jaarrekening

4.1.1 Balans 2016

ACTIVA		31/12/16	31/12/15
VASTE ACTIVA		113.916,78	124.874,76
II. IMMATERIELE VASTE ACTIVA		30.171,30	31.953,14
software	214	260.907,15	219.640,10
geb afschr software	2149	-230.735,85	-187.686,96
III. MATERIELE VASTE ACTIVA		69.581,87	78.689,06
C. MEUBILAIR EN ROLLEND MATERIEEL		35.519,69	41.603,06
hardware	243	151.242,74	146.237,81
geb afschr hardware	2439	-130.210,54	-120.272,35
kantoormeubilair	244	129.555,20	125.867,12
geb.afschr.Meubilair	2449	-115.067,71	-110.229,52
E. OVERIGE VASTE MATERIELE ACTIVA		34.062,18	37.086,00
Inrichting geh. gebouwen	2610	60.476,38	60.476,38
geb. afschr. inrichting geh gebouwen	2619	-26.414,20	-23.390,38
IV. FINANCIELE VASTE ACTIVA		14.163,61	14.232,56
C. ANDERE FINANCIELE VASTE ACTIVA		14.163,61	14.232,56
2. VORDERINGEN EN BORGTOCHTEN IN CONTANTEN		14.163,61	14.232,56
huurwaarborg	2880	11.781,97	11.854,81
huurwaarborg vertalershuis	28800	2.183,33	2.179,44
provisie sociaal secretariaat	2881	198,31	198,31
VLOTTENDE ACTIVA		1.721.819,15	1.508.749,51
VII. VORDERINGEN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR		1.050.365,03	168.461,01
A. HANDELSVORDERINGEN		50.365,03	39.761,01
Klanten	400000	50.365,03	39.761,01
B. OVERIGE VORDERINGEN		1.000.000,00	128.700,00
Nog te ontvangen saldo dotatie	413900	1.000.000,00	128.700,00
IX. LIQUIDE MIDDELEN		3.657,80	578.072,66
ING Saldo Rekening	550010	-	665,00
INGREK FICT SALDO	550011	-	570.333,88
ING Debetrekening	55020	66,00	4.053,61
postchequerekening	5550	1.911,33	1.943,07
kantoorkassa	5701	1.201,65	396,61
voorraad frankeermachine	5705	478,82	680,49
X. OVERLOPENDE REKENINGEN		667.796,32	762.215,84
over te dragen kosten	490	21.675,95	22.810,35
over te dragen subsidieregeling	490100	645.725,37	738.400,31
verkregen opbrengsten	49100000	395,00	1.005,18
TOTAAL ACTIVA		1.835.735,93	1.633.624,27

PASSIVA		31/12/16	31/12/15
EIGEN VERMOGEN		330.189,89	703.544,55
IV. RESERVES		321.138,00	694.932,06
D. BESCHIKBARE RESERVES		321.138,00	694.932,06
Bestemd fonds digitaal poëzieplatform	1332	20.000,00	20.000,00
Bestemde reserve Frankfurt (opvolging)	1333	75.000,00	528.000,00
Bestemde reserve huisstijl en website	1334	30.000,00	-
Bestemde reserve verhuis	1335	121.000,00	79.000,00
Bestemde reserve onderst.vert.non-fictie	1336	-	16.292,06
Bestemde reserve Proj onderst personeel	1337	50.138,00	51.640,00
Bestemde reserve e-aanvraagportaal	1338	25.000,00	-
V. OVERGEDRAGEN RESULTAAT		9.051,89	8.612,49
resultaat vh boekjaar	140100	9.051,89	8.612,49
VREEMD VERMOGEN		1.505.546,04	930.079,72
IX. SCHULDEN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR		1.500.309,44	930.079,72
B. FINANCIËLE SCHULDEN		623.540,08	-
1. KREDIETINSTELLINGEN		623.540,08	-
zichtrekening fict saldo	433	623.540,08	-
C. HANDELSCHULDEN		49.039,05	17.410,78
1. LEVERANCIERS		49.039,05	17.410,78
Leveranciers	440000	28.410,03	14.423,06
Te ontvangen facturen	444000	20.629,02	2.987,72
E. SCHULDEN		170.374,94	162.638,63
1. BELASTINGEN		23.336,52	21.865,51
Ingehouden Voorheffingen	453	25,13	-
Ingeh.voorheffing com,rvd,best	4530002	23.311,39	20.879,26
voorheffing auteursrechten	4530006	-	986,25
2. BEZOLDIGING EN SOCIALE LASTEN		147.038,42	140.773,12
RSZ persoonlijke bijdragen	45401	13.411,51	9.089,92
RSZ patronale bijdragen	45402	13.479,46	13.266,61
Te betalen bezoldigingen	455	790,19	-1,15
te betalen vak geld	455001	117.815,14	117.632,34
andere sociale schulden/med kosten	459	1.542,12	785,40
F. OVERIGE SCHULDEN		657.355,37	750.030,31
te betalen werkingsdotaties	481	11.630,00	11.630,00
te bet werktoel in lev lijst	48110	645.725,37	738.400,31
X. OVERLOPENDE REKENINGEN		5.236,60	-
toe te rekenen kosten	492	5.236,60	-
TOTAAL PASSIVA		1.835.735,93	1.633.624,27

– 4.1.1.1 Activa

- Bij de immateriële en materiële vaste activa waren er in 2016 nauwelijks wijzigingen omdat het beleid hetzelfde bleef.

- Bij de vorderingen op ten hoogste één jaar is er een toename van ongeveer € 900.000. Dat bedrag is in zijn geheel terug te voeren naar een gedeelte van de overheidsdotatie dat op 31 december 2016 nog verschuldigd was. Inmiddels is het begin januari 2017 wel overgeschreven.
- Bij de overlopende rekeningen is er een daling van € 95.000 omdat er minder openstaande subsidieregelingen waren (voornamelijk voor buitenlandse vertalingen).

– 4.1.1.2 Passiva

- Het eigen vermogen bedraagt nu € 330.189,89, een daling met € 373.354,66 ten opzichte van 2015. Die daling is toe te schrijven aan de volledige opname van de bestemde reserve voor het gastlandschap in Frankfurt en de ondersteuning van non-fictie in het buitenland, aangevuld met een klein gedeelte projectondersteuning van het personeel.
- De overgedragen winst van € 9.051,89 is de optelsom van het positieve resultaat van 2016 (€ 172.439,40) en de overgedragen winst van 2015 (€ 8.612,49), verminderd met de nieuwe bestemde reserves.
- De financiële schuld van € 623.540,08 is het gevolg van de laattijdige betaling van de dotatie door het Centraal Financieringsorgaan (CFO) op onze ING-rekening en is inmiddels vereffend begin januari 2017.
- De overige schulden zijn verder gedaald van € 750.030,31 naar € 657.355,37 dankzij de realisatie van meer boeken en vertalingen in het kader van het Vlaams-Nederlandse gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse.

4.1.2 Resultatenrekening 2016

4.1.2.1 OPERATIONELE OPBRENGSTEN	2016	2015	2014	2013
Dotatie Vlaamse overheid	6.528.000	5.582.000	5.969.000	4.659.000
Dotatie Vlaamse overheid voor Frankfurter Buchmesse	928.000	528.000	765.000	0
Terugbetalingen bijdrage organisatoren auteurslezingen	386.500	322.147	296.931	0
Terugbetalingen vervoerskosten auteurslezingen	56.597	50.019	59.074	0
Projectsubsidie non-fictievertalingen uit het Nederlands	16.292	16.730	41.514	74.400
Projectsubsidie crowdfunding platform	0	0	33.477	20.000
Terugbetalingen diensten i.f.v. buitenlandse beurzen + prijzen	7.929	8.628	15.761	7.462
Projectsubsidie 'Ken je bureu' (grensverkeer Vlaanderen -Nederland)	0	5.000	17.279	15.000
Bijdrage Antwerpen Boekenstad voor Vertalershuis	5.000	10.000	0	0
Diverse operationele opbrengsten	48.132	87.134	65.701	32.597
TOTAAL	7.976.450	6.609.658	7.263.737	4.808.459

4.1.2.2 KOSTEN	2016	2015	2014	2013
Subsidies en projecten	6.117.116	5.429.024	5.087.905	3.433.296
Subsidies	4.596.520	4.604.375	4.827.861	3.252.481
Projecten	289.781	314.752	187.390	180.815
Gastlandschap FBM 16	1.230.815	509.897	72.654,00	
Werkingskosten	1.533.135	1.380.308	1.312.234	1.153.903
Personeel	1.130.598	1.043.104	936.766	820.787
Huisvesting	72.617	72.515	73.543	73.640
Administratie, bestuur	111.082	103.416	114.989	107.564
ICT	81.278	63.196	81.017	68.280
Communicatie	32.898	33.280	33.879	34.628
Overige	104.662	64.797	72.040	49.004
Overige kosten	153.524	63.988	70.943	52.874
Afschrijvingen	60.849	63.988	70.943	52.874
Over te dragen subsidieregelingen	92.675			
TOTAAL OPERATIONELE KOSTEN	7.803.775	6.873.320	6.471.082	4.640.073

4.1.2.3 RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR	2016	2015	2014	2013
Operationeel resultaat	172.675	-442.926	982.993	252.461
Financiële opbrengsten	17	90	17	100
Financiële kosten	-252	-858	-676	-702
RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR	172.440	-354.062,00	803.995	174.892

4.1.2.4 Toelichting jaarrekening 2016 en vergelijking met 2015

Opbrengsten

- De basisdotatie van de Vlaamse overheid voor de werking van het VFL, zoals omschreven in de beheersovereenkomst, nam in 2016 toe met € 946.000. Enerzijds ontvangt het VFL vanaf 2016 structureel € 242.000 extra per jaar voor de nieuwe beleidslijn non-fictie. Anderzijds ontving het VFL in 2016 de resterende bijdrage van € 704.000 voor het gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse.
- De dotatie van de Vlaamse overheid voor de Frankfurter Buchmesse (€ 400.000) is het bedrag dat het VFL van andere beleidsdomeinen dan Cultuur heeft ontvangen in het kader van het gastlandschap. Daar werd nog de bestemde reserve voor Frankfurt van € 528.000 aan toegevoegd. Dat is de extra dotatie die het VFL van de Vlaamse overheid vlak voor het jaareinde van 2015 ontving voor het gastlandschap.
- Net zoals in 2014 en 2015 vormden de auteurslezingen ook in 2016 een belangrijke inkomstenbron voor het VFL. Daarbij gaat het niet zozeer om extra inkomsten voor de dagelijkse werking van het VFL, maar wel om opbrengsten die voortkomen uit een loketfunctie die het VFL opneemt in de ondersteuning van auteurslezingen. Die opbrengsten uit de markt worden vervolgens een op een doorgestort aan de auteurs. In 2014 voerde het VFL immers een belangrijke administratieve vereenvoudiging door. Sindsdien ontvangen auteurs de subsidie voor de auteurslezing, de bijdrage van de organisator en de transportkosten in één betaling, rechtstreeks via het VFL en zonder extra administratieve kosten. Het VFL inde daarvoor in 2016 in totaal € 443.097 aan bijdragen voor de auteurs bij de organisatoren van auteurslezingen. Dat betekent een stijging met € 70.931 of 20% ten opzichte van 2015.
- Omdat Vlaams minister van Cultuur Sven Gatz vanaf 2016 financiële beleidsruimte creëerde voor non-fictie, werd de resterende reserve voor non-fictievertalingen (€ 4.524) nu ook volledig besteed.

Kosten

- De totale uitgaven voor subsidies stegen met € 159.303.
- Ten opzichte van 2015 zijn er enkele opvallende verschillen:
 - » Bij de werkbeurzen voor stripauteurs zijn er al heel lang sterke jaarlijkse fluctuaties en 2016 kende beduidend minder aanvragen dan voorheen.
 - » De projectbeurzen en stimuleringsubsidies literaire vertalers herstellen zich tot op het niveau van 2013.
 - » Het bedrag voor productiesubsidies voor uitgevers lag dubbel zo hoog als de afgelopen jaren. Dat is een gevolg van de nieuwe beleidslijn voor doelgroepgerichte publicaties.
 - » Het aantal aanvragen voor literaire manifestaties daalt, wat zich vertaalt in minder toekenningen.
 - » Het aantal aanvraagdossiers voor projecten leesbevordering blijft systematisch toenemen.
 - » Ook het aantal aanvragen voor auteurslezingen blijft toenemen.
 - » Bij de vertaalsubsidies (waar ook de invloed van Frankfurt zichtbaar is) lag een piek in 2015 omdat tussen de toekenning van een vertaalsubsidie en de publicatie van het desbetreffende boek vaak minstens één kalenderjaar ligt.

- » Bij de vertalingen van geïllustreerde boeken is wel een toename van 30% waarneembaar, maar de hoeveelheid te vertalen tekst (en dus de benodigde tijd) speelt hier vaak minder een rol.
- De grootste kostenpost voor 2016 was het gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse, zowel op het vlak van projectwerking als op het vlak van personeelskosten. In 2016 tonen deze kostenposten daardoor een opvallende stijging. Vanaf het budgetjaar 2017 kan echter verwacht worden dat beide kostenposten zich opnieuw op het normale (lagere) niveau en groeitempo zullen situeren.
- Zelfs met een stijging van de algemene werkingskosten (voornamelijk door het gastlandschap) bedroeg de globale overhead slechts 19,20% (waarvan 14,20% personeelskosten en 5% algemene werkingskosten). Met andere woorden: 80,8% van de totale VFL-inkomsten gaat naar de realisatie van de doelstellingen, zoals omschreven in de beheersovereenkomst. Diezelfde beheersovereenkomst bepaalt ook een streefcijfer van 25% voor de algemene werkingskosten. Daar blijft het VFL dus nog steeds ruimschoots onder.
- De over te dragen subsidieregelingen (toegekend in 2016, maar slechts betaalbaar in 2017 of volgende jaren) bedragen € 92.674,94. Het globale bedrag van openstaande subsidieregelingen bedraagt € 645.725 en bestaat nagenoeg volledig uit subsidietoezeggingen voor buitenlandse vertalingen en de 10% reserve ter ondersteuning van organisaties, manifestaties en tijdschriften, die pas wordt uitbetaald na controle van hun jaarverslag en/of -cijfers.

Resultaat

- Het jaarresultaat van de werking van het VFL voor 2016 komt uit op een positief saldo van € 172.439,40.
- De twee voornaamste redenen voor dat batig saldo zijn een overschot van € 95.087 voor Vlaanderen op het Project Frankfurter Buchmesse 2016 en een positieve impact van € 92.675 op het bedrijfseconomisch resultaat van de naar volgende jaren over te dragen subsidieregelingen (conform de regels van het Vlaamse Rekendecreet).

Besluit van het VFL-bestuur

Verslag van de vergadering van het VFL-bestuur op 8 maart 2017:

‘Het VFL-bestuur neemt kennis van de jaarcijfers van 2016 en de toelichting bij de cijfers. Het bestuur neemt verder nota van het officiële verslag van commissaris Nikolas Vandelanotte (Vandelanotte Bedrijfsrevisoren cvba) over de jaarrapportering over het boekjaar afgesloten op 31 december 2016. Deze verklaring over de jaarrapportering werd afgeleverd ‘zonder voorbehoud’ en bevat de volgende conclusie:

Wij hebben de controle uitgevoerd van de jaarrekening van het Vlaams Fonds voor de Letteren VOI over het boekjaar afgesloten op 31 december 2016, opgesteld op grond van het rekendecreet en de uitvoeringsbesluiten daarvan, met een balanstotaal van € 1.835.736 en waarvan de resultaatrekening afsluit met een positief saldo van het boekjaar van € 172.439.

Oordeel zonder voorbehoud

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening conform het rekendecreet en de uitvoeringsbesluiten een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van het Vlaams Fonds voor de Letteren per 31 december 2016, alsook van diens resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met het rekendecreet en de uitvoeringsbesluiten daarvan.

Het VFL-bestuur keurt de balans- en resultatenrekening goed met een positief resultaat over 2016 van € 172.439,40. Samen met de aan de balans toegevoegde reserves geeft dat het volgende resultaat.

- € 42.000 wordt toegevoegd aan het eigen vermogen onder bestemde reserve verhuizing.
- € 75.000 wordt toegevoegd aan het eigen vermogen onder bestemde reserve opvolging Frankfurt.
- € 30.000 wordt toegevoegd aan het eigen vermogen onder bestemde reserve nieuwe huisstijl en nieuwe website.
- € 25.000 wordt toegevoegd aan het eigen vermogen onder bestemde reserve elektronisch aanvraagportaal.
- Na verrekening van die bestemde reserves en de gecumuleerde resultaten van voorgaande boekjaren wordt € 9.051,89 toegevoegd als overgedragen resultaat.’

5 BELEID EN INTERNE WERKING

5.1 Interne studiepunten

5.1.1. Beleidsontwikkeling non-fictie

In 2016 kon het VFL een belangrijke stap zetten in het beleid voor de ondersteuning van Vlaamse non-fictie. Dit genre werd voor het eerst op een structurele manier in de werking van het VFL ingebed, dankzij de middelen die Vlaams minister voor Cultuur Sven Gatz hiervoor in de nieuwe beheersovereenkomst met het VFL (2016-2020) heeft voorzien.

Tot en met 2015 waren de mogelijkheden voor non-fictie beperkt. Auteurs konden een werkbeurs aanvragen voor een literair essay of een projectbeurs voor het schrijven van een literaire of culturele biografie. Hoewel het VFL weliswaar via niet-structurele middelen (zoals een eenmalige projectsubsidie van minister Schauvliege of middelen voor de voorbereiding op het Vlaams-Nederlands gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse) promotie voerde voor non-fictie in het buitenland en in vertaalsubsidies voorzorg, verhinderde het gebrek aan structurele middelen voor dit genre het VFL om een volwaardig en duurzaam beleid voor non-fictie in de brede zin van het woord uit te bouwen. Dat Vlaams minister van Cultuur Sven Gatz de belangrijkste prioriteit uit het *Meerjarenplan 2016-2020* van het VFL, het document dat aan de basis lag van de beheersovereenkomst, heeft gehonoreerd, betekende een grote opsteker voor het literaire veld. Zowel auteurs als uitgevers waren al langere tijd vragende partij voor een ruimer non-fictiebeleid.

Een doorgedreven kwalitatief beleid, gelijkwaardig aan het bestaande VFL-beleid voor andere literaire genres, ving aan met de lancering van het werkbeursreglement voor non-fictieauteurs. Dat reglement biedt ondersteuning aan auteurs van kwaliteitsvolle, boeiende, goed geschreven en auteursgedreven non-fictieboeken. Een nieuw opgerichte adviescommissie Non-Fictie met als leden Ihsane Chioua Lekhli, Diane De Keyzer, Bart Keunen, Jo Tollebeek en als voorzitter Marnix Verplancke gaf in 2016 een positief advies over de aanvragen van 11 non-fictieauteurs (zie 2.1.1.1). In het buitenland werd Vlaamse non-fictie gepromoot, en er werden 12 vertaalsubsidies toegekend aan buitenlandse uitgeverijen voor de vertaling van non-fictie (zie 2.2.2.2 en 2.2.1.1). Ook de auteurslijst werd uitgebreid met 15 non-fictieauteurs die over hun werk gesubsidieerde lezingen kunnen geven (zie 2.1.1.8).

Tot slot werden in 2016 de eerste voorbereidingen getroffen voor een verdere uitbreiding van het non-fictiebeleid. Na gesprekken met verschillende Vlaamse uitgevers van non-fictie werd een nieuw reglement voor productiesubsidies voorbereid, dat vanaf 2017 ondersteuning mogelijk maakt van commercieel minder evidente non-fictiepublicaties.

5.1.2. Ontwikkelingsbeleid

Het VFL wil ervoor zorgen dat zijn subsidiebeleid actief bijdraagt aan de ontwikkeling van het letterenveld, met een beleid op maat dat oog heeft voor specifieke noden zowel op het vlak van genre als wat betreft het auteursbestand (met oog voor diversiteit in leeftijd, etnisch-culturele achtergrond, enz.). De grondige uitwerking van dit ontwikkelingsbeleid is een van de uitdagingen voor 2017 (zie ook 7.1). Ter voorbereiding van de uitgebreide denkoefening die volgend jaar op de agenda staat, organiseerde de directie in augustus 2016 al een denkdag met de staf. Op die denkdag werd het grotere kader in kaart gebracht

en werden de criteria, uitgangspunten en aandachtspunten die voor deze denkoefening relevant zijn geïnterpreteerd.

5.2 Actualisering subsidiereglementen 2017

De subsidiereglementen van het VFL worden jaarlijks geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. In de zomer en het najaar van 2016 werden de subsidiereglementen voor 2017 voorbereid.

5.2.1 Reglementen binnenland

Een belangrijke wijziging in de subsidiereglementen voor 2017 is de indexering van de werkbeurzen. Een werkbeurs bedraagt 2 tot 8 eenheden. In 2016 kwam een eenheid overeen met € 2.500 (belastingvrij voor rijksingezetenen). Dat bedrag werd voor de laatste keer geïndexeerd in 2012 (van € 2.400 naar € 2.500). Het wordt in 2017 met 4% verhoogd, tot € 2.600. Het inkomensplafond (waarboven geen subsidie meer wordt uitbetaald) wordt eveneens geïndexeerd, van € 39.200 naar € 40.800. De indexering zal ook gelden voor de werkbeurzen voor stripauteurs en non-fictieauteurs. Verder wordt de maximale jaarlijkse toekenning voor projectbeurzen vertalers opgetrokken van € 20.000 naar € 20.800.

Een andere belangrijke wijziging is de verdere implementatie van het non-fictiebeleid. Ook vertalers van non-fictiewerk kunnen een projectbeurs aanvragen. Voor dit genre wordt dezelfde omschrijving gehanteerd als in het werkbeurzenreglement voor non-fictieauteurs. Vanaf 2017 kunnen ook productiesubsidies aangevraagd worden voor de volgende non-fictiewerken: essay, (auto)biografie, geïllustreerd non-fictiewerk of non-fictiewerk waarin foto's of beeldmateriaal zijn opgenomen. Ook tekstedities van literair erfgoed komen in aanmerking. Naar aanleiding van de uitbreiding van de ondersteuning voor non-fictie binnen de werking van het VFL wordt het reglement voor opname op de auteurslijst verder aangescherpt. De adviescommissie Auteurslezingen kijkt na of het werk voldoet aan de omschrijving van non-fictie uit het werkbeurzenreglement.

De voorwaarden voor opname op de auteurslijst worden in 2017 ook uitgebreid met een extra beoordelingscriterium, namelijk de beoordeling van het leesbevorderend karakter van lezingen. De auteur moet in de aanvraag aangeven in hoeverre de lezingen het publiek aanzetten tot het lezen van literair werk. Louter informatieve lezingen komen niet in aanmerking. Slamdichters kunnen vanaf 2017 – ook als ze nog geen publicatie hebben bij een professionele uitgeverij – in aanmerking komen voor opname op de auteurslijst. Het VFL vraagt in dat geval extra informatie op: een artistiek cv, videomateriaal en uitgeschreven versies van de teksten in de opname. Een ad hoc samengestelde selectiecommissie beoordeelt de kandidatuur van slamdichters zonder professionele publicatie. Deze commissie evalueert de aanvragen op basis van de literaire kwaliteit van het ingezonden werk, relevante podiumervaring en professionaliteit van de voordracht (zie ook 2.1.2.6).

Vanaf 2017 kunnen ook geïnteresseerde organisatoren uit Wallonië (bijvoorbeeld scholen) een subsidie voor een auteurslezing aanvragen. Tot nu kon de subsidie enkel aangevraagd worden door organisaties met een vestiging in Vlaanderen of Brussel. Een lezing moet uiterlijk één maand voor de datum van de lezing aangevraagd worden. Vroeger was dat twee maanden.

Tot slot kunnen literaire tijdschriften die een VFL-subsidie ontvangen vanaf 2017 een aanvraag doen voor subsidie van een literaire manifestatie. Dit heeft te maken met het gewijzigde tijdschriftenreglement 2017-2020 waardoor literaire tijdschriften vanaf 2017 enkel nog een subsidie ontvangen voor de betaling van auteurshonoraria en een deel van de redactiewerking.

5.2.2 Reglementen buitenland

Vanaf 2017 wordt aan aanvragers van vertaalsubsidies voor een boek (alle genres) gevraagd om een deadline te respecteren voor het bezorgen van de nodige stukken (boeken, pdf en betaalbewijs). Dat moet vanaf dan uiterlijk 6 maanden na de publicatie gebeuren. Dossiers waarbij het VFL de bewijsstukken niet tijdig ontvangt, zullen zes maanden na publicatie worden afgesloten. Op die manier komt het voor de subsidie gereserveerde bedrag opnieuw vrij.

Na het succesvolle gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse wil het VFL meer dan ooit blijven inzetten op de promotie van Vlaamse literatuur in het buitenland. We werken er voortdurend aan om het aantal vertaalde Vlaamse titels te doen blijven stijgen, ook met vertaalsubsidies. De subsidiebudgetten van het VFL zijn echter niet onbeperkt en moeten daarom zo optimaal mogelijk worden ingezet, in overeenstemming met de opdracht en de missie van het VFL. Als de vertaalrechten van een titel voor een hoog bedrag worden verkocht, is dat uiteraard goed nieuws. Maar op een bepaald punt bereikt de marktcorrigerende functie van het VFL zijn grens, rekening houdend met onze budgettaire mogelijkheden. Daarom zullen titels waarvoor de vertaalrechten voor meer dan € 25.000 verkocht worden, niet meer in aanmerking komen voor vertaalsubsidie door het VFL. Deze begrenzing wordt toegevoegd aan de verschillende reglementen voor 2017. In de praktijk zal dit slechts in uitzonderlijke gevallen van toepassing zijn.

5.3 Stages en onderzoekprojecten

In het kader van het behalen van haar Master Cultuurmanagement aan de Universiteit Antwerpen deed Virginie Van Dael van maart tot juni 2016 een onderzoeksstage bij het VFL. Zij onderzocht op vraag van het VFL in welke mate personen met niet-westerse roots zich vandaag de dag binnen het Vlaamse schrijverslandschap vertegenwoordigd zien (zie 5.4).

Volgende stagiairs werkten in de loop van 2016 mee aan de communicatie over het Vlaams-Nederlandse gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse:

- Yannick Geens (bachelor taal- en letterkunde);
- Pauline D'Haene (master cultuurmanagement);
- Nikki De Deyn (master communicatiewetenschappen);
- Elvier Rogiers (bachelor cultuurmanagement);
- Toon Theuwis (master literair vertalen);
- Sacha Huynen (master literair vertalen);
- Erin De Wolf (master journalistiek);
- Kathrin Lange (master taal- en letterkunde);
- Herman Feijen (bachelor taal- en letterkunde).

Aan de nieuwe buitenlandwebsite (zie 6.1.2) werkten Britt Jansen en Laura Van Put mee.

Zij liepen stage bij het VFL van 8 november 2016 tot 24 januari 2017 in het kader van hun opleiding Taal- en Letterkunde. Het was een praktische stage, waarbij ze informatie verzamelden over Vlaamse auteurs en boektitels, en over vertalers uit het Nederlands, om die vervolgens in teksten te gieten en naar Engelse vertalers te sturen. In een laatste fase konden zij deze teksten al invoeren in de backend van de website.

5.4 Diversiteitsbeleid

Waar de werking rond diversiteit en interculturaliteit zich in 2014 vooral concentreerde op de ondersteuning van een aantal projecten, de oprichting van de adviescommissie Letteren en Samenleving en de uitbouw van een breed netwerk, werd in 2015 en 2016 bewust ingezet op het verankeren van de aandacht voor diversiteit in de volledige werking van het VFL. Via het aanpassen van reglementen wordt getracht om zoveel mogelijk drempels weg te werken en gelijke kansen te bieden aan verschillende groepen in de samenleving. Het streven naar meer diversiteit in het letterenveld wordt niet bekeken als een opdracht, maar als een verrijking. Dit resulteerde gaandeweg ook in een grotere verwevenheid en gedragenheid binnen de eigen organisatie.

In 2016 werden een aantal nieuwe sporen bewandeld en onderzocht. Erg belangrijk in dit opzicht was het werk dat Virginie Van Dael verrichtte in het kader van haar stage bij het VFL. Als studente Cultuurmanagement aan de Antwerp Management School onderzocht zij in welke mate personen met niet-westerse roots zich vandaag de dag binnen het Vlaamse schrijverslandschap vertegenwoordigd zien. Ze bracht hiervoor cijfergegevens in kaart die betrekking hadden op zowel de genomineerden als de winnaars van populaire Vlaamse literaire prijzen, de line-ups van enkele literaire festivals alsook de aanvraag van beurzen bij en de toekenning ervan door het VFL. Uit haar onderzoek blijkt duidelijk een ondervertegenwoordiging van auteurs met een migratieachtergrond. Op basis van interviews met verschillende personen die actief zijn binnen de literaire sector worden hiervoor in het onderzoek verschillende oorzaken aangehaald.

Het is duidelijk dat het VFL de afgelopen drie jaar via aanpassingen in de regelgeving, de samenstelling van adviescommissies en gerichte ondersteuningsinitiatieven al een aantal duidelijke stappen heeft gezet om tot een beleid te komen dat beter is afgestemd op de noden die in het onderzoek worden aangehaald. Aangezien deze initiatieven echter nog maar een gedeeltelijk antwoord bieden op de uitdagingen die zich stellen, zal het VFL – mede op basis van de resultaten van dit onderzoek – een actieplan uitwerken om diversiteit op een duurzame manier verder te integreren in de werking. In 2016 werden onder andere volgende acties ondernomen.

Vertegenwoordiging binnen de organisatie

Een meer representatieve vertegenwoordiging van mensen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond in het VFL is, gezien de toenemende diversiteit van de samenleving, niet enkel een noodzaak, maar een evidentie. Daarom werd er in 2016 verder geïnvesteerd in een meer evenwichtige samenstelling van de adviescommissies. De werking van het VFL berust voor een groot deel op de expertise die aanwezig is in de tien commissies die adviezen uitbrengen over subsidieaanvragen. Het is daarom belangrijk om de diversiteit in deze commissies te bewaken. Om de culturele en sociale sensitiviteit van commissies te vergroten, wordt ernaar gestreefd om mensen van verschillende achtergronden een plek te geven. Niet enkel wordt

gezocht naar mensen met een andere culturele achtergrond en referentiekader, er wordt ook gestreefd naar een gezond evenwicht tussen mannen en vrouwen.

Een geloofwaardig diversiteitsbeleid uitbouwen kan enkel indien er ook in de eigen organisatie voldoende inspanningen worden geleverd om kansen te geven aan mensen met verschillende achtergronden. Een belangrijk aandachtspunt blijft dan ook om stapsgewijs te komen tot een meer evenwichtige samenstelling van zowel het bestuur als van het team. Bij aanwervingen worden personen met een migratieachtergrond uitdrukkelijk uitgenodigd om te solliciteren, maar dit resulteerde in 2016 nog niet in een meer divers personeelsbestand.

Verdere investering in extern netwerk

Door het stelselmatig uitbouwen van een ruimer en diverser netwerk vinden nieuwe aanvragers en nieuwe stemmen beter dan voorheen de weg naar het VFL. Zo merken we een evolutie op van het aantal aanvragers die zelf een migratieachtergrond hebben of deze doelgroep beogen – niet alleen bij projecten leesbevordering, maar ook bij aanvragen voor literaire manifestaties, organisaties en zelfs tijdschriften.

Het VFL neemt deel aan relevant overleg over diversiteit en streeft ernaar om zowel bij het organiseren van eigen evenementen als bij het geven van input voor externe initiatieven voldoende divers uit de hoek te komen.

Vanuit de vaststelling dat bepaalde groepen in de samenleving minder kansen krijgen en meer drempels ervaren, worden specifieke initiatieven genomen die zorgen voor een betere instroom en aansluiting. De zoektocht naar oplossingen voor het gebrek aan diversiteit kreeg op verschillende manieren een vertaling. Deze volgehouden inspanning resulteert in een steeds betere vertegenwoordiging van ‘gekleurde’ schrijvers en initiatieven, maar er is zeker nog een hele weg af te leggen.

Nieuw reglement doelgroepgerichte publicaties

In 2016 werd een nieuw reglement gelanceerd voor de ondersteuning van doelgroepgerichte literaire publicaties. Het VFL wil hiermee tegemoet komen aan de vraag naar een uitgebreider en kwalitatief literair aanbod dat inspeelt op specifieke behoeften van bepaalde groepen in de samenleving (zie ook 2.1.1.7). Dit nieuwe reglement werd door de voorzitter van de adviescommissie Letteren en Samenleving op 14 juni in t.arsenaal in Mechelen voorgesteld op de inspiratiedag rond lezen en diversiteit georganiseerd in samenwerking met Iedereen Leest.

Organisatie van een inspiratiedag rond lezen en diversiteit

Op de inspiratiedag van 14 juni werden voor het eerst een groot aantal succesvolle projecten leesbevordering gepresenteerd die inzetten op diversiteit en werd het debat aangegaan met verschillende spelers uit het letterenveld om te bekijken welke stappen noodzakelijk zijn om nog meer diversiteit mogelijk te maken. De Britse Alice Curry hield als buitenlandse keynote speaker een mooi pleidooi voor meer diversiteit in kinderboeken. Haar uitgeverij Lantana Publishing zet exclusief in op het aan bod laten komen van stemmen uit verschillende culturen in prentenboeken waarin ook aandacht is voor een representatieve weerspiegeling van de hedendaagse maatschappij. Tijdens deze dag werd duidelijk dat met het budget leesbevordering dat in 2014 naar het VFL werd overgedragen al heel wat relevante initiatieven zijn ondersteund die samen bijdragen aan een meer divers letterenlandschap.

Aanbod slamlezingen opgenomen op www.auteurslezingen.be

Het piloottraject rond slamlezingen (zie 2.1.2.6) werd eind 2016 door de stuurgroep op alle vlakken positief geëvalueerd. Er werd besloten dat slam- en podiumdichters zich vanaf 2017 net zoals andere auteurs het hele jaar door kandidaat kunnen stellen om opgenomen te worden op de auteurslijst. De lezingen die de slamdichters aanbieden zijn populair bij scholen en organisaties die met jongeren met diverse achtergronden werken en worden doorgaans erg positief geëvalueerd door de organisatoren. Ze dragen bij tot een rijkere en meer diverse invulling van het literaire landschap. We kunnen dus spreken van een erg geslaagd traject dat uiteindelijk geleid heeft tot volwaardige integratie in een bestaande regeling van een traditie die voorheen geen plek had binnen het VFL-beleid.

Ondersteuning van literaire creatie

Bij de ondersteuning van de totstandkoming van literair werk is het allerminst de bedoeling om auteurs met een migratieverleden op te sluiten in een hokje, maar wel om tot een meer representatieve vertegenwoordiging te komen. Uit de cijfers die Virginie Van Dael in kaart bracht, blijkt in 2016 een lichte stijging van het aantal auteurs met een migratieachtergrond dat een werkbeurs aanvroeg, in vergelijking met het jaar ervoor. Dit zou erop kunnen wijzen dat auteurs met een migratieachtergrond makkelijker de weg vinden naar het VFL, maar het is nog te voorbarig om hier echt conclusies uit te trekken.

Vertaalbeleid

Vertalers zijn bruggenbouwers omdat zij literatuur uit andere taalgebieden ontsluiten voor lezers van hier, en omgekeerd. Het VFL vindt het belangrijk om niet enkel te investeren in dergelijke verbindingen tussen Europese landen, maar ook minder voor de hand liggende taalgroepen aan bod te laten komen. In 2016 leverde het VFL daarom actief input voor de organisatie van een zomercursus Arabisch door het ELV (zie ook 3.4).

6 COMMUNICATIE

6.1 Beleidsplan in de praktijk

In 2015 schreef het VFL een beleidsplan voor communicatie, gekoppeld aan een duidelijk stappenplan. Dit beleidsplan werd goedgekeurd door het VFL-bestuur. In 2016 werden al een aantal onderdelen van het plan in de praktijk omgezet.

6.1.1 Ontwikkeling nieuwe huisstijl

Op 21 juni 2016 verstuurde het VFL een bestek voor de ontwikkeling van een nieuwe huisstijl voor de buitenlandpromotie van het VFL. In totaal ontvingen we vijf offertes en voorstellen van volgende bedrijven: Designskills, Dift, Dog and Pony, Jacques en Kaplan. Dog and Pony kwam als beste naar voren.

- Het concept dat zij voorstelden is eenvoudig, duidelijk en klopt helemaal: Flanders Literature als venster op het diverse literaire landschap in Vlaanderen. In een later stadium kan dit ook worden doorgetrokken naar de binnenlandse communicatie.
- Het concept is meer dan een logo: het ‘venster’ vindt ook zijn plaats in andere communicatiemiddelen, zoals de boekenfiches en de website.
- Dog and Pony biedt een interessant online stijlhandboek aan, waarmee medewerkers op maat het juiste logo kunnen kiezen, templates voor PowerPointpresentaties kunnen downloaden, enz. Dat is een grote meerwaarde in vergelijking met de meer klassieke stijlhandboeken in pdf-vorm.
- Bovendien heeft Dog and Pony met de vormgeving van Frankfurt 2016 al bewezen mooie resultaten te leveren. Op basis daarvan heeft het VFL veel vertrouwen in dit bedrijf.

In het najaar van 2016 werkte Dog and Pony zijn concept verder uit in nauwe afstemming met het VFL en de websitebouwer (zie verder).

6.1.2 Ontwikkeling nieuwe website buitenlandpromotie

Op maandag 30 mei 2016 verstuurde het VFL een bestek voor de ontwikkeling van een nieuwe website voor de buitenlandpromotie van het VFL. In totaal ontvingen we vier offertes van volgende bedrijven: AXI, Glue, Tobania en Wieni. Wieni kwam als beste kandidaat naar voren.

- Het is een jong, dynamisch bedrijf.
- Wieni kan heel uiteenlopende referenties voorleggen, onder meer van de VRT, met wie we telefonisch contact hadden. Die referenties zijn telkens erg creatief opgevat en zien er goed, degelijk en gebruiksvriendelijk uit.
- In tegenstelling tot de andere mogelijke partners begint Wieni bij elke website van een wit blad om samen met de klant de best mogelijke vorm te bedenken. Dat maakt dat er een grote mate van flexibiliteit is in het ontwikkelingsproces, en dat vindt het VFL erg belangrijk.
- Wieni heeft – net als de andere kandidaten – een demo getoond van het CMS-

systeem, d.w.z. het programma waarmee zij de website bouwen en waarin wij later onze inhoud moeten invullen. Dat zal een nieuwe versie van Drupal 8 zijn, die Wieni – samen met de VRT – ontwikkeld heeft op maat van de klanten. Dit systeem zag er heel gebruiksvriendelijk en flexibel uit.

Eind 2016 bevond de ontwikkeling van de website zich al in een vergevorderd stadium. De vooropgestelde timing om te lanceren werd echter uitgesteld van januari 2017 naar maart 2017.

6.1.3 Ontwikkeling digitaal aanvraagloket

Het VFL wil de administratieve verwerking van subsidieaanvragen graag efficiënter laten verlopen door aanvragers hun dossier digitaal in plaats van op papier te laten indienen. Het is de bedoeling om hiervoor in samenspraak met de externe IT-partners van het VFL een digitaal aanvraagloket te ontwikkelen. Door het drukke jaar (met name als gevolg van het gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse) konden hiervoor in 2016 niet de verwachte stappen worden gezet. Het VFL blijft de mogelijkheden en uitdagingen van het digitale aanvraagloket echter in 2017 verder onderzoeken.

6.2 Online communicatie

De online communicatie van het VFL spitste zich in 2016 toe op de websites (vfl.be en auteurslezingen.be), sociale media (Facebook) en elektronische nieuwsbrieven.

6.2.1. Website

www.vfl.be

De Nederlandstalige website van het VFL maakt informatie beschikbaar over subsidieregelingen, over de deadlines voor die regelingen en over het VFL in het algemeen. Er worden literaire evenementen in binnen- en buitenland aangekondigd en er wordt regelmatig gerapporteerd over subsidietoekenningen en boeken die gerealiseerd worden met de steun van het VFL. Om bepaalde regelingen of activiteiten in de kijker te zetten, verschijnen geregeld nieuwsberichten op de VFL-website. Op de Engelstalige website wordt bovendien bericht over vertalingen uit het Nederlands en over de activiteiten die het VFL opzet om Vlaamse literatuur internationaal te promoten.

De website werd in 2016 37.561 keer bezocht (tegenover 46.014 keer in 2015), of gemiddeld 103 keer per dag. Er waren 24.650 gebruikers (tegenover 30.956 in 2015), van wie 37,7% terugkerende bezoekers. Per bezoek werden gemiddeld 3,54 pagina's bezocht en een sessie duurde gemiddeld 1 minuut en 49 seconden. Van alle bezoekers vond 20,2% rechtstreeks de weg naar www.vfl.be, 12,2% van de bezoekers kwam op de site terecht via een link op een andere website; 7,5% via een link op sociale media (waarvan 96,21% via Facebook); 59,9% vond de weg naar de site via een zoekmachine.

www.auteurslezingen.be

De website www.auteurslezingen.be is in de eerste plaats een digitaal aanvraagloket waar organisatoren een subsidie kunnen aanvragen voor een auteurslezing. Op de website staan profielen van alle auteurs op de auteurslijst (d.w.z. van de auteurs die gesubsidieerde lezingen kunnen geven) met alle nodige contactgegevens en informatie over de lezingen die ze geven. Het VFL plaatst geregeld nieuwsberichten over auteurslezingen op de website, bijvoorbeeld wanneer nieuwe namen aan de lijst worden toegevoegd of wanneer er een themabrochure is gemaakt om een bepaalde groep auteurs in de kijker te zetten (zie ook 6.4.4).

De website werd in 2016 51.770 keer bezocht (tegenover 41.005 keer in 2015), of gemiddeld 29,5 keer meer per dag. Er waren 28.217 gebruikers (23.734 in 2015), waarvan 47,5% terugkerende bezoekers (tegenover 45,3% in 2015). Per bezoek werden gemiddeld 3,35 pagina's bezocht en een sessie duurde gemiddeld 2 minuten en 49 seconden. Van alle bezoekers vond 19% rechtstreeks de weg naar www.auteurslezingen.be; 23,7% van de bezoekers kwam op de site terecht via een link op een andere website; 1,6% via een link op sociale media; 55,8% vond de weg naar de site via een zoekmachine.

6.2.2 Facebook

Het VFL beheert vier Facebook-pagina's.

- **Vlaams Fonds voor de Letteren – 2.140 likes (t.o.v. 1.445 in 2015)**
Deze Nederlandstalige pagina is vooral gericht op professionals uit de Nederlandstalige boekenwereld: van auteurs en illustratoren over uitgevers tot organisatoren van literaire manifestaties en pers. Nieuwsberichten van de Nederlandstalige VFL-website worden hier gedeeld, net als boekennieuws dat gelinkt is aan het VFL-beleid, bijvoorbeeld als het gaat om een auteur die subsidie van het VFL heeft ontvangen.
- **Flemish Literature Fund – 4.740 likes (t.o.v. 4.659 in 2015)**
Deze Engelstalige pagina richt zich vooral op een internationaal professioneel boekenvakpubliek. Berichten die het VFL op zijn Engelstalige website plaatst, worden hier gedeeld, maar ook nieuwtjes over internationaal bekende Vlaamse auteurs, of over auteurs die we internationaal op de kaart willen helpen zetten. Andere mogelijke onderwerpen zijn recente vertalingen van Vlaamse auteurs, mooie internationale recensies van hun werk, fotoreportages van publishers tours, Engelstalige persartikels over de werking van het VFL, interviews met collega's, enz.
- **Vertalershuis Antwerpen – 401 likes (t.o.v. 337 in 2015)**
Deze Nederlandstalige pagina richt zich in de eerste plaats op vertalers uit het Nederlands. Maandelijks wordt een bericht gepost over de vertalers die in het Vertalershuis verblijven, aangevuld met (prijzen)nieuws over vertalers uit het Nederlands. We zetten er deadlines voor subsidieregelingen op (bijvoorbeeld voor fragmentvertalingen), of berichten over de beschikbaarheid van een kamer in het Vertalershuis in de nabije toekomst.

– Auteurslezingen – 584 likes (t.o.v. 453 in 2015)

Deze Nederlandstalige pagina is bedoeld voor organisatoren van auteurslezingen en voor auteurs die auteurslezingen geven. Berichten die op auteurslezingen.be verschijnen, worden hier gedeeld, maar ook nieuws over auteurs die op de auteurslezingenlijst staan, aankondigingen van evenementen met auteurs, foto's van auteurslezingen die het VFL heeft ondersteund, enzovoort.

6.2.3 Elektronische nieuwsbrieven

Het VFL verstuurt drie soorten nieuwsbrieven.

- **Een Nederlandstalige nieuwsbrief**, rechtstreeks via de website vfl.be, die voornamelijk informeert over (deadlines voor) binnenlandse subsidieregelingen, projecten die het VFL ondersteunt of waarbij het VFL (een van de) initiatiefnemer(s) is, over wie verblijft in het Vertalershuis Antwerpen, over literaire evenementen in binnen- en buitenland, en over activiteiten of resultaten van de internationale promotie van Vlaamse literatuur door het VFL. In 2016 verstuurdde het VFL elf Nederlandstalige nieuwsbrieven.
- **Een Engelstalige nieuwsbrief**, rechtstreeks via de website vfl.be, met een buitenlands doelpubliek van vooral professionals uit het boekenvak (uitgevers, festivalorganisatoren, enz.). In 2016 werden slechts twee Engelstalige nieuwsbrieven verstuurd. De belangrijkste reden voor dit lage aantal is het Vlaams-Nederlandse gastlandschap, dat een eigen communicatie voerde via nieuwsbrieven. De buitenlandse communicatie van het VFL draaide in 2016 grotendeels rond dat gastlandschap. Daarom werd de eigen Engelstalige nieuwsbrief een tijdje on hold gezet.
- **Nieuwsbrieven om auteurslezingen te promoten**, via Mailchimp. Er werden in 2016 zes nieuwsbrieven verstuurd naar organisatoren van auteurslezingen, met als onderwerp:
 - » VFL ondersteunt lezingen van vier nieuwe slamdichters (februari);
 - » Wablieft? Lezingen over boeken in eenvoudige taal (mei en november);
 - » Boek een slamdichter en luister naar woorden als vuisten (juli);
 - » Auteurs stellen hun favoriete klassieker voor (oktober);
 - » Nieuwe auteurs op de auteurslijst (december).

6.3 Pers

Het VFL verstuurdde in 2016 samen met het Nederlands Letterenfonds geregeld persberichten over nieuws gerelateerd aan het Vlaams-Nederlandse gastlandschap. Tussen oktober 2015 en eind 2016 stuurde het FBM16-team vijftien Nederlandstalige persberichten en een vergelijkbare reeks Nederlandstalige nieuwsbrieven aan zowel uitgevers als stakeholders.

Daarnaast verstuurdde het VFL ook deze 6 persberichten:

- 18 januari: *Prix des Phares du Nord* voor Koch-vertaler Isabelle Rosselin;
- 27 januari: *Vlaams Fonds voor de Letteren ondersteunt lezingen van tien slamdichters*;
- 31 januari: *Franse uitgevers nodigen Vlaamse stripauteurs uit in Angoulême*;

- 4 mei: *101 auteurs ontvangen werkbeurs van VFL*;
- 21 september: *Shortlist Else Otten Übersetzerpreis 2016 bekend*;
- 28 oktober: *European Network for Literary Translation – ENLIT opgericht*.

6.4 Publicaties

Naast de online communicatie verschijnen jaarlijks ook papieren VFL-publicaties, die overigens ook online te consulteren zijn. In 2016 ging het om de volgende publicaties.

- **Jaarverslag 2015**. Het jaarverslag is een van de belangrijkste en omvangrijkste publicaties van het VFL. Het biedt een gedetailleerd overzicht van de subsidietoekenningen, de gerealiseerde projecten, de lopende onderzoeken en alle initiatieven en inspanningen voor de promotie van de literatuur uit Vlaanderen in binnen- en buitenland. Het is erg uitgebreid, en dat is bewust. Het VFL streeft immers een maximale transparantie na. Het jaarverslag 2015 werd op 140 exemplaren gedrukt, en verzonden naar het kabinet-Gatz, VFL-commissie- en bestuursleden, leden van de Commissie Cultuur en belangrijke partners van het VFL.
BUDGET: € 3.694,10
- **Auteursfiches en fragmentvertalingen buitenland**. Het gaat om Engelstalige fiches met alle informatie over Vlaamse boektitels die potentieel hebben om vertaald te worden, en fragmenten uit die boeken, vertaald in het Engels door professionele vertalers. De fiches en fragmenten zijn bedoeld voor buitenlandse uitgevers, en worden in die zin ook op kleine oplage gedrukt. Daarnaast worden ze beschikbaar gesteld op de website van het VFL. De fiches bevatten een synopsis van het boek, een biografie van de auteur en eventueel de illustrator, praktische informatie (formaat, aantal pagina's, oorspronkelijke titel en uitgever, enz.) en informatie over prijzen en verkochte rechten. Zie 6.4.1 voor een overzicht van de fiches en fragmentvertalingen per genre die in 2016 werden gemaakt en verspreid.
BUDGET: € 5.439,09
- **Brochure Bookshelf Essentials 3**. Geregeld stelt het buitenlandsteam van het VFL themabrochures samen, om een bepaald (deel van een) genre of een thematiek in de Vlaamse literatuur onder de aandacht te brengen van internationale uitgevers. In 2016 verscheen een themabrochure over kinder- en jeugdliteratuur (zie ook 6.4.2). Eerder werden de schijnwerpers al gericht op Vlaamse prozaklassiekers en moderne klassiekers, literatuur met als thema Wereldoorlog I en Vlaamse non-fictie.
BUDGET: € 4.817,24
- **Brochure Literature from Flanders. Guest of Honour Special**. Deze brochure bevatte een selectie nieuwe, Vlaamse titels voor de Frankfurter Buchmesse, ter gelegenheid van het gastlandschap. De brochure was in de eerste plaats bedoeld voor buitenlandse uitgevers, het belangrijkste doelpubliek van het VFL in zijn buitenlandpromotie. Daarnaast werd de brochure ook bezorgd aan de Duitse en aanwezige internationale pers op de Buchmesse, aan delegaties die het paviljoen bezochten, enz.,

waardoor de oplage werd opgetrokken tot 1.500 exemplaren (zie ook 6.4.3).

BUDGET: € 5.497,15

- **Brochure *Littéraire helden. Lezingen van auteurs over hun favoriete klassieker***. Het VFL stelde in 2016 een themabrochure samen met lezingen van auteurs over hun favoriete Nederlandstalige klassieker (zie ook 6.4.4). Dit past in het beleid van auteurslezingen om geregeld een bepaald genre of een bepaalde discipline in de kijker te zetten via een themabrochure. In 2016 werd ingespeeld op de dynamische literaire canon (zie ook 2.1.2.5).

BUDGET: € 5.927,39

- **News & Views**. In 2016 verscheen slechts één editie van deze Engelstalige nieuwskrant, die zowel op de beurs van Londen als op die van Bologna werd verspreid (zie 6.4.5). Het doelpubliek zijn internationale boekprofessionals. Andere jaren verschijnt ook steeds een editie voor Frankfurt. In 2016 werd ervoor gekozen dit niet te doen, om niet in het vaarwater te komen van de goed bedachte communicatie over Nederland en Vlaanderen als gastland op de beurs.

BUDGET: € 633,20

6.4.1 Informatiefiches buitenland

Voor **proza** werden in 2016 een tiental informatiefiches gemaakt. Van sommige van deze titels werd ook een Engelse fragmentvertaling gemaakt, vaak in (ook financiële) samenwerking met de uitgeverij van de betrokken auteurs. Het gaat om fragmentvertalingen van volgende titels.

- *Het smelt* van Lize Spit
- *Haar* van Kathleen Vereecken
- *Wanderland* van Paul Baeten Gronda
- *Blindelings* van Kris Van Steenberge
- *De bekeerlinge* van Stefan Hertmans
- *Yucca* van Peter Terrin
- *WIL* van Jeroen Olyslaegers

Voor de promotie van **poëzie** werkt het VFL niet met informatiefiches per titel of bundel, maar met brochures die het oeuvre van een dichter belichten. Daarbij worden enkele gedichten vertaald in het Engels, Frans, Duits of Spaans. In het vooruitzicht van een nieuwe buitenlandwebsite werden in 2016 geen nieuwe brochures meer gedrukt, maar werden wel fragmentvertalingen gemaakt en gepubliceerd op LyrikLine (zie ook 2.2.2.4) en bijdragen geschreven voor Poetry International Web (zie ook 2.2.2.4). Het gaat om vertalingen van en bijdragen over het werk van Charlotte Van den Broeck, Bart Moeyaert, Max Temmerman, Tom Van de Voorde, Maarten Inghels en Ingrid Braeckman.

Voor **non-fictie** werd in 2016 een tiental nieuwe fiches gemaakt. Van volgende boeken werden, in samenwerking met de uitgever, ook fragmentvertalingen gemaakt.

- *Illusies voor gevorderden* van Maarten Boudry

- *Pieter Bruegel. De biografie* van Leen Huet
- *Arno Breker und Felix Nussbaum: der Nazi und sein Nachbar* van Mark Schaevers
- *Waarom iedereen altijd gelijk heeft* van Ruben Mersch
- *Chanson* van Bart Van Loo

Voor **kinder- en jeugdliteratuur** werden in 2016 geen fiches of fragmentvertalingen gemaakt, noch voor romans, noch voor prentenboeken. Wel werd de brochure *Bookshelf Essentials 3* gemaakt en gepresenteerd (zie 6.4.2). Voor prentenboeken worden er gewoonlijk geen fiches of vertalingen gemaakt. Buitenlandse uitgevers laten zich meestal veeleer leiden door de illustraties in het boek dan door een synopsis van het verhaal. De oorspronkelijke uitgevers hebben daarbij vaak de gewoonte om meteen een Engelse vertaling van de tekst te maken, wat extra ondersteuning door het VFL hier niet altijd noodzakelijk maakt.

Voor **strips** geldt hetzelfde als voor prentenboeken. Het visuele karakter van dit genre maakt dat buitenlandse uitgevers zich in de eerste plaats door de tekeningen of illustraties laten leiden. Daarbij komt het feit dat het werk van Vlaamse stripauteurs vaak snel in het Duits, Frans of het Engels wordt vertaald. Daardoor kunnen andere internationale uitgevers het boek meestal integraal zelf lezen, waardoor een informatiefiche of fragmentvertaling minder doorslaggevend is.

6.4.2 Brochure *Bookshelf Essentials 3*

Op de Bologna Book Fair presenteerde het VFL deel drie van de brochure *Bookshelf Essentials*. Nadat deel één 22 oudere prozaklassiekers in de verf zette, en deel twee inzoomde op hedendaagse prozaklassiekers, focust deel drie op kinder- en jeugdliteratuur uit Vlaanderen. Volgende titels werden in de brochure opgenomen:

Auteurs

- *Vissen smelten niet* van Jef Aerts
- *Allemaal willen we de hemel* van Els Beerten
- *Rosie en Moussa* van Michael De Cock
- *Vijftien wilde zomers* van Jan De Leeuw
- *De hondeneters* van Marita de Sterck
- *Job en de duif* van Evelien De Vlieger
- *Blote handen* van Bart Moeyaert
- *Vallen* van Anne Provoost
- *Vos en Haas* van Sylvia Vanden Heede
- *Mijn vader zegt dat we levens redden* van Do Van Ranst
- *Ik denk dat het liefde was* van Kathleen Vereecken

Illustratoren

- *Mijn oma is van peperkoek* en *De koningin is verdwenen* van Sabien Clement
- *De jongen, de neushoornvogel, de olifant, de tijger en het meisje* en *De gouden kooi* van Carll Cneut
- *Dertien rennende hertjes* en *Het telboek van Prins Hayo de Gelukkige* van Mattias De Leeuw

- Takkenkind en Rennen van Gerda Dendooven
- Tommie en de torenhoge boterham en Wat zit er in die kist? van Pieter Gaudesaboos
- Wachten op matroos en Ik denk van Ingrid Godon
- Otto rijdt heen en weer naar de stad en Het grootste en leukste beeldwoordenboek ter wereld van Tom Schamp
- Boem en Garage Gust van Leo Timmers
- Rood rood roodkapje en Het circus van Dottore Fausto van Isabelle Vandenabeele
- De vrouw en het jongetje en De zeer vermoeide man en de vrouw die hartstochtelijk van bonsai hield van Kaatje Vermeire

De titels die werden geselecteerd, toegelicht en gesitueerd, worden stuk voor stuk aangeprezen door nationale en internationale professionals, onder wie gerenommeerde uitgeverij en vertalers. Het hoofddoel van de brochure is om buitenlandse uitgeverij te informeren over welke Vlaamse kinder- en jeugdliteratuur vandaag essentieel is, van hedendaagse klassiekers tot recenter werk. De brochure werd en wordt op internationale vakbeurzen aan geïnteresseerden uitgedeeld, en is ook op de website van het VFL te vinden.

6.4.3 Literature from Flanders. Guest of Honour Special

Voor de Frankfurter Buchmesse werd een themabrochure gemaakt met een selectie van recente titels in alle genres.

Fictie

- De bekeerlinge van Stefan Hertmans
- WIL van Jeroen Olyslaegers
- Yucca van Peter Terrin
- Blindelings van Kris Van Steenberge
- Het leven gezien van beneden van Dimitri Verhulst

Non-fictie

- Rusteloosheid van Ignaas Devisch
- Pieter Bruegel. De biografie van Leen Huet
- Bloedroes. Over onmodern geluk van Jan Verplaetse

Jeugdromans

- Exclusieve voorpublicatie: Cassis van Bart Moeyaert
- Eén mens is genoeg van Els Beerten
- Grensgangers van Aline Sax

Prentenboeken

- Heksenfee van Carll Cneut en Brigitte Minne
- Stella, ster van de zee van Gerda Dendooven
- Ik moet van Ingrid Godon en Toon Tellegen

Strips

- De tuin van Daubigny van Luc Cromheecke en Bruno De Roover

- De Man van Nu van Hanco Kolk en Kim Duchateau
- Mikel van Judith Vanistendael en Mark Bellido

Poëzie

- Opzichtige stilte van Leonard Nolens
- Nu is al te laat van Erik Spinoy

Daarnaast bevat de brochure een presentatie van de medewerkers van het buitenlandsteam, een exclusieve voorpublicatie van het nieuwe boek van Bart Moeyaert – artistiek intendant van het gastlandproject – en een wervend artikel over het Vertalershuis.

6.4.4 Literaire helden. Lezingen van auteurs over hun favoriete klassieker

Het VFL biedt niet alleen financiële ondersteuning en bemiddeling voor auteurslezingen, maar zorgt ook voor promotie. Dit jaar zette het VFL auteurs die lezingen geven over een auteur of boek uit de literaire canon in de schijnwerpers.

In de brochure *Literaire helden* beantwoorden 31 auteurs de vraag ‘Wie is jouw literaire held?’ met een bijzondere auteurslezing. Een lezing waarin niet zichzelf, maar wel hun favoriete boeken van een overleden Nederlandstalige collega centraal staan. Deze hedendaagse schrijvers vertellen gepassioneerd over hoe canon-auteurs als Hugo Claus, Hendrik Van Veldeke, Harry Mulisch of Paul van Ostaijen een blijvende impact hebben gehad op hun leven en schrijverschap.

Deze auteurs komen aan bod: Ann Ceurvels, Arne Sierens, Bouke Billiet, Carmien Michels, Daniel Billiet, Ed Franck, Els Snick, Elvis Peeters, Fikry El Azzouzi, Geert van Istendael, Gie Bogaert, Jan Cumps, Jan Van Coillie, Jeroen Janssen, Koen Peeters, Marc de Bel, Marc Kregting, Paul Verrept, Peter Holvoet-Hanssen, Peter Theunynck, Philip Meersman, Pieter De Buysser, Rik Van Daele, Roel Richelieu van Londersele, Sascha Reunes, Sylvie Marie, Tim Foncke, Willem Persoon, Willem Roggeman, Wim Chielens en Xavier Roelens.

De themabrochure werd digitaal aan meer dan 3.500 organisatoren (scholen, bibliotheken, sociale en culturele verenigingen) bezorgd. Alle bibliotheken en sociaal-culturele koepels ontvingen bovendien een papieren exemplaar met de post. De brochure is integraal online raadpleegbaar.

6.4.5 News & Views

Het nieuwskrantje *News & Views* bundelt korte berichten over nieuwe literatuur uit Vlaanderen in een aantrekkelijke vormgeving en richt zich op buitenlandse uitgeverij en andere contacten. Het informeert over publicaties met een potentieel in het buitenland, over realisaties die tot stand kwamen met steun van het VFL en over het beleid van het VFL. In 2016 werd één editie gemaakt.

Bologna & London Book Fair Special 2016

Artikels in deze editie van de News & Views:

- This is what we share
- Erlangen goes Dutch and Flemish
- Top Flemish literature translated into English
- Flemish authors on stage in the UK
- A new English translation of *Bezette stad*
- 22 bookshelf essentials for children and young adults
- Ingrid Godon exhibits her work abroad
- Fifth publishers tour for children's and youth literature
- Recent translations published with FLF support

7 UITDAGINGEN VOOR 2017

Naast de normale werking van het VFL, zoals vastgelegd in het oprichtingsdecreet van 1999, en in opvolging van de nieuwe beheersovereenkomst 2016-2020 met de Vlaamse overheid, werden negen prioriteiten vastgelegd en goedgekeurd door het VFL-bestuur. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen belangrijke beleidsmatige, interne en externe prioriteiten.

7.1 beleidsmatige prioriteiten

7.1.1 Analyse van het literaire middenveld

Het VFL ondersteunt behalve directe actoren (auteurs, illustratoren en vertalers) ook andere spelers die heel belangrijk zijn in de letterensector. Vaak worden die spelers of actoren omschreven met de verzamelterm 'literair middenveld'. De belangrijkste groep actoren zijn de literaire organisaties, die een verbinding vormen tussen auteurs en lezers. Ze kunnen zorgen voor de ontwikkeling, creatie, verspreiding en presentatie van en reflectie over literatuur in al haar genres (zie ook 2.1.1.6).

Naast de literaire organisaties maken ook literaire manifestaties of festivals deel uit van het literair middenveld. Bij een ruime interpretatie van 'indirecte actoren' kan je zelfs de literaire tijdschriften meenemen, en er zijn ook duidelijke raakvlakken met de belangrijke beleidslijn rond auteurslezingen, die door het VFL als regisseur grotendeels zelf wordt uitgevoerd (zie ook 2.1.1.8).

- **Doelstelling:** Een grondige analyse realiseren van het literaire middenveld vanuit de missie, visie en beleidsdoelstellingen van het VFL. Zo kunnen we nagaan of we voor 2017, maar ook en vooral voor de verdere toekomst, in Vlaanderen over het wenselijke literaire, geïntegreerde middenveld beschikken (met aandacht voor samenwerking, blinde vlekken, zowel geografisch als inhoudelijk, sterktes en zwaktes en gewenste of te verwachten evoluties en uitdagingen voor de toekomst).

7.1.2 Doelgroepenbeleid en diversiteit

Het VFL vervult zijn opdracht binnen een sectorspecifieke, algemeen culturele en maatschappelijke context. In verband hiermee stelt Artikel 8 § 4 van de beheersovereenkomst het volgende:

'De meer algemene maatschappelijke ontwikkelingen, zowel op het vlak van welzijn als van diversiteit in de meest brede zin van het woord, zijn voor het VFL een inspiratiebron én een uitdaging om de letteren maatschappelijk breder te verankeren en een grotere dynamiek en draagvlak te bezorgen. (Kans)armoedebestrijding, kinderrechten, maatschappelijke participatie en een inclusieve benadering van doelgroepen binnen alle bestaande VFL-subsidielijnen zijn daarbij aandachtspunten.'

Via de projectmiddelen leesbevordering voert het VFL in samenwerking met Iedereen Leest al enkele jaren een diversiteitsbeleid met betrekking tot leesbevordering in functie van diverse kansengroepen. Daarnaast wil het VFL er via subsidies voor doelgroepgerichte literaire publicaties voor zorgen dat bepaalde groepen in de samenleving gemakkelijker in aanraking komen met literatuur. We stellen vast dat er nood is aan een kwalitatief literair aanbod dat inspeelt op specifieke behoeften. Ten slotte zijn we ook volop bezig met een screening en aanpassing van alle subsidielijnen om expliciete en impliciete struikelblokken of drempels te identificeren en aan te pakken.

In de afgelopen jaren is via de adviescommissie Letteren en Samenleving op een pragmatische manier gewerkt aan kennisopbouw en ondersteuning van zeer diverse projecten en praktijken. In functie van een duidelijker gestructureerd beleid en een heldere behoefteanalyse wil het VFL de impact van deze beleidslijn grondig en systematisch screenen in relatie tot de doelstellingen ervan en de geïnvesteerde middelen.

- **Doelstelling 1:** Het formuleren van een helder en ambitieus diversiteitsbeleid (met grote en duurzame aandacht voor een inclusieve benadering van doelgroepen).
- **Doelstelling 2:** Op basis van dit geformaliseerde diversiteitsbeleid een actieplan met duidelijke keuzes, deadlines, impactverwachtingen en budgettaire implicaties opstellen voor toepassing vanaf najaar 2017 en volgende jaren.

7.1.3 Ontwikkelingsbeleid

Het VFL heeft sinds zijn oprichting een breed instrumentarium aan financiële ondersteuning en programma's ontwikkeld voor literaire actoren. Zowel rechtstreeks als onrechtstreeks zorgt het voor financiële impulsen of ondersteuning (werkbeurzen, stimuleringsbeurzen, auteurslezingen, enzovoort). Daarbij staan kwaliteit, professionaliteit en diversiteit als drie belangrijke kernbegrippen steeds voorop.

Na vijftien jaar activiteit ervaren we dat het zinvol is om het bestaande instrumentarium eens grondig door te lichten met aandacht voor ontwikkeling. Hoewel er op het eerste gezicht geen harde data of cijfers zijn die hierop wijzen, moeten we zeker vermijden dat een performante werking van het VFL hoofdzakelijk bij steeds dezelfde actoren zou terechtkomen en zo het status quo zou bevorderen, eerder dan een natuurlijke in- en uitstroom. Een efficiënt en empathisch letterenbeleid moet immers ook rekening houden met de diverse stadia van een auteurs- of vertalerscarrière. Er bestaat weinig discussie over dat de noden en behoeften van debutanten aan ondersteuning en begeleiding anders zijn dan die van een auteur in het midden van zijn carrière. Die wijken op hun beurt dan ook weer af van de wensen en noden van een auteur die al een lange en succesvolle carrière achter de rug heeft. Afhankelijk van het genre waarin de auteurs actief zijn, zijn er ook nog bijkomende kenmerken die het noodzakelijk kunnen maken om ons beleid te finetunen.

- **Doelstelling:** Het VFL zorgt ervoor dat zijn subsidiebeleid ook actief bijdraagt aan de ontwikkeling van het letterenveld, met een beleid op maat dat oog heeft voor specifieke noden zowel op het vlak van genre als wat betreft het auteursbestand (met oog voor diversiteit in leeftijd, etnisch-culturele achtergrond, enzovoort).

7.1.4 Verdere ontwikkeling van het non-fictiebeleid

Het VFL ondersteunt al sinds zijn oprichting diverse literaire genres: fictie, poëzie, essayistiek, theaterteksten, kinder- en jeugdliteratuur, geïllustreerde boeken, stripverhalen, strips en vertaalde literatuur. Met ingang van de nieuwe beheersovereenkomst 2016-2020 kregen we ook de opdracht en de financiële ruimte om een duurzaam ondersteuningsbeleid voor non-fictie op te bouwen.

In de nieuwe beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid wordt bij artikel 6, paragraaf 2 punt h vermeld dat het 'uitbouwen van een volwaardig ondersteuningsbeleid voor non-fictie' een van de operationele doelen en taken van het VFL is. In 2016 keurde het VFL-bestuur het subsidiereglement voor werkbeurzen voor non-fictie goed en werd de nieuwe adviescommissie Non-Fictie geïnstalleerd. Tegen de zomer van 2016 werd de eerste reeks werkbeurzaanvragen ingediend en eind september volgden de eerste toekenningen.

Eveneens in 2016 werd non-fictie als genre structureel verankerd in het buitenlandbeleid van het VFL. In het verleden werden er met tijdelijke projectmiddelen al enkele proefprojecten met een beperkte selectie titels opgestart, maar vanaf 2016 is dit een structureel volwaardig genre in het buitenlandbeleid: er is een vaste medewerker voor in dienst. Alle buitenland-subsidieregelingen staan ook open voor non-fictie. Dat resulteerde al in een mooi aantal vertalingen van Vlaamse non-fictietitels en een belangrijke vertegenwoordiging van Vlaamse non-fictie in het kader van het gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse in oktober 2016.

- **Doelstelling:** Het verder ontwikkelen en bekend maken van een duurzaam non-fictiebeleid op basis van heldere criteria en reglementering, volledig naar analogie met alle andere door het VFL volwaardig ondersteunde genres.

7.1.5 Voorbereiding bijkomende middelen en opdrachten voor het VFL wegens veranderende opdracht van de provincies

In de beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid lezen we in artikel 7, paragraaf 8:

'In het kader van de interne Vlaamse staatshervorming is het de bedoeling dat de provincies vanaf 2017 geen persoonsgebonden taken meer uitoefenen. De provinciale instellingen, taken en bevoegdheden zullen desgevallend worden overgeheveld naar het lokale of het Vlaamse niveau. De provinciale instellingen, taken en bevoegdheden binnen het letteren- en het leesbevorderingsbeleid kunnen daarbij geïntegreerd worden in de werking van het VFL. De exacte invulling en modaliteiten van die additionele opdrachten zullen desgevallend voorwerp uitmaken van een aparte overeenkomst, die als addendum bij deze beheersovereenkomst kan worden gevoegd.'

Om dit alles in goede banen te leiden, zullen we in 2017 de nodige voorbereidende gesprekken voeren met het kabinet van Vlaams minister van Cultuur Sven Gatz en in een volgend stadium ook met bepaalde betrokken provincies en instellingen.

- **Doelstelling:** Het maximaal vrijwaren en inpassen van de provinciale subsidies en werkingsmiddelen voor letteren, literaire prijzen en leesbevordering voor de doelstellingen van het geïntegreerd letterenbeleid.

7.2 Interne prioriteiten

7.2.1 Voorbereiding nieuw VFL-bestuur

In de loop van het voorjaar 2017 zal het Vlaams Parlement normaal gezien op voordracht van Vlaams minister van Cultuur Sven Gatz een *Minidecreet III* goedkeuren. Voortaan zal het VFL dan als Vlaamse Openbare Instelling, sui generis, ook volledig moeten beantwoorden aan het Decreet Deugdelijk Bestuur. Een van de meest concrete gevolgen daarvan is dat er een nieuwe regelgeving toegepast wordt met betrekking tot voordracht, verkiezing en benoeming van de voorzitter en de leden van het VFL-bestuur. Verwacht wordt dat dit effectief van toepassing zal zijn met ingang van 1 juli 2018, de datum waarop de huidige bestuursleden van rechtswege uit hun volle bevoegdheden ontheven zullen worden. Vanaf dat moment zal het bestuur bestaan uit zeven leden namens de Vlaamse Regering en vier onafhankelijken.

Om de continuïteit, de knowhow, de expertise over de complexe materies en de goede werking binnen het VFL maximaal te garanderen, verdient het aanbeveling om ons hier grondig en degelijk op voor te bereiden. Zo kunnen we tijdig een gedegen voorstel aan minister Sven Gatz bezorgen, zoals gevraagd in een correcte toepassing van het Decreet Deugdelijk Bestuur.

→ **Doelstelling:** Tegen eind 2017 een evenwichtig voorstel voor de samenstelling van het nieuwe VFL-bestuur formuleren voor Vlaams minister van Cultuur Sven Gatz, met een zo groot mogelijk politiek draagvlak en maximale sector kennis als belangrijkste aandachtspunten.

7.2.2 Beslissing over huisvestingsplaats Huis van de Letteren en cohabitatie met Iedereen Leest en andere partijen

De huidige huisvesting van het VFL botst al een tijdje tegen haar grenzen aan. Door de rol van het VFL als centrale speler in het boeken- en letterenveld groeit het aantal vergaderingen en overlegmomenten exponentieel en het is vaak puzzelen met de beschikbare ruimtes. Ook de verdere groei van het personeelsbestand stelt ons voor een ernstig logistiek probleem. Bij Iedereen Leest, de belangrijkste organisatie voor leesbevordering, stelt zich een vergelijkbare problematiek. In de nieuwe beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid lezen we artikel 7, paragraaf 3:

'In het kader van het geïntegreerd letterenbeleid biedt een gezamenlijke huisvesting van het VFL en Iedereen Leest (en eventueel andere organisaties) in een nieuw 'Huis van de Letteren' een bijkomende kans tot afstemming en samenwerking aan gemeenschappelijke doelstellingen. Het VFL en Iedereen Leest realiseren dit – binnen de perken van de daartoe in de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap ingeschreven kredieten – in 2017 of 2018.'

→ **Doelstelling 1:** Een groot en gezamenlijk letterenhuis als ontmoetingsplek voor de sector, met semipubliek karakter en uitstraling, is de perfecte belichaming van het geïntegreerd letterenbeleid. Het moet toelaten om veel meer faciliterend

te werken en samenwerking te bevorderen tussen belangrijke partners door meer informeel contact, overleg en gedeelde projecten rond gemeenschappelijke doelstellingen.

→ **Doelstelling 2:** Een gezamenlijk Huis van de Letteren zou idealiter op termijn ook kostenbesparend kunnen werken of minstens de synergie tussen de samenwonende organisaties bevorderen. We willen kansen benutten om infrastructuur, logistiek, nutsvoorzieningen en faciliteiten samen aan te kopen en het gebruik ervan te delen.

7.3 Externe prioriteiten

7.3.1 Lancering nieuwe buitenlandwebsite

Bij de VFL-prioriteiten voor 2016 was er een item over de strategische verankering en verdere uitbouw van het communicatiebeleid van het VFL. Een belangrijk onderdeel daarvan was de lancering van een ambitieuze buitenlandwebsite als opvolging van het Vlaams-Nederlands gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse in 2016.

In de loop van 2016 en begin 2017 zijn we, met respect voor de financiële en inhoudelijke krijtlijnen goedgekeurd op de bestuursvergadering van mei 2016, aan de slag gegaan met de voorbereiding van deze totaal nieuwe website voor de buitenlandwerking van het VFL.

Naar aanleiding van en simultaan met de lancering van deze nieuwe website willen we de 'merknaam' van het VFL in het buitenland veranderen van 'Flemish Literature Fund' in 'Flanders Literature', wat beter aansluit bij de brede invulling van ons takenpakket en onze ambitie, die de werking van een louter subsidiërend orgaan ver overstijgen.

→ **Doelstelling:** De nieuwe website flandersliterature.be moet hét loket en eerste informatiepunt worden voor alle buitenlandse uitgevers, vertalers en festivals die meer informatie willen over Vlaamse auteurs, titels, uitgevers of andere aspecten van het Vlaamse letterenveld.

7.3.2 Opvolging Frankfurter Buchmesse en de samenwerking met Nederland

Na afloop van het Vlaams-Nederlands Gastlandschap in oktober 2016 willen we de resultaten nog lang laten nazinderen. Enerzijds zal de afhandeling van alle Duitse vertalingen en de nauwere relatie met het Duitse uitgeversvak speciale aandacht vragen van het buitenlandteam. Anderzijds mag ook worden verwacht dat dit gastlandschap een verhoogde belangstelling van uitgevers uit andere grote taalgroepen, zoals Engels, Frans en Spaans, zal teweegbrengen, net als uit tal van andere talen. Vanaf 2017 moeten we daarom consequent voortbouwen op die opportuniteit, om het momentum – ook en vooral – naar de rest van de wereld zo lang mogelijk gaande te houden.

Vanuit de samenwerking met het Nederlands Letterenfonds moeten we prioriteit geven aan de analyse van de sterktes en de zwaktes van onze aanpak van het gastlandschap. Sterktes kunnen we samen verder systematisch uitbouwen en zwaktes/lacunes moeten aandachtig worden ontleed om in de toekomst bij te sturen of te remediëren.

- **Doelstelling 1:** Het positieve imago van en de aandacht voor Nederlandstalige literatuur zo lang mogelijk verlengen in een internationale context.
- **Doelstelling 2:** De versterkte samenwerking met Nederland realiseren vanuit het leerproces van het gastlandschap.

BIJLAGE 1: SAMENSTELLING VFL-BESTUUR EN ANDERE ORGANEN

De functie en de werking van het bestuur en de commissies staan toegelicht in hoofdstuk één van dit jaarverslag. Een korte biografie van de huidige commissieleden staat op de website van het VFL.

VFL-bestuur

Voorzitter: Jos Geysels

Ondervoorzitter: Rita De Graeve

Leden: Geertrui Daem, Martine de Clercq, Dirk De Geest (voorzitter van Beslissingscollege/ adviserend) Johan de Koning, Christine Depuydt (vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering), Geert Lernout, Joachim Pohlmann, An Renard, Jan Renders, Annick Schramme (tot 30/09/2016), Vincent Stuer, Peter Theunynck, Koen Van Bockstal (directeur/adviserend), Rik Vandecaveye

Dagelijks bestuur

Voorzitter: Jos Geysels

Leden: Rita De Graeve, Koen Van Bockstal (directeur/adviserend), Rik Vandecaveye

Adviescommissies

Adviescommissie Proza

- Voorzitter: Marijke Arijs
- Leden: Johan Eeckhout*, Toon Horsten, Britt Kennis, Marnix Verplancke (tot 1 mei 2016), Sven Vitse* (vanaf 1 juli 2016)

Adviescommissie Poëzie en Essay

- Voorzitter: Sarah Posman
- Leden: Anneleen De Coux, Jeroen Dera, Laurens Ham, Hilde Van Looveren*

Adviescommissie Kinder- en Jeugdliteratuur

- Voorzitter: Lien Fret
- Leden: Patrick Jordens, Aline Sax, Iris Vansteelandt, Laura Watkinson*

Adviescommissie Theater

- Voorzitter: Patrick Allegaert
- Leden: Tuur Devens, Erwin Jans, Elsemieke Scholte, Oda Van Neygen*

Adviescommissie Strips

- Voorzitter: Gert Jan Pos
- Leden: Serge Baeken, Jan Baetens*, Michel De Dobbeleer, Ann Jossart

Adviescommissie Tijdschriften

- Voorzitter: Hilde Keteleer (tot 1 juli 2016) / Hans Cottyn (vanaf 1 juli 2016)
- Leden: Hans Cottyn (tot 1 juli 2016), Roel Daenen*, Maarten Dessing* (vanaf 1 juli 2016), Barbara Delft, Tom Van Imschoot

*nieuw in 2016

Adviescommissie Literaire Manifestaties en Organisaties

- Voorzitter: Paul Hermans
- Leden: Gert Brouns*, Carolina Maciel de França, Gerardo Salinas*, Marc Reuge brink (tot 1 juli 2016), Gaea Schoeters (vanaf 1 juli 2016), Peter Van den Eede (tot 1 juli 2016), Martine Vandermaes

Adviescommissie Vertalingen in het Nederlands

- Voorzitter: Jeanne Holierhoek
- Leden: David Colmer, July De Wilde, Willy Vande Walle*, Katrien Vloeberghs*

Adviescommissie Auteurslezingen

- Voorzitter: Luk Van Haute
- Leden: Tine Kuypers*, Marleen Lippens, Joseph Pearce, Ann Schatteman, Geert Swaenepoel

Adviescommissie Letteren en Samenleving

- Voorzitter: Michael De Cock
- Leden: Fikry El Azzouzi, Marja Hermans, Hai-Chay Jiang, Birsen Taspinar, Tania Van Acker, Lise Vanderpiete*

Adviescommissie Non-Fictie*

- Voorzitter: Marnix Verplancke
- Leden: Ihsane Chioua Lekhli, Diane De Keyzer, Bart Keunen, Jo Tollebeek

Beslissingscollege

Voorzitter: Dirk De Geest

Leden: de voorzitters van de elf adviescommissies

Beroepscommissie

Voorzitter: Dirk Slagmolen

Leden: Erwin Penning, Michel Price, Jan Stuyck*, Ingrid Vander Veken

*nieuw in 2016

BIJLAGE 2: ORGANIGRAM VFL-TEAM

Het VFL-team telde eind 2016 18 collega's en 16,5 voltijdse equivalenten (inclusief de medewerkers voor Frankfurt 2016). De werking van het team wordt intern opgedeeld in een algemene cel, een cel binnenland, een cel buitenland en een cel Frankfurt 2016. Sommige collega's vervullen taken in verschillende cellen, wat duidelijk wordt in de tabel hieronder.

Algemeen		100%	Koen Van Bockstal	Directie
		80%	Karolien Verguts*	Secretariaat
		100%	Koen De Smedt	Financieel beheer en IT
		40%	Els Aerts	Coördinator communicatie
		20%	Lara Rogiers	Verantwoordelijke databanken, website
		20%	Jo Michiels	Ondersteuning communicatie en secretariaat
Binnenland	Coördinatie	20%	Lara Rogiers	Coördinator binnenland
	Staf	60%	Lara Rogiers	Theater, poëzie en essay, literaire manifestaties en organisaties, vertalingen in het Nederlands
		50%	Michiel Scharpé	Proza, debuterende auteurs
		100%	Noemi De Clercq	Illustratie, kinder- en jeugdliteratuur, strips, literaire tijdschriften, leesbevordering, interculturaliteit en armoedebestrijding, BoekenOverleg
		80%	Marieke Roels	Auteurslezingen, productiesubsidies voor uitgevers, non-fictie
	Ondersteuning	80%	Anja Goyens**	Dossiermedewerker
		40%	Georgia De Winter	Dossiermedewerker
		20%	Jo Michiels	Ondersteunend medewerker
		80%	Nanne de Viet	Ondersteunend medewerker auteurslezingen
	Buitenland	Coördinatie	30%	Els Aerts
Staf		30%	Els Aerts	Promotie strips
		100%	Elise Vanoosthuysse	Promotie proza en prentenboeken
		50%	Michiel Scharpé	Promotie proza
		100%	Patrick Peeters	Promotie poëzie, theater en non-fictie
		40%	Lien Devos	Promotie jeugdliteratuur in het buitenland
		Ondersteuning	60%	Lien Devos
100%			Karen Thys	Dossiermedewerker, Vertalershuis
10%			Georgia De Winter	Dossiermedewerker
20%			Nanne de Viet	Ondersteunend medewerker
Frankfurt 2016	20%	Jo Michiels	Ondersteunend medewerker	
	100%	Ine Pisters	Coördinator projecten	
	100%	Sonja Peters	Coördinator communicatie	
	1650%			

* werd in de periode maart-december 2016 vervangen door Monique Bol

** werd van midden juli tot midden november volledig vervangen door Mies Van Dun, en van midden november tot eind december gedeeltelijk

BIJLAGE 3: REALISATIES 2016

Werkbeurzen

Proza

- Diane Broeckhoven *Wat voorafging* (Vrijdag)
- Paul Claes *De haas en de regenboog* (De Bezige Bij)
- Johan de Boose & Caryl Strzelecki *Oktober* (Lannoo)
- Yannick Dangre *De idioot en de tederheid* (De Bezige Bij)
- Fikry El Azzouzi *Alleen zij* (Vrijdag)
- Bart Koubaa *Een goede vriend* (Querido)
- David Nolens *De waan van Cotard* (De Bezige Bij)
- Jeroen Olyslaegers *WIL* (De Bezige Bij)
- Marc Reugebrink *Het huis van de zalmen* (Querido)
- Pjeroo Roobjee *Niets te vieren* (Querido)
- Joost Vandecasteele *Jungle* (Lebowski)
- Hilde Vandermeeren *Scorpio* (Querido)
- Erik Vlaminck *De zwarte brug* (Vrijdag)
- Erik Vlaminck *Dikke Freddy aan zee* (Vrijdag)

Poëzie

- Jess De Gruyter *Zo meteen gaat deze kogel een hoop rotzooi aanrichten* (het balanseer)
- Roger De Neef *My Funny Valentine* (Poëziecentrum)
- Peter Holvoet-Hanssen *Gedichten voor de kleine reus* (Polis)
- Els Moors *Liederen van een kapseizend paard* (Het Balanseer – Nieuw Amsterdam)

Biografie

- Bert Govaerts *Ernest Claes. De biografie van een heer uit Zichem* (Houtekiet)
- Bart Hellinck *Karel Van Miert. Strijder voor Europa. Een politieke biografie* (Manteau)
- Leen Huet *Pieter Bruegel. De biografie* (Polis)
- Dree Peremans sr. *Wannes. Hier is hem terug* (EPO)

Toneelliteratuur

- Frank Adam *Ambras! Cervantes dolend door Vlaanderen* (Click Management i.s.m. De Werf en Concertgebouw Brugge)
- Nico Boon *De vraag is niet: of, maar: wanneer* (Mr & Mrs Fox i.s.m. Kultuurfactorij Monty, C-Mine Genk, CC Sharpoord, TAKT Dommelhof, CC De Spil)
- Peter De Graef *Onze Koen* (Theater Malpertuis)
- Peter De Graef *Sweet revenge* (Matzer theaterproducties)
- Thomas Janssens *Brief aan mijn Kind* (MAELSTROM)
- Jan Sobrie i.s.m. Johan De Smet *Mémé - de peetmoeder* (Kopergietery)
- Jeroen Theunissen *Cabane* (Compagnie Cecilia)
- Paul Verrept *Het verloren voorwerp* (de Roovers & Villanella)

Kinder- en jeugdliteratuur

- Stefan Boonen & Tom Schoonooghe *Floris Oudbloed* (Van Halewyck)
- Stefan Boonen (i.s.m. Melvin) *Mammoet* (De Eenhoorn)
- An Candaële (i.s.m. Anne Provoost) *Ik wil naar verder* (De Eenhoorn)
- Sabien Clement *Uilskuiken en takkeling* (Lannoo)
- Jan De Kinder *Ben je bang in het bos, Grote Wolf?* (De Eenhoorn)
- Mattias De Leeuw *Circusnacht* (Lannoo)
- Mattias De Leeuw (i.s.m. Riet Wille) *Mijn eerste groeiboek: Rien rijmt op Sien* (Davidsfonds/Infodok)
- Marian De Smet *De jongen die niet gaat verhuizen* (Luitingh-Sijthoff)
- Evelien De Vlieger (i.s.m. Karstjanneke Rogaar) *Gibbe en de maandagman* (Querido)
- Gaudesaboos, Pieter (i.s.m. Lorraine Francis) *Word wakker Walter* (Lannoo)
- Jacques & Lise Oskar (Van Halewyck)
- Benjamin Leroy *Suzie Ruzie in het diepe* (Gottmer)
- Tom Schamp *Het grootste en leukste beeldwoordenboek ter wereld* (Lannoo)
- Caryl Strzelecki & Johan de Boose *Oktober* (Lannoo)
- Judith Vanistendael *Mijn ogentroost, mijn afgrond* (Davidsfonds)
- Hilde Van Cauteren *De nachtspelers* (Davidsfonds/Infodok)
- Seppe Van den Berghe (i.s.m. Inge Misschaert) *Duifje* (De Eenhoorn)
- Herman van de Wijdeven *Meneer Jules of het einde van alles* (Querido)
- Sebastiaan Van Doninck (i.s.m. Leo Bormans) *Geluk voor kinderen 2: Vriendschap* (Lannoo)
- Klaas Verplancke *De appel van Magritte* (Lannoo)

Strips

- Luc Cromheecke (i.s.m. Bruno De Roover) *De tuin van Daubigny* (Blloan)
- Jeroen Janssen *Abadaringi* (Oogachtend)
- Wauter Mannaert (i.s.m. Max de Radiguès) *Weegee* (Blloan)
- Michael Olbrechts *44 na Ronny* (Oogachtend)
- Cecilia Valagussa *P.I.G.S.* (VOS Uitgeverij)
- Judith Vanistendael *Mikel* (De Bezige Bij)
- Dieter Van der Ougstraete *Fantomia* (Bries)
- Wide Vercnocke *Narwal* (Bries)
- Ward Zwart (i.s.m. Enzo Smits) *Wolven* (Bries)

Stimuleringsbeurzen

Proza

- Kris Van Steenberge *Blindelings* (Vrijdag)

Toneelliteratuur

- Barbara Claes *Akaaremoertoe bahikoeroe* (Lucinda Ra & De Werf)

Productiesubsidies

Poëzie

- Christine D'haen *Geboorte* (Poëziecentrum)
- Arnoud van Adrichem en Jan Lauwereyns *Het riool* (IJzer)
- Lies Van Gasse *Exodus* (Poëziecentrum)
- Stijn Vrancken *Fiat Lux* (De Bezige Bij)

Kinder- en jeugdliteratuur

- Gerda Dendooven *Stella ster van de zee* (Querido)
- Ingrid Godon (i.s.m. Carl Norac) *Ik en de beer* (Querido)
- Ingrid Godon (i.s.m. Toon Tellegen) *Ik moet* (Lannoo)
- Ruth Mellaerts, Toon Delanote en Charlotte Peys *Soms ben ik een ontdekkingsreiziger* (Lannoo)
- Pascal Moutte-Baur *Brune & Wit* (Clavis)

Strips

- Luc Cromheecke (i.s.m. Bruno De Roover) *De tuin van Daubigny* (Blloan)
- Jeroen Janssen *Abadaringi* (Oogachtend)
- Wauter Mannaert *Weegee* (Blloan)
- Michaël Olbrechts *44 na Ronny* (Oogachtend)
- Dieter Van der Ougstraete *Fantomia* (Bries)
- Wide Vercnocke *Narwal* (Bries)

Theater

- Aischulos, Sofokles, Euripides/Johan Boonen *De Grieken – Oorlog* (Bebuquin)
- Diverse auteurs *Klein magazijn 6* (Bebuquin)

Vertalingen in het Nederlands

Proza

- Christine Angot *Een onmogelijke liefde* vertaald door Katelijne De Vuyst (Polis)
- Marcel Cohen *Het innerlijke toneel* vertaald door Katelijne De Vuyst (Athenaeum – Polak & Van Gennep)
- Julia Deck *Viviane Elisabeth Fauville* vertaald door Katrien Vandenberghe i.s.m. Lidewij van den Berg (uitgeverij Vleugels)
- David Duchovny *Bucky F*cking Dent* vertaald door Petra C. van der Eerden en Lies Lavrijsen (Manteau)
- Mathias Enard *Kompas* vertaald door Katrien Vandenberghe (De Arbeiderspers)
- David Foster Wallace *Korte gesprekken met afgrijselijke mannen* vertaald door Iannis Goerlandt en Leen Van Den Broucke (J.M. Meulenhof)
- Homeros *Odyssee Een zwerver komt thuis* vertaald door Patrick Lateur (Athenaeum – Polak & Van Gennep)

- Yu Hua *De zevende dag* vertaald door Jan De Meyer (De Geus)
- Maurice Leblanc *Arsène Lupin versus Herlock Sholmes* vertaald door Katrien Vandenberghe (Uitgeverij Oevers)
- Amélie Nothomb *De misdaad van graaf Neville* vertaald door Marijke Arijs (Xander)
- Olivier Rolin *De weerman*, vertaald door Katelijne De Vuyst (Ijzer)
- Joseph Roth *Joden op drift* vertaald door Els Snick (Bas Lubberhuizen)
- Alice Zeniter *Op een zondagochtend* vertaald door Marijke Arijs (Uitgeverij De Arbeiderspers)

Essay

- Paul Veyne *Palmyra. De onvervangbare schat* vertaald door Rokus Hofstede (Athenaeum – Polak & Van Gennep)

Poëzie

- Pablo Neruda *De lippen van de aarde. Honderd ‘Oden’* vertaald door Bart Vonck (Uitgeverij P)
- Guy Vaes *Verzamelde gedichten* vertaald door Bart Vonck (Uitgeverij P)
- Emile Verhaeren *Veerman. Bloemlezing en vertaling* vertaald door Koen Stassijns (Lannoo)

Kinder- en jeugdliteratuur

- Alejandro Palomas *Mr. Poppins* vertaald door Lies Lavrijsen en Tine Poesen (Van Halewyck)

Vertalingen uit het Nederlands

Kinder- en jeugdliteratuur

- Els Beerten *Nous voulons tous le paradis* (Allemaal willen we de hemel, deel 2), vertaald in het Frans door Maurice Lomré (Editions La Joie de lire, Genève)
- Els Beerten *Vsi si želimo nebes* (Allemaal willen we de hemel), vertaald in het Sloveens door Stana Anželj (Cankarjeva založba, Ljubljana)
- Stefan Boonen *Hier kommt Oma* (Hier waakt oma), vertaald in het Duits door Verena Kiefer (Arena Verlag, Würzburg)
- Carll Cneut & Anna Castagnoli *La Pajarera de Oro* (De gouden kooi), vertaald in het Spaans door Carlos Gumpert (Barbara Fiore Editora, Albolote)
- Jan De Kinder *Rdeca ali zakaj zasmehovanje ni smešno* (Rood, of waarom pesten niet grappig is), vertaald in het Sloveens door Stana Anželj (Sodobnost International, Ljubljana)
- Mattias De Leeuw en John Porter *Il grande libro dei Treni* (Het grote Treinenboek), vertaald in het Italiaans door Matteo Gabbrielli (Sinnos, Rome)
- Mattias de Leeuw *Circusnacht*, vertaald in het Russisch (Samokat, Moskou)
- Marian De Smet *French Summer* (Rotmoevie), vertaald in het Duits door Andrea Kluitmann (Gerstenberg, Hildesheim)

- Kristien Dieltiens & Seppe Van den Berghe *Medved Velikan* (Een reus van een beer), vertaald in het Sloveens door Mateja Seliskar Kenda (Narava, Kranj)
- Kristien Dieltiens *Kellerkind* (Kelderkind), vertaald in het Duits door Eva Schweikart (Urachhaus, Stuttgart)
- Pieter Gaudesaboos *Les Transports* (Voertuigen), vertaald in het Frans (Editions La Joie de lire, Genève)
- Pieter Gaudesaboos *Les Chiffres* (Tellen), vertaald in het Frans (Editions La Joie de lire, Genève)
- Peter Goes *Die Zeitreise* (Tijdlijn), vertaald in het Duits door Verena Kiefer (Beltz & Gelberg, Weinheim)
- Peter Goes *Tidslinje* (Tijdslijn), vertaald in het Noors door Hedda Vormeland (Fortellerforlaget, Oslo)
- Peter Goes *Chronologie* (Tijdslijn), vertaald in het Frans door Roland Lousberg (Éditions Milan, Toulouse)
- Peter Goes *Rzeka Czasu* (Tijdslijn), vertaald in het Pools door Iwona Maczka (Dwie Siostry, Warschau)
- Peter Goes *La Linea del Tiempo* (Tijdslijn), vertaald in het Spaans door Marta Arguilé (Ediciones Maeva, Madrid)
- Bart Moeyaert *Du und ich und alle anderen Kinder* (Jij en ik en alle andere kinderen), vertaald in het Duits door Mirjam Pressler (Carl Hanser Verlag, München)
- Bart Moeyaert *Il club della via Lattea* (De Melkweg), vertaald in het Italiaans door Laura Pignatti (Sinnos, Rome)
- Aline Sax *Das Mädchen und der Soldat* (Het meisje en de soldaat), vertaald in het Duits door Mirjam Pressler (Verlagshaus Jacoby & Stuart, Berlijn)
- Tom Schamp *Das schönste und größte Bildwörterbuch der Welt* (Het grootste en leukste beeldwoordenboek ter wereld), vertaald in het Duits door Birgit Erdmann (Gerstenberg, Hildesheim)
- Tom Schamp *Otto in de luchthaven*, vertaald in het Japans door Taro Kotobuki (Gakken Plus, Tokio)
- Tom Schamp *Otto rijdt heen en weer*, vertaald in het Japans door Taro Kotobuki (Gakken Plus, Tokio)
- Tom Schamp *Otto in de sneeuw*, vertaald in het Japans door Taro Kotobuki (Gakken Plus, Tokio)
- Leo Timmers *Gus's Garage* (Garage Gust), vertaald in het Engels door James Brown (Gecko Press, Wellington)
- Leo Timmers *Garage Gust*, vertaald in het Chinees door Minya Lin (Children's Publications, Taipei)
- Sylvia Vanden Heede & Marije Tolman *What dog knows* (Hond weet alles en Wolf niets), vertaald in het Engels door Bill Nagelkerke (Gecko Press, Wellington)
- Sylvia Vanden Heede *Felek i Tola i porywacze* (Vos en Haas en de dief van lek), vertaald in het Pools door Jadwiga Jedryas (Wydawnictwo Dwie Siostry, Warschau)
- Sylvia Vanden Heede & Benjamin Leroy *Appuntamento nel Bosco* (Een afspraakje in het bos), vertaald in het Italiaans door Laura Pignatti (Sinnos, Rome)
- Sylvia Vanden Heede & Thé Tjong-Khing *Vos en Haas*, vertaald in het Russisch door Irina Trofimova (Samokat, Moskou)
- Hilde Vandermeeren *Fabelhafte Fanny Funke* (Het uitzonderlijke leven van Violetta Vonk), vertaald in het Duits door Eva Schweikart (Urachhaus, Stuttgart)

- Edward van de Vendel & Anton van Hertbruggen (Het hondje dat Nino niet had), vertaald in het Russisch door Irina Leichenko (Samokat, Moskou)
- Guido Van Genechten (Kleine kangoeroe), vertaald in het Arabisch door Zeina Idriss (Thaqafa Publishers, Abu Dhabi)
- Guido van Genechten *Mata biata rybka ma urodziny* (Klein wit visje wordt groot), vertaald in het Pools door Iwona Maczka (Mamania, Warschau)
- Guido van Genechten *Mata biata rybka ma wielu przyjaciół* (Klein wit visje heeft veel vriendjes), vertaald in het Pools door Iwona Maczka (Mamania, Warschau)
- Do Van Ranst *Det foto, jeg ikke er med på* (Die foto waar ik niet op sta), vertaald in het Deens door Aino Roscher (Turbine Forlaget, Arhus C)
- Kaatje Vermeire - Leen van den Berg *Olifant se vraag* (De vraag van olifant), vertaald in het Afrikaans door Shané Kleyn (Protea Boekhuis, Pretoria)

Proza

- Paul Baeten Gronda *Straus Park* (Straus Park), vertaald in het Duits door Marlene Müller-Haas (Luchterhand, Munchen)
- Stefan Brijs (De engelenmaker), vertaald in het Arabisch uit het Engels door Mohamed Osman Khalifah (Al-Arabi Publishing, Caïro)
- Hugo Claus (De koele minnaar - De mensen hiernaast), vertaald in het Russisch door Irina Grivnina (Optimum Publishers, Odessa)
- Pieter De Buysser *Rezaci kamene* (De Keisnijders), vertaald in het Tsjechisch door Adéla Elbel (Argo, Praag)
- Saskia de Coster *Wir & Ich* (Wij en ik), vertaald in het Duits door Isabel Hessel (Klett-Cotta Verlag, Stuttgart)
- Saskia de Coster *We and me* (Wij en ik), vertaald in het Engels door Nancy Forest-Flier (World Editions, Londen)
- Saskia de Coster *Mi i ja* (Wij en ik), vertaald in het Kroatisch door Maja Weikert (Hena com, Zagreb)
- Fikry El Azzouzi *Wir da draussen* (Drarrie in de nacht), vertaald in het Duits door Ilja Braun (DuMont Buchverlag, Keulen)
- Guido Fonteyn *Flandre, Bruxelles, Wallonie: scènes de ménage à trois* (Vlaanderen, Brussel, Wallonië: een ménage à trois), vertaald in het Frans door Micheline Goche (Editions du Cerisier, Mons)
- Stefan Hertmans *Gradovi* (Steden), vertaald in het Servisch door Jelena Stakic (Karpos, Loznica)
- Stefan Hertmans *War and Turpentine* (Oorlog en Terpentijn), vertaald in het Engels door David McKay (Harvill Secker, Londen)
- Stefan Hertmans *Oorlog en terpentyn* (Oorlog en terpentijn), vertaald in het Afrikaans door Daniel Hugo (Protea Boekhuis, Pretoria)
- Stefan Hertmans *Háború és Terpentín* (Oorlog en Terpentijn), vertaald in het Hongaars door Miklos Fenyves (Európa Könyvkiadó, Boedapest)
- Jolien Janzing *Die geheime Liebe der Charlotte Brontë* (De Meester), vertaald in het Duits door Wibke Kuhn (LangenMüller, München)
- Tom Lanoye *Speechless* (Sprakeloos), vertaald in het Engels door Paul Vincent (World Editions, Londen)
- Louis Paul Boon *Die obszöne Jugend der Mieke Maaïke* (Mieke Maaïke's obscene jeugd),

- vertaald in het Duits door Ilja Braun (Alexander Verlag Berlin, Berlijn)
- Joseph Pearce *Pozegnanie Z Breslau* (Land van Belofte), vertaald in het Pools door Jadwiga Jedryas (Dialog, Warschau)
- Elvis Peeters *Sayisiz* (De Ontelbaren), vertaald in het Turks door Gül Özlen (Tekin publishing, Istanbul)
- Elvis Peeters (Dinsdag), vertaald in het Japans door Tamiko Suzuki Shaoraisha (Kyoto, 2016)
- Yves Petry *In Paradisum* (De maagd Marino), vertaald in het Duits door Gregor Seferens (Luftschacht Verlag, Wenen)
- Kris Van Steenberge *Verlangen* (Woesten), vertaald in het Duits door Waltraud Hüsmert (Klett-Cotta Verlag, Stuttgart)
- Peter Terrin *Monte Carlo*, vertaald in het Duits door Christiane Kuby en Herbert Post (Berlin Verlag, Berlijn)
- Peter Terrin *Post Mortem*, vertaald in het Spaans door Maria Rosich (Rayo Verde Editorial, Barcelona)
- Peter Terrin *Post Mortem*, vertaald in het Catalaans door Maria Rosich (Raig Verd Editorial, Barcelona)
- Peter Terrin (Monte Carlo), vertaald in het Japans door Kayoko Itaya (Shaoraisha, Kyoto)
- Jan Vantoortelboom *His name is David* (Meester Mitraillette), vertaald in het Engels door Vivien D. Glass (World Editions, Londen)
- Annelies Verbeke *Thirty Days* (Dertig dagen), vertaald in het Engels door Liz Waters (World Editions, Londen)
- Peter Verhelst (Tongkat), vertaald in het Arabisch (uit het Engels) door Mohamed Magdy Abdelfattah (Al Kotob Khan, Caïro)
- Peter Verhelst (Tongkat), vertaald in het Bulgaars door Aneta Dantcheva-Manolova (SONM Publishers, Sofia)
- Peter Verhelst (Tongkat), vertaald in het Amhaars door Asnake Tsegaw (Hohe Publisher, Addis Ababa)
- Peter Verhelst *Eine Handvoll Sekunden* (De kunst van het crashen), vertaald in het Duits door Stefan Wiczorek (Secession, Zürich)
- Dimitri Verhulst *The latecomer* (De laatkomer), vertaald in het Engels door David Colmer (Portobello Books, Londen)
- Diverse auteurs (Kathleen Vereecken, Roderik Six, Fikry El Azzouzi e.a.) (Banipal 57 Magazine of Modern Arab Literature - Literature from Flanders), vertaald in het Engels (Banipal Publishing, Londen)
- Diverse auteurs (Lize Spit, Saskia de Coster e.a.) (Speciale editie van 'Das Mag'), vertaald in het Duits door Andrea Kluitmann, Stefan Wiczorek e.a. (Mairisch Verlag)
- Diverse auteurs (Peter Terrin, Peter Verhelst e.a.) (Speciale editie van tijdschrift 'die horen'), vertaald in het Duits door Stefan Wiczorek (Wallstein Verlag, Göttingen)

Strips

- Serge Baeken *Sugar* (Sugar - Mijn leven als kat), vertaald in het Tsjechisch door Veronika ter Harmsel Havlikova (Meander Publishing, Praag)
- Pieter De Poortere *Dickie* (Boerke), vertaald in het Duits (Avant-verlag, Berlijn)

- Brecht Evens *Panter* (Panter), vertaald in het Duits door Andrea Kluitmann (Reprodukt, Berlijn)
- Ben Gijsemans *Hubert* (Hubert), vertaald in het Frans door Monique Nagielkopf (Dargaud Benelux, Brussel)
- Ben Gijsemans *Hubert* (Hubert), vertaald in het Duits (Verlagshaus Jacoby & Stuart, Berlijn)
- Kamagurka & Herr Seele *Cowboy Henk*, vertaald in het Duits door Rolf Erfdorf (Edition Moderne, Zürich)
- Olivier Schrauwen *Arsène Schrauwen* (Arsène Schrauwen), vertaald in het Duits door Helge Lethi (Reprodukt, Berlijn)
- Simon Spruyt *Junker* (Junker), vertaald in het Duits door Rolf Erdorf (Carlsen Comics, Hamburg)
- Maarten Vande Wiele *ABBA cherche Frida* (ABBA zoekt Frida), vertaald in het Frans door Daniel Cunin (VRAOUM, Parijs)

Poëzie

- Hugo Claus *Conserva el deseo* (Verzamelde gedichten), vertaald in het Spaans door Ronald Brouwer (Huerga y Fierro, Madrid)
- Charles Ducal *Lavis à l'encre. Anthologie* (Bloemlezing uit het werk van Charles Ducal), vertaald in het Frans door Pierre Geron, Danielle Losman, Bart Vonck en Katelijne De Vuyst (Tétras Lyre/Collection de la Flandre, Luik)
- Andy Fierens *Gambaviecher in fetter Tunke* (Bloemlezing poëzie), vertaald in het Duits door Stefan Wiczorek (Verlag Das Wunderhorn, Heidelberg)
- Hadewijch *Lieder* (Liederen), vertaald in het Duits door Rita Schlusemann (Walter de Gruyter, Berlijn)
- Hadewijch *Dalok* (Liederen), vertaald in het Hongaars door Anikó Daróczy en Zsuzsa Rakovszky (L'Harmattan Kft, Boedapest)
- Stefan Hertmans *Krajobraz wedlug Carpaccia* (Landschap naar Carpaccio. Bloemlezing uit het poëziewerk), vertaald in het Pools door Jerzy Koch en Slawomir Paszkiet (Marginesy, Warschau)
- Els Moors *Lieder vom Pferd über Bord. Gedichte* (Bloemlezing uit poëzie), vertaald in het Duits door Christian Filips (Brueterich Press, Berlijn)
- Leonard Nolens *Bresche* (Bres), vertaald in het Duits door Ard Posthuma (Edition Rugerup, Berlijn)
- Leonard Nolens *Puertas Entreabiertas* (Alle deuren op een kier), vertaald in het Spaans door Stefaan van den Brecht (Vaso Roto, Madrid)
- Tom Van de Voorde *Kärlek och jord* (Liefde en aarde), vertaald in het Zweeds door Per Holmer (Råmus förlag, Malmö)
- Karel van de Woestijne *Interludi* (epische gedichten), vertaald in het Italiaans door Jean Robaey (Edizioni Medusa, Milaan)
- Lies Van Gasse (Selectie gedichten), vertaald in het Duits door Stefan Wiczorek (Literaturbrücke Berlin, Berlijn)
- Maud Vanhauwaert *Nous sommes parallèles* (Wij zijn evenwijdig), vertaald in het Frans door Pierre Geron (Tétras Lyre, Luik)
- Paul Van Ostaijen *Trustul Patriotismului Si Alte Grotesti* (De trust der Vaderlandsliefde – Het bordeel van Ika Loch – Vogelvrij), vertaald in het Roemeens door Jan H.

- Mysjkin en Doina Ioanid (Editura Paralela 45, Pitesti)
- Paul van Ostaijen *Occupied City* (Bezette stad), vertaald in het Engels door David Colmer (Smokestack Books, North Yorkshire)
- Peter Verhelst – Ruth Lasters *Ostragehege: texte aus Flandern* (poëzie en proza), vertaald in het Duits door Stefan Wiczorek (Literarische Arena, Dresden)
- Diverse Nederlandstalige dichters (Maud Vanhauwaert, Els Moors, Paul Bogaert e.a.) *VERSsmokkel*, vertaald in het Duits (Verlag Das Wunderhorn, Heidelberg)
- Diverse Nederlandstalige dichters (Yannick Dangre, Andy Fierens, Els Moors e.a.) *Polderpoesie*, vertaald in het Duits door Stefan Wiczorek, Ard Posthuma, Gregor Seferens, Rosemarie Still en Waltraud Hüsmert ((SIC) – Literaturverlag, Berlijn)
- Diverse auteurs (Maud Vanhauwaert, Els Moors, Tom Van De Voorde e.a.) *Jutro je v tej vlažni deželi* (selectie gedichten), vertaald in het Sloveens door Tanja Mlaker en Mateja Saliskar Kenda (Beletrina, Ljubljana)
- Diverse auteurs *NUNC 40* (Dossier Hadewijch), vertaald in het Frans door Daniel Cunin (Editions de Corlevour, Clichy)
- Diverse auteurs (Hugo Claus, Paul Snoek e.a.) *Poesía experimental de los 50 en lengua Neerlandesa* (selectie gedichten), vertaald in het Spaans door Antonio Cruz Romero (RaVeNsWoOd Books Editorial, Almeria)
- Diverse auteurs (o.a. Maarten Inghels) *Das Einsame Begräbnis* (De eenzame uitvaart), vertaald in het Duits door Stefan Wiczorek (Edition Korrespondenzen, Wenen)
- Diverse auteurs (Bart Moeyaert, Erik Spinoy, Charles Ducal e.a.) *Cu picioarele afara* (Bloemlezing uit het poëziewerk van diverse dichters), vertaald in het Roemeens door Jan H. Mysjkin en Doina Ioanid (Editura ARC, Chisinau)

Essay en non-fictie

- Chris de Stoop *Das ist mein Hof* (Dit is mijn hof), vertaald in het Duits door Birgit Erdmann (S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main)
- Jan Fabre *Giornale notturno II (1985-1991)* (Nachtboek 1985-1991), vertaald in het Italiaans door Franco Paris (Cronopio, Napels)
- Jan Fabre *Journal de nuit 1985-1991* (Nachtboek 1985-1991), vertaald in het Frans door Daniel Cunin (L'Arche, Parijs)
- Jan Fabre (Nachtboek 1978-1984), vertaald in het Grieks door Margarita Bonatsou (Nissos, Athene)
- Jan Fabre (8 monologen: De dienaar van de schoonheid, We need heroes now, De keizer van het verlies e.a.), vertaald in het Grieks door Yannis Ioanidis (Nissos, Athene)
- Mark Schaevers *Orgelmann* (Orgelman), vertaald in het Duits door Marlene Müller-Haas (Galiani Berlin, Keulen)
- Guy Verhofstadt (De ziekte van Europa), vertaald in het Grieks door Margarita Bonatsou (Eksodeis Kyriakos Papadopoulos Publishing, Metamorfossi)
- David Van Reybrouck (Tegen verkiezingen), vertaald in het Koreaans door Yang Young Ran (Galapagos Publishing, Seoul)
- David Van Reybrouck *Gegen Wahlen* (Tegen verkiezingen), vertaald in het Duits door Arne Braun (Wallstein Verlag, Göttingen)
- David Van Reybrouck *Against Elections* (Tegen verkiezingen), vertaald in het Engels door Liz Waters (The Bodley Head, Londen)

- David Van Reybrouck *Kongo* (Congo. Een geschiedenis), vertaald in het Pools door Jadwiga Jedryas (Grupa Wydawnicza Foksal, Warschau)
- Paul Verhaeghe *Autorität und Verantwortung* (Autoriteit), vertaald in het Duits door Claudia Van Den Block (Antje Kunstmann Verlag, München)

BIJLAGE 4: AFSCHRIJVINGSTABEL INVESTERINGEN

AFSCHRIJVINGSTABEL INVESTERINGEN 2016		
Materieel Vast Actief	hardware	9.938,19
	meubilair	4.838,19
	gebouw	3.023,82
Immaterieel Vast Actief	software	43.048,89
TOTAAL		60.849,09

BIJLAGE 5: RESULTATENREKENING

KOSTEN		31/12/16	31/12/15
31 II.	BEDRIJFSKOSTEN	7.803.775,77	6.962.951,00
31 II.B.	DIENSTEN EN DIVERSEN	61	396.458,91
	Verzekeringen	321,27	3.551,27
	Jaarverslag	3.694,10	3.197,26
	Algemene publicaties	651,83	2.435,13
	Nieuwjaarsreceptie	10.372,15	7.787,47
	Reis- en verblijfskosten	8.818,76	9.778,08
	Kantoomaterialen	4.731,49	4.253,48
	Catering interne vergaderingen	8.065,49	5.037,54
	Huur vergaderruimte	10,00	587,10
	Externe zakenlunch	4.956,07	5.790,34
	Post- en koerierdiensten	13.561,98	11.591,63
	Telefooncentrale	5.026,04	4.139,15
	Mobiele telefonie	15.496,01	7.933,16
	Internetverbindingen	1.123,54	1.100,37
	Werkingskosten website, hosting	2.157,89	2.191,12
	Uitbesteden taken communicatie	1.760,00	1.863,34
	Werkingskosten website Auteurslezingen	24.128,61	8.899,98
	Erelonen, honoraria	4.975,09	311,87
	Audit boekhouding	9.263,56	5.732,36
	Presentiegelden bestuur en commissies	111.082,39	103.416,27
	Beheerskosten sociaal secretariaat	13.009,25	9.901,45
	Sociaal secretariaat preventie/medisch toezicht	1.809,51	789,94
	Logo, huisstijl	4.112,38	1.520,82
	Documentatie	2.790,10	1.701,92
	Relatie- en representatiekosten	2.080,55	3.060,33
	Terugbetaling eigen kosten werkgever	6.645,00	6.600,00
	Energiekosten	4.776,49	6.818,84
	Onderhoud en herstellingen	16.616,85	15.808,12
	Onderhoud computers	17.373,98	10.048,95
	Licenties software	11.822,93	15.831,45
	Onderhoud copier	910,54	2.145,67
	Onderhoud databank	19.177,29	19.615,31
	Huur AXI server	7.652,04	4.463,69
	Verhuizing	6.261,75	-
	Huishuur	51.223,98	49.300,57
31 II.C.	BEZOLDIGINGEN, SOCIALE LASTEN, PENSIOENEN	62	1.130.598,66
	Bezoldiging bedienden	700.629,42	640.279,07
	Vakantiegeld bedienden	61.169,79	38.970,77
	Eindejaarspremie bedienden	55.640,90	52.638,71
	Werkgeversbijdragen RSZ bedienden	211.460,31	204.499,30
	Andere personeelskosten	71.735,18	21.897,62
	Groepsverzekering	50.097,75	45.216,13
	Opleiding personeel	841,30	2.237,45
	Woon-werkverkeer	23.841,21	20.521,18
	Provisie vakantiegeld	117.815,14	117.632,34
	Terugname vakantiegeld	-117.632,34	-100.788,43
31 II.D.	AFSCHRIJVINGEN OP OPRICHTINGSKOSTEN, VASTE ACTIVA	630	60.849,09
	Afschrijvingen	60.849,09	63.987,78

31 II.G.	ANDERE BEDRIJFSKOSTEN	640	6.215.869,11	5.518.655,10
Werkbeurzen auteurs			705.059,52	758.102,13
Werkbeurzen non-fictie			79.837,79	-
Stimuleringsbeurzen auteurs			19.000,00	22.500,00
Communicatie auteurslezingen			3.197,42	2.224,22
Subsidie auteurslezingen			266.000,00	233.800,00
Bijdrage organisator auteurslezingen			387.153,40	322.147,34
Vervoerskosten auteurslezingen			56.760,32	49.118,86
Andere kosten auteurslezingen			1.168,27	901,48
Auteurslezingen projecten			17.400,00	1.637,04
Scholenproject Boekenbeurs			8.644,63	7.121,28
Projectbeurzen vertalers			91.325,00	87.900,00
Stimuleringsubsidies vertalers			9.900,00	4.700,00
Externe beoordelaars binnenland			5.150,00	3.700,00
Productiesubsidies binnenland			45.374,38	31.211,04
Doelgroepgerichte literaire publicaties			33.200,00	-
Literaire Manifestaties			97.265,00	106.550,00
Literaire Organisaties			985.000,00	960.225,00
Project Leesbevordering/participatie			204.825,00	172.100,00
Iedereen Leest			937.650,00	937.650,00
Leesweb			-	47.000,00
Auteursgenootschappen			4.500,00	5.250,00
Tijdschriftensubsidie			202.000,00	203.500,00
Steunaankopen Tijdschriften			778,40	693,08
Werkbeurzen stripauteurs			90.000,00	155.690,02
Mentoraten stripauteurs			-	900,00
Stripmanifestaties			-	12.300,00
Vertaaldagen			3.959,40	4.657,60
Expertisecentrum Literair Vertalen (binnenland)			7.500,00	3.000,00
BoekenOverleg			-	78,00
Staat van het Boek			-	1.044,00
Deskundigheidsbevordering projecten			3.135,00	1.000,00
Vlaamse Auteursvereniging			42.000,00	42.000,00
Poëziepromotie			3.550,00	262,50
Project film-poëzie WOI			-	525,00
Poëzieplatform			-	163,50
Armoedebestrijding			3.354,53	-
Interculturaliteit			1.270,53	1.000,00
Archivering theaterteksten			-	30.000,00
Uitzonderlijke projecten			5.399,99	2.250,00
Voorzitterschap IBBY			5.000,00	5.000,00
Dynamische canon			19.650,00	30.758,74
Translation grant			85.892,87	120.366,85
Production grant			-	1.928,00
Grant for illustrated books			75.150,29	49.990,00
Poetry grant			35.832,00	41.640,00
Travel grant			19.718,34	13.383,04
Auteurspromotie			-	5.604,95
Residentiewerking buitenland			100.000,00	100.287,50
Externe beoordelaars buitenland			5.622,00	6.401,00
Aankoop documentatie buitenland			412,35	19,98
Auteursfiches buitenland			4.960,79	4.601,92
Fragmentvertalingen buitenland			4.603,50	5.342,52
Website buitenland			873,75	1.280,63
Phares du Nord			3.305,02	-

Vondel		4.405,87	-
Else Otten		3.690,14	5.131,33
Stripfestival Angoulême		3.630,49	57.200,14
Bologna Book Fair		10.064,80	9.291,72
Frankfurter Buchmesse		37.475,13	21.554,26
London Book Fair		13.442,40	11.240,63
Prospectie + andere internationale vakbeurzen		11.383,36	6.169,30
Huur, vaste kosten		17.149,01	16.753,84
Overhead, ICT, documentatie		8.673,30	10.745,88
Vergoeding vertalers Vertalershuis		16.541,60	20.080,00
ENLIT		190,27	-
Projectsubsidie fragmentvertalingen		11.250,00	12.450,00
Poetry International Web		2.091,87	2.191,35
Lyriekline		1.122,75	2.682,00
Expertisecentrum Literair Vertalen (buitenland)		7.500,00	3.000,00
Marché de la poésie		-	7.704,39
Versschmuggel		-	5.000,00
Publishers tours		12.955,81	14.024,27
Festivals		161,80	2.061,96
Pool beoordelaars boeken promotie buitenland		1.120,00	2.910,00
Werkingskosten buitenland		2.151,56	2.920,75
F16 Werkingskosten		979.699,11	470.610,97
F16 Communicatie		140.378,90	14.744,07
F16 Relatie- en representatiekosten		542,52	591,94
F16 Catering interne vergaderingen		299,34	1.586,71
F16 Publishers tours		-	12.143,31
F16 Beurzen en festivals		36.687,79	10.226,80
F16 Vertalingen Duits		73.206,86	106.500,45
Over te dragen subsidieregelingen	649	92.674,94	89.631,81
31 V. FINANCIËLE KOSTEN		251,88	858,34
31 V.C. ANDERE FINANCIËLE KOSTEN	652	251,88	858,34
Betalingsverschillen	654	0,63	1,04
Betalingsverschillen negatief	654	0,30	-
Bankkosten	656	250,95	857,30
TOTAAL KOSTEN		7.804.027,65	6.963.809,34

OPBRENGSTEN		31/12/2016	31/12/2015
41 I.	BEDRIJFSOPBRENGSTEN	7.430.656,52	6.609.657,74
41 I.E.	ANDERE BEDRIJFSOPBRENGSTEN	74	486.157,74
	Terug werkbeurzen auteurs	-	10.000,00
	Terug biografiebeurs	-	1.250,00
	Terug subsidie auteurslezingen	1.400,00	200,00
	Terug bijdrage organisator auteurslezing	386.499,75	322.460,55
	Terug vervoerskosten auteurslezingen	56.597,42	49.186,43
	Terug andere kosten auteurslezingen	1.188,27	843,19
	Terug scholenproject Boekenbeurs	169,28	-
	Terug productiesubsidie binnenland	1.065,66	14.226,42
	Terug literaire manifestaties	180,00	2.525,00
	Terug literaire organisaties	4.500,00	-
	Terug leesbevordering	1.365,64	-
	Terug auteursgenootschappen	75,00	75,00
	Terug subsidie literaire tijdschriften	5.787,50	-
	Terug e-literatuur	-	300,00
	Terug Vertaaldagen	-	1.612,24
	Terug Boekenoverleg	3.825,00	3.825,00
	Terug project grensverkeer VL-NL	-	5.000,00
	Terug translation grant	9.844,00	37.094,50
	Terug production grant	-	5.093,00
	Terug grant illustrated books	-	1.464,00
	Terug poetry grant	14.595,00	5.970,00
	Terug travel grant	-	3.247,94
	Terug Marché de la Poésie	-	1.028,20
	Terug fragmentvertalingen buitenland	387,15	1.374,63
	Terug Phares du Nord	-	108,00
	Terug stripfestival Angoulême	6.646,30	3.432,95
	Terug Bologna Book Fair	-	1.000,00
	Terug Frankfurter Buchmesse	1.282,50	443,50
	Terug publishers tours	-	990,59
	Terug kosten poëzie	-	253,08
	F16 terug vertalingen Duits	395,00	-
	Andere operationele opbrengsten	1.853,05	13.153,52
41 I.D.	INKOMEN EN KAPITAALOVERDRACHTEN	73	6.123.500,00
	Dotatie	6.928.000,00	6.110.000,00
	Andere werkingstoelage Vlaamse overheid	-	3.500,00
	Toelage vzw Musea & Erfgoed Antwerpen	5.000,00	10.000,00
41 IV.	FINANCIËLE OPBRENGSTEN	16,47	89,68
41 IV.B.	OPBRENGSTEN UIT VLOTTENDE ACTIVA	751	70,80
	Interest borgtocht	751	70,80
41 IV.C.	ANDERE FINANCIËLE OPBRENGSTEN	752	18,88
	Betalingsverschillen	754	18,73
	Terug bankkosten	757	0,15
41 XI.	RESULTAATVERWERKING	79	780.284,85
	Ottrekking aan de bestemde reserve	545.794,06	780.284,85
	TOTAAL OPBRENGSTEN	7.976.467,05	7.390.032,27

RESULTAATVERWERKING 2016	
TOTAAL OPBRENGSTEN	7.976.467,05
TOTAAL KOSTEN	7.804.027,65
TOTAAL	172.439,40

BIJLAGE 6: VERSLAG REGERINGSCOMMISSARIS

Vlaams Fonds voor de Letteren

Verslag van de Regeringscommissaris rond Jaarwerking 2016

Christine Depuydt

Inleiding

De beheersovereenkomst (2016-2020) tussen het Vlaams Fonds van de Letteren en de Vlaamse Regering stipuleert in artikel 12§4 dat er elk jaar een jaarverslag van het werkingsjaar moet opgemaakt worden door het VFL. In artikel 12§2 krijgt de vertegenwoordiger van de Regering mandaat om toe te zien op de werking van het VFL en het naleven van het decreet. Het is vanuit dat mandaat dat ik, om het uitgebreid jaarverslag van het VFL over 2016 te vervolledigen, hier rapporteer (artikel 12§4,7°).

1 Algemene beschouwing betreffende het Jaarverslag 2016 van het VFL

Vermits het rapport van de vertegenwoordiger van de Regering samen met het jaarverslag van het VFL wordt neergelegd kan het niet de bedoeling zijn dat de vertegenwoordiger van de regering het verslag bespreekt.

2 Algemene werking van het VFL

Zowel de interne als de externe werking van het VFL wordt positief geëvalueerd. De werking is gefocust maar heeft ook oog voor nieuwe tendensen. Het fonds gaat nog steeds plichtsbewust om met de beschikbare middelen.

Interne werking

Het VFL voert een transparant en efficiënt beleid. Het VFL heeft net als vorig jaar haar werkingskosten gedrukt. Het fonds is met de totale werkingskosten van 19,2% beduidend performanter dan de maximum toegelaten 25%. Dit resulteert in zeer doelgericht financieel en procesmatig ondersteunen van auteurs en het literaire middenveld. Deze krappe ploeg heeft de neuzen in dezelfde richting en gezien iedereen zich maximaal inspant werken zij doelgericht.

Het VFL en 'Iedereen Leest' zijn, nu het strategisch actieplan af is, behoorlijk complementair en vrij goed op mekaar afgestemd. Dit is een stap in de goede richting van een geïntegreerd letterenbeleid.

Het fonds actualiseert ook bijna constant subsidiereglementen. Het gevaar dat daardoor rechtsonzekerheid ontstaat wordt ondervangen door hun zeer duidelijke communicatie.

Er is aandacht voor de vorming van het personeel en van de leden van de adviescommissies. De raad van bestuur is deskundig en er zijn heel diverse competenties aanwezig. Het dient aanbeveling om met de huidige raad van bestuur nog tijd te nemen om een strategische

denkoefening te organiseren over de middellange termijn. Vermits er binnenkort een vernieuwde raad van bestuur moet aantreden zou deze denkoefening kunnen resulteren in een zeer waardevolle nota om hen direct een toekomstgerichte visie te bezorgen.

Externe werking

Het VFL neemt in functie van betere afspraken en verdere samenwerking nog steeds een leidende rol in de verdere integratie van het literaire middenveld.

De samenwerking met de KANTL die in 2015 de revival van de literaire Canon teweeg bracht, zit nog niet helemaal op het juiste spoor. Er dient een betere afstemming te komen zodat de enthousiaste aanzet van 2015 niet doodbloedt.

Het VFL komt op goed gekozen momenten in de pers. Het sterke Frankfurt verhaal heeft hierdoor zowel politiek als in de pers de juiste aandacht gegenereerd. Het VFL is nu bij het grote publiek al wat beter bekend. Maar belangrijker is dat alle spelers in het letterenveld zich nu meer dan ooit bewust zijn van de rol en het nut van het VFL.

3 Specifieke rapportering over 2016

Buitenlandbeleid en gastlandschap met Nederland in Frankfurt 2016:

Het gastlandschap van Vlaanderen en Nederland is een groot succes geworden. De cijfers spreken voor zich. Het aantal vertalingen dat hieruit resulteerde bereikt nu al een recordhoogte. De samenwerking zorgde voor een boost van het imago maar tevens voor een multiplicerend effect in de verspreiding van Vlaamse literatuur. De samenwerking binnen de ploeg Vlaanderen-Nederland is bijzonder goed gemanaged geweest. Dat een dergelijk project met een positief saldo én een succesvol rapport kan afkloppen is tekenend. De Vlaamse vertegenwoordigers in het buitenland hebben graag bijgedragen in dit succes. Er was samenwerking met het FIT via de gezamenlijke stand op de Buchmesse.

4 Werking raad van bestuur en algemene vergadering

De raad van bestuur komt regelmatig samen. De vergaderingen hadden plaats op 27 januari, 16 maart, 4 mei (verontschuldigd), 6 juli, 24 augustus, 28 september, 9 november en 14 december. Elke vergadering is goed voorbereid door het dagelijks bestuur. Er is steeds tijdig een agenda en bij heel wat punten is reeds een goed gestructureerde tekst aanwezig. De leden van de raad van bestuur bereiden zich terdege voor op de vergadering. De vergaderingen verlopen efficiënt maar de voorzitter zorgt er ook voor dat er tijd is om de nodige inbreng te doen.

Als regeringscommissaris nam ik deel aan zeven van de acht vergaderingen van de raad van bestuur. Er is ook af en toe overleg met de directie of het dagelijks bestuur van het VFL.

5 uitdagingen voor de toekomst

- Er werd naar aanleiding van de Frankfurter Büchmesse zwaar ingezet op de **promotie in het buitenland**. Deze grote investering moet doorwerken op de lange termijn. Het is zaak deze sprong op te volgen en in de toekomst te bestendigen. Het fonds zou n.a.v. deze inspanningen het aantal vertalingen in de toekomst op een substantieel hoger niveau moeten krijgen en behouden. In Frankfurt is de samenwerking tussen het fonds en de FIT niet op lange termijn bestendig. FIT neemt cultuur en meer bepaald literatuur nog steeds niet mee als evident exportproduct. De **band met Nederland**: wat na Frankfurt? Dat het Vlaams én het Nederlands letterenfonds in 2017 samen op één stand in Frankfurt staan is een zeer goede zaak. Het is best dat beide fondsen zich samen een weg banen naar andere taalgebieden. Ook de oefening die gepland staat met de andere Vlaams-Nederlandse cultuurspelers (deBuren, de Brakke grond...) kan helpen een meer solide en strategische culturele samenwerking op te bouwen. Maar men mag niet onderschatten dat er een blijvende inspanning zal nodig zijn om Vlaams-Nederlandse samenwerking levendig te houden.
- Al sinds 2014 ligt de vraag rond de toekomst van de diverse **literaire tijdschriften** op tafel. Het landschap van de literaire en andere cultuurtijdschriften blijft heel versnipperd. Het is de vraag of de investeringen die hierin gebeuren wel voldoende uithalen. De synergie-oefening die nu met Kunsten en Erfgoed gebeurt is noodzakelijk. Hierin komt nu hopelijk tempo.
- Het letterenbeleid heeft belang bij de aanwezigheid van een aantal gezonde, dynamische en **slagkrachtige boekhandels**. De onafhankelijke boekhandel ziet zijn omzet weerom dalen en dat ten voordele van de online verkoop. Het VFL en bij uitbreiding de hele boekensector moet beseffen dat het verkoopkanaal van de onafhankelijke boekhandel er niet alleen is voor verkoop, maar ook voor beleving en o.a. auteurslezingen. Er wordt gehoopt dat de geregementeerde boekenprijs die er in 2017 aan komt hier wat soelaas zal brengen. Is er in de sector wel voldoende aandacht voor het belang van deze actor?
- Over de **verhuisplannen** werd vorig jaar al gezegd dat het tijd werd om ze te concretiseren. Dit verhaal sleept te lang aan en drukt op de personeelsploeg. Een zichtbaar Letterenhuis is niet alleen een noodzaak voor het personeel van het VFL en 'Iedereen Leest'. Het is een plek waar de dynamiek ontstaan na Frankfurt kan verder werken.
- Provinciale **middelen moeten op een toekomstgerichte manier** ingepast worden in het geheel van stimulerende maatregelen in het letterenveld. De vaak heel diverse reglementen en initiatieven kunnen nu gestructureerd en zo slagkrachtiger worden. Met sommige organisaties zoals de KANTL en Passa Porta is er nog een weg af te leggen om tot betere afstemming te komen.

Het VFL werkt er hard aan om de sociaaleconomische positie van de auteurs en de vertalers te ondersteunen. Ze werkt steeds in samenwerking met de andere actoren in het letterenveld.

Het Vlaams-Nederlands gastlandschap van de Frankfurt Buchmesse was een schot in de roos. Het bedrag dat Vlaanderen hiervoor inbracht werd goed besteed. Dit resulteerde niet alleen in een boost van ons cultureel imago maar ook effectief in een stroom van vertalingen. Het VFL gaat de uitdaging aan om de positieve dynamiek aan te houden.

Christine Depuydt Regeringscommissaris VFL

BIJLAGE 7: LIJST VAN AFKORTINGEN

AFKORTINGEN VAN NAMEN EN TYPES ORGANISATIES	
BAM	Instituut voor beeldende, audiovisuele en mediakunst
CFO	Centraal Financieringsorgaan
CJSM	Cultuur, Jeugd, Sport en Media
ELV	Expertisecentrum Literair Vertalen
FIT	Flanders Investment & Trade
IBBY	International Board on Books for Young People
KANTL	Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde
LOCUS	Lokaal, Cultuur, Steunpunt (steunpunt voor lokaal cultuurbeleid)
NTU	Nederlandse Taalunie
OLO	Overleg Literaire Organisatoren
PIW	Poetry International Web
PLISA	Platform Literatuur en Samenleving
VAl	Vlaams Architectuurinstituut
VAV	Vlaamse Auteursvereniging
VBI	Verenigde Boeken Importeurs
VFL	Vlaams Fonds voor de Letteren
VOI	Vlaamse Openbare Instelling
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroep
VTi	Vlaams Theaterinstituut
VUV	Vlaamse Uitgevers Vereniging
VVB	Vereniging Vlaamse Boekverkopers
VVR	Vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering

AFKORTINGEN GEBRUIKT IN SUBSIDIETABELLEN	
IB	In behandeling
IG	Ingetrokken

LANDAFKORTINGEN							
AL	Albanië	ECU	Ecuador	LB	Libanon	SE	Zweden
AR	Argentinië	EE	Estland	LV	Letland	SI	Slovenië
AT	Oostenrijk	EG	Egypte	MD	Moldavië	TR	Turkije
AU	Australië	ES	Spanje	MK	Macedonië	TW	Taiwan
BE	België	ET	Ethiopië	MX	Mexico	UA	Oekraïne
BG	Bulgarije	FI	Finland	NI	Nicaragua	VK	Verenigd Koninkrijk
BR	Brazilië	FR	Frankrijk	NL	Nederland	VS	Verenigde Staten
CH	Zwitserland	GR	Griekenland	NO	Noorwegen	XK	Kosovo
CA	Canada	HR	Kroatië	NZ	Nieuw-Zeeland	ZA	Zuid-Afrika
CN	China	HU	Hongarije	PL	Polen		
CO	Colombia	IE	Ierland	PT	Portugal		
CZ	Tsjechië	IND	Indië	RO	Roemenië		
DE	Duitsland	IT	Italië	RS	Servië		
DK	Denemarken	KP	Zuid-Korea	RU	Rusland		

COLOFON

Vlaams Fonds voor de Letteren
Generaal Van Merlenstraat 30
2600 Berchem
+32 3 270 31 61
info@vfl.be
www.vfl.be

Verantwoordelijke uitgever en hoofdredacteur:
Koen Van Bockstal, Generaal Van Merlenstraat 30, 2600 Berchem

Aan dit jaarverslag werkten mee:
Els Aerts, Noemi De Clercq, Koen De Smedt, Georgia De Winter, Nanne de Viet, Lien Devos,
Jos Geysels, Anja Goyens, Jo Michiels, Patrick Peeters, Marieke Roels, Lara Rogiers, Michiel
Scharpé, Karen Thys, Koen Van Bockstal, Mies Van Dun, Elise Vanoosthuyse

Vormgeving:
Studio Kaplan - www.studiokaplan.be

Druk:
Graphius

Overname van berichten is alleen toegelaten met bronvermelding.
Het VFL kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele fouten en/of schade die
voortvloeit, direct of indirect, uit het gebruik van deze informatie.

Wettelijk depot D/2017/9430/1

